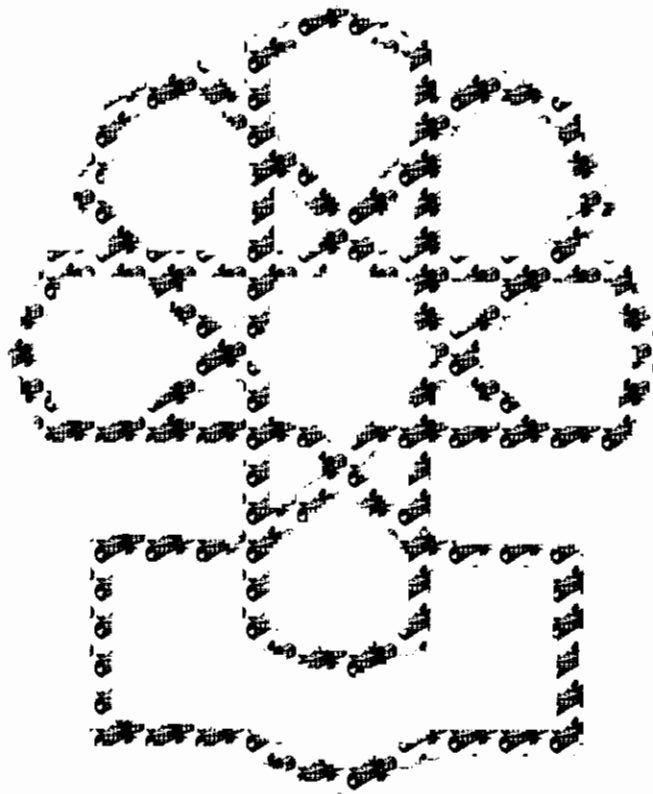

مجموعه مقالات و گزارش‌ها پیرامون اسلامی شدن دانشگاه‌ها

معاونت پژوهشی

مهر ۱۳۷۵

کار: فارابی - گروه خدمات اطلاع‌رسانی

این گزارش حسب درخواست جناب آقای سیدعبداله حسینی
نماینده محترم مجلس شورای اسلامی تهیه شده است

کد گزارش: ۳۷۰۱۶۷۲

فهرست مطالب

- ۱- نظام آموزشی دانشگاه‌ها باید علمی - کاربردی باشد
آفرینش ۷۵/۱/۲۸
- ۲- سخنان رهبر انقلاب در دیدار مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی
سلام ۷۵/۲/۳۰
- ۳- دانشگاه و ضرورت هوشیاری در قبال تکوین جریان‌های انحرافی
صبح ۷۵/۳/۲۲
- ۴- قدم اول در راه اسلامی کردن دانشگاه‌ها به کارگیری افراد صالح در مدیریت این مراکز
کیهان ۷۵/۳/۲۶
است
- ۵- دانشگاهی اسلامی است که در آن ارزش‌های والای مکتب انسان‌ساز اسلام حاکم باشد
رسالت ۷۵/۳/۲۷
- ۶- حمایت دانشجویان دانشگاه تهران از بیانات رهبر معظم انقلاب درباره اسلامی شدن دانشگاه‌ها
رسالت ۷۵/۳/۲۸
- ۷- عملکرد امروز دانشگاه‌ها متناسب با انقلاب اسلامی نیست
جمهوری ۷۵/۳/۲۸
- ۸- اسلامی کردن دانشگاه‌ها نباید به خط و خط‌بازی کشیده شود
اخبار ۷۵/۳/۲۹
- ۹- دیدگاه‌های سیدعباس قائم مقامی در مورد پیشینه تاریخی دانشگاه تحول در نظام آموزش عالی و اسلامی کردن دانشگاه‌ها
رسالت ۷۵/۳/۲۹
- ۱۰- چه اصراری است که آزادی طوری باشد تا غربی‌ها بیسندند؛ تا ما دست‌ها را بالا نبریم آنها راضی نخواهند شد
رسالت ۷۵/۳/۳۱
- ۱۱- اسلامی شدن دانشگاه‌ها بیش از حمایت لفظی نیازمند مشارکت عناصر دانشگاهی و تشکل‌های سالم است
کیهان ۷۵/۳/۳۱
- ۱۲- اسلامی شدن دانشگاه‌ها آموزش عالی غیردولتی فعالیت‌های سیاسی دانشجویان و برنامه‌های ویژه استادان
اطلاعات ۷۵/۳/۳۱
- ۱۳- اگر دانشگاه‌ها اسلامی نشوند، انقلاب به اهداف خود نخواهد رسید (خطبه‌های نماز جمعه قم)
اطلاعات ۷۵/۴/۲
- ۱۴- بیانیه انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران در مورد اظهارات اخیر وزیر فرهنگ و آموزش عالی
جمهوری اسلامی ۷۵/۴/۲
- ۱۵- نظرات دکتر شجاعی فرد در مورد راه کارهای اسلامی کردن دانشگاه‌ها
رسالت ۷۵/۴/۳
- ۱۶- اسلامی کردن دانشگاه‌ها و چند پیشنهاد
رسالت ۷۵/۴/۴
- ۱۷-۱- مصاحبه معاون پارلمانی وزیر فرهنگ و آموزش عالی با روزنامه رسالت راجع به اسلامی شدن دانشگاه‌ها
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۴
- ۱۷-۲- دانشگاهیان تربیت معلم خواستار اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۴
- ۱۷-۳- معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی: اسلامی شدن دانشگاه‌ها در گرو همدلی تشکل‌های اسلامی است
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۴
- ۱۸- اسلامی کردن دانشگاه‌ها (خبرگزاری - جمهوری اسلامی ایران)
۷۵/۴/۶

- ۱-۱۹ بیانیه جامعه اسلامی دانشجویان استان کردستان درباره رهنمودهای رهبر معظم انقلاب
رسالت ۷۵/۴/۹
- ۲-۱۹ نظر نشریه کیهان لندن راجع به اسلامی شدن دانشگاهها خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۱۰
- ۲۰- تشنج و مشکلات چند ماهه دانشگاهها ناشی از عدم اجرای قانون بوده است سلام ۷۵/۴/۲۳
- ۲۱- خطر غیراسلامی بودن دانشگاههای کشور برای جوانان بیشتر از خطر آمریکاست
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۴
- ۲۲- تأکید انصار حزب الله بر اسلامی شدن دانشگاهها و به کارگیری استادان معتهد
روزنامه کیهان ۷۵/۴/۲۴
- ۲۳- راهپیمایی انصار حزب الله جهت اسلامی شدن دانشگاهها خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۵
- ۲۴- عطش انقلاب فرهنگی خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۷
- ۲۵- دانشگاهها بیدار هستند خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۷
- ۲۶- نظر نشریه کار راجع به سیاسی شدن دانشگاهها خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۷
- ۲۷- نظر نشریه کویر راجع به اسلامی شدن دانشگاهها خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۴/۲۷
- ۲۸- دانشگاه باید اسلامی شود - استادان رکن اصلی هستند کار و کارگر ۷۵/۴/۲۸
- ۲۹- چهارمین اردوی سالانه اتحادیه انجمنهای اسلامی دانشجویان در سراسر کشور آغاز به کار کرد
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۵/۹
- ۳۰- تحول بنیادی لازمه اسلامی شدن دانشگاههاست کیهان ۷۵/۵/۹
- ۳۱- اردوی همبستگی نمایندگان انجمنهای اسلامی دانشجویی و انجمنهای اسلامی دانشجویان
دانشگاهها تشکیل شد سلام ۷۵/۵/۱۰
- ۳۲- نظر انجمنهای اسلامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد اسلامی کردن
دانشگاهها خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۵/۱۴
- ۳۳- اسلامی و سیاسی شدن دانشگاهها، لازم و ملزوم یکدیگرند سلام ۷۵/۵/۱۶
- ۳۴- دفتر تحکیم وحدت: برخورد قهرآمیز با جریانات دانشجویی اشتباه است
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۵/۱۷
- ۳۵- جامعه اسلامی دانشگاهیان دانشگاه صنعتی شریف بر ضرورت اسلامی شدن دانشگاهها تأکید کرد
خبرگزاری - اخبار ویژه ۷۵/۵/۲۴

حجة الاسلام والمسلمین دکتر محمد هادی عبدخدائی یکی از چهره‌های برجسته حوزه و دانشگاه است که دارای مرتبه اجتهاد بوده و در دانشگاه نیز به دریافت دکترا در رشته فلسفه نائل گردیده است.

سابقه مبارزاتی

دکتر عبدخدائی در جوانی بارها خدمت شهید نواب صفوی حتی در محل اختفا رسیده و پیش از پیروزی انقلاب سخنرانی‌های شورانگیزی علیه نظام ستم‌شاهی داشته است؛ وی در پاریس به محضر مبارک امام راحل قدس سره شرفیاب شده و بعد از آن به تهران آمده و همراه با شهید آیت‌الله مطهری و تعدادی از بزرگان در تحصن دانشگاه شرکت داشته است. عبدخدائی در اوائل پیروزی انقلاب اسلامی به عنوان معاون فرماندهی سپاه پاسداران خراسان خدمت‌کرده و از بنیانگذاران بسیج خراسانی می‌باشد. وی عضو هیئت علمی دانشگاه است و مدتی به عنوان مسئول اجرایی دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه انجام وظیفه کرده است.

دکتر عبدخدائی سه دوره نماینده مجلس شورای اسلامی بوده و ریاست کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی را عهده‌دار گشته و اضافه بر آن مسئولیت‌های کمیسیون تحقیق، مشترک آموزش عالی و بهداشتی بر عهده وی بوده است و چهار سال است که عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیز عضو شورای پژوهش‌های علمی کشور است.

وی همچنین عضو شورای فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی هست.

***

● با توجه به این که در آستانه برگزاری مرحله دوم انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی هستیم، ارزیابی شما از مرحله اول انتخابات چیست؟

■ بسم الله الرحمن الرحیم. با تشکر از برادران عزیز فرهنگ آفرینش، در ارتباط با مرحله اول انتخابات باید دو بعد را در نظر گرفت. بعد اول، حضور مردم در صحنه است که واقعاً با شکوه بود و این حکایت از این می‌کند که مردم انقلاب را دوست دارند و نظام از پایگاه قوی مردمی برخوردار است و بعد دوم مرحله اول انتخابات، تبلیغات انتخاباتی بود که تبلیغات اسلام‌پسندی نبود و توأم با اسراف بوده است و مردم می‌پرسند که این همه کاغذ و پارچه چرا مصرف شده و می‌پرسند مگر نمایندگی مجلس چقدر درآمد دارد که این همه هزینه برای ورود به مجلس انجام می‌گیرد. از طرفی تبلیغات این گونه موجب می‌شود تا کسانی که لیاقت حضور در مجلس را دارند و کشور نیازمند آنهاست، اما پول ندارند که تبلیغات کنند نتوانند وارد مجلس شوند لذا باید تبلیغات در مکان‌های معین و به صورت یکسان برای همه کاندیداها انجام گیرد. در شرایط کنونی کاندیداها از چشم‌ها و گوش‌های مردم بهره‌برداری می‌کنند نه از مغزها و اندیشه‌های آنان.

● ایده‌های شما در زمینه مسائل فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جامعه چیست؟

■ در خصوص آینده کشور و انقلاب اسلامی در بعد فرهنگی، اولین محور، اجرای احکام حیات‌بخش اسلامی با استفاده از روش‌های علمی است. خداوند جهان را با علم اداره می‌کند و اسلام دین علم است و احکام اسلامی باید با استفاده از عالی‌ترین روش‌های علمی به مورد اجرا گذاشته شود. ایده دوم، پایداری بر

هویت اسلامی و اجتناب از هر گونه خودباختگی است. نکته سوم، ضرورت ترویج فرهنگ اسلامی در داخل و خارج از کشور می‌باشد. تهاجم فرهنگی علیه فرهنگ غربی، مبارزه با سکولاریسم با تکیه بر علم و ایمان، ترویج اخلاق و فضائل انسانی در زندگی شخصی و اجتماعی، خودداری از افراط و تفریط در کلیه زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی، تبیین مقام والای زن در پرتو فرهنگ اسلامی از جمله دیگر دیدگاه‌های فرهنگی من است.

در رابطه با دیدگاه‌های آموزشی، بالا بردن معرفت دینی و کیفیت علمی در کتاب‌های دانشگاهی، درخشش علم و ایمان و فضائل اخلاقی در عرصه دانشگاه‌ها، تأکید بر آموزش‌های علمی کاربردی در سطوح ملی و دانشگاهی، توسعه رشته‌های دانشگاهی در مقاطع تحصیلات تکمیلی، تأکید بر تحقیقات بنیادین و کاربردی در بخش‌های دولتی و خصوصی مورد تأکید است. در رابطه با مسائل سیاسی تکیه بر حاکمیت نظام اسلامی بر محور ولایت فقیه، حضور همیشه در صحنه ملت و به کارگیری نظارت آنان در عرصه‌های مختلف جامعه، تحکیم روابط بین‌المللی بر مبنای عزت، حکمت و مصلحت جمهوری اسلامی باشد.

در رابطه با دیدگاه‌های اقتصادی خود می‌توان به لزوم مبارزه با فقر و تورم از طریق تولید بهینه کالا و توزیع عادلانه آن، رشد و توسعه کشور در جهت اجرای عدالت اجتماعی، استقلال اقتصادی با اجتناب از استقراض خارجی، خودداری از هر گونه اسراف و تبذیر، رشد و توسعه کشور با توجه به شرایط اقلیمی و جغرافیایی اشاره کنم.

■ برخی افراد حوزه مورد توجه، دین و علم را از یکدیگر جدا می‌دانند و شما تأکید بر اجرای احکام اسلامی با روش‌های علمی دارید، خاستگاه اندیشه جدایی دین از علم کجاست؟

○ نظریه جدایی دین از علم در دوران کنونی، نظریه افرادی است که مطالعاتی در مورد مسیحیت کنونی دارند که دیدگاهشان به طور خلاصه این است که کار قیصر را به قیصر واگذار و کار مسیح را به مسیح! و این آفتی است که دنیای غرب را تهدید می‌کند در حالی که از دیدگاه اسلام این اندیشمندان و علما هستند که خوف از خداوند دارند؛ هر چه انسان علمش بیشتر باشد شناخت وی از خداوند بیشتر است به عبارتی می‌خواهم بگویم زیربنای معنویت هم در اسلام علم است و اما در مورد امور دنیوی اساساً اسلام دین سازندگی است، اسلام دین کلیسایی نیست، شخص رسول اکرم یازده سال تشکیل حکومت داد، عمیق‌ترین مسائل سیاسی در نهج‌البلاغه مطرح شده است. یک سوم فقه، راجع به مسائل اقتصاد است، بخش زیادی از فقه، راجع به مسائل حقوقی و سیاسی است چطور می‌توان گفت دین از علم یا سیاست جداست. متأسفانه یکی از آفت‌هایی که دانشگاه‌های ما تهدید می‌کند همین دیدگاه سکولاریسم است که از غرب گرفته شده است.

■ جناب عالی عضو شورای فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی هستید، نظر شما در خصوص دستاوردهای تشکیل این دانشگاه چیست؟

■ دانشگاه آزاد اسلامی یکی از ابتکارات نظام جمهوری اسلامی است. کافی است همواره توجه به این نکته داشته باشیم که اگر این دانشگاه تشکیل نمی‌شد، الان چه وضعی در کشور وجود داشت. در آغاز انقلاب اسلامی ایران تعداد کل دانشجویان کشور حدود ۱۶۷۰۰۰ نفر بود که هم‌اکنون این رقم حدود یک میلیون و دویست هزار نفر است که نیمی از آنها در دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به تحصیل هستند. به عبارتی اگر این

دانشگاه تأسیس نمی‌شد بودجه دولتی کفایت نمی‌کرد تا ما این تعداد دانشجوی جذب کنیم در نتیجه یک تعداد از افراد با استعداد و عاشق علم یا سرکوب می‌شدند و یا این که مجبور بودند به خارج از کشور پناه ببرند، آیا دولت می‌توانست این همه فضای آموزشی در کشور ایجاد کند؟ برخی می‌گویند دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی افراد پول‌دار و ثروتمند هستند، بنده بر آموزش عالی کشور اشراف دارم و می‌گویم که این ادعا صحیح نیست. گذشته از آن نباید آدم پول‌دار علاقه‌مند به تحصیل را تحقیر کرد. گذشته از این عده زیادی از دانشجویان این دانشگاه از وضع مالی خوبی برخوردار نیستند اما پدر و مادرها حاضرند فرش زیر پایشان را بفروشند و خرج تحصیل فرزندان خود کنند.

برخی می‌گویند اینها افراد کم‌سوادی بودند که نتوانستند در دانشگاه‌های دولتی قبول شوند و لذا در دانشگاه آزاد اسلامی مشغول تحصیل شدند، این حرف نیز درست نیست. بسیاری از دانش‌آموزان با استعداد و دارای معدل بالا که حتی در شهرهای بزرگ کشور تحصیلات دوره متوسطه را به پایان برده‌اند به دلیل وجود سهمیه در دانشگاه‌های دولتی و محدودیت پذیرش در این دانشگاه‌ها نمی‌توانند وارد دانشگاه‌های دولتی شوند. بستن راه ادامه تحصیل برای این گونه افراد ظلم بزرگی است؛ البته من نمی‌گویم هیچ گونه نقصی در دانشگاه آزاد اسلامی نیست اما اگر نقصی است باید در رفع آن کوشید نه این که اصل وجود دانشگاه را زیر سؤال برد.

اما در رابطه با وضعیت فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی ما نمی‌توانیم بگوییم وضع فرهنگی کشور ایده‌آل است. حضرت امام (ره) می‌فرمودند که یک شمایی از اسلام خودش را در این کشور نشان داده است و آن اهداف عالی اسلامی هنوز پیاده نشده است؛ البته در سطح جامعه به ویژه در سطح دانشگاه‌ها باید اهتمام داشته باشیم که به طرف آن ارزش‌ها حرکت کنیم. آنچه در دانشگاه‌ها خیلی اهمیت دارد دو اصل است: یکی تعمیق ارزش‌های دینی در دانشگاه‌هاست به طوری که دانشجوی احساس نکند که دین در حاشیه زندگی‌اش است بلکه در متن زندگی او باشد و دوم این که ظاهر دانشگاه نیز ظهور و بروزش، ظهور و بروز معنوی باشد. استاد یا دانشجو باید در جامعه الگو باشند و در این رابطه در شورای فرهنگی دانشگاه نیز تأکید زیادی بر آموختن قرآن و فراگیری معارف قرآنی می‌شود که هم به صورت بخشنامه مورد تأکید قرار گرفته و هم مسابقات سراسری قرآن کریم برگزار می‌شود که استقبال خوبی از آن شده است.

● کارهای فرهنگی در دانشگاه‌ها همانند کار آموزشی در متن سیستم آموزشی دانشگاه‌ها قرار ندارد بلکه عموماً در حاشیه است، لذا دانشجو پس از فارغ‌التحصیلی در رشته تحصیلی خود موفق است اما از اهداف فرهنگی نظام چه بسا فاصله داشته باشد، علت آن چیست؟

■ در ارتباط با کارهای آموزشی هم اگر منابع موجود نباشد، اگر استاد به حد کافی نباشد، اگر امکانات لازم تأمین نشود مشکلاتی وجود خواهد داشت که این مسائل در ارتباط با کارهای فرهنگی موضوعیت دارد. در زمینه کارهای فرهنگی، نظام ما سیستم جدیدی را ارائه داده است. در نظام آموزشی سال‌ها روی روش‌های آموزش بحث و تبادل نظر شده است اما مسائل فرهنگی آن سابقه را ندارد. پزشک در کنار تحصیلات خود شاید خیلی احساس نمی‌کند که برخوردار از آگاهی‌های دینی هم برای او یک ضرورت است در حالی که اگر پزشک با فرهنگ اسلامی آشنا باشد و تربیت شود مثل مادر برای بیمار خود دل می‌سوزاند. در همین رابطه باید کتاب‌های متعددی به همت علما و دانشمندان نوشته شود و استادان مجربی تربیت شوند و واحدهای درسی این گونه در متن سیستم آموزشی دانشگاه قرار گیرد که متأسفانه به ویژه در

رشته‌های علوم انسانی این گونه نیست. به عنوان نمونه یک فارغ‌التحصیل رشته علوم سیاسی ما، اصول سیاست خارجی امریکا را خوب خوانده اما اصول سیاست خارجی اسلام و یک کشور اسلامی را نمی‌داند و طبیعی است که وی در اداره یک کشور اسلامی ناتوان باشد.

● هم انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی و هم مشکلات اقتصادی از مسائل روز کشورمان است، نقش نمایندگان مجلس در حل مشکلات اقتصادی کشور چیست؟

■ فاجعه برای یک نظام آن است که مشکلات کارگزاران یا دولت مردان چیزی باشد و مشکلات مردم چیزی دیگر. اگر قرار باشد مشکل مردم مشکل گرانی باشد، مشکل تورم باشد و مشکل کارگزاران مشکل زدوبند با یکدیگر و درگیری‌های خطی باشد این فاجعه است. نمایندگان مجلس باید درگیری‌های جناحی خودشان را کنار بگذارند و به حل مشکل مردم بپردازند و متأسفانه در این راستا افراد زیادی نبودند که این اهمیت را داشته باشند. یک مدتی گرفتاری ما این بود که برخی فکر می‌کردند کلیه امور باید دولتی باشد و سیستم اقتصادی کشور صددرصد انقباضی بود و یک مدتی هم سیستم اقتصادی کشور دچار سیاست دروازه‌های باز شد و هر چه توانستیم اجناس لوکس و مصرفی وارد کردیم و سرانه کشور هدر رفت، در حالی که باید هم صادرات ما حساب شده باشد و هم واردات؛ روی آذوقه مردم مثل سیب‌زمینی نباید مانور داد. وزارتخانه ذی‌ربط باید برآورد درستی از نیاز مردم داشته باشد و نیز کالای صادراتی باید بازدهی و برگشت صحیح نیز داشته باشد. یکی از بزرگترین مشکلات اقتصادی ما همین سیاست اقتصادی کاملاً بسته و کاملاً باز می‌باشد. باید از اسراف‌ها و تبذیرها جلوگیری کرد و مصلحت نظام را در نظر گرفت.

● یکی از مسائل قابل تأمل در مرحله اول انتخابات، تبلیغات کاندیداها بود، ارزیابی شما از تبلیغات این گونه چیست؟

■ من از مصرف این همه کاغذ و هزینه برای انتخابات رنج می‌برم، در حالی که خیلی از خانواده‌ها هستند که ممکن است ماهها بگذرد و گوشت وارد خانه‌شان نشود و یا دانش‌آموزانی هستند که نمی‌توانند لوازم التحریر واجب خود را تهیه کنند، در هر حال نماینده‌ای می‌تواند مدافع حقوق مردم باشد که رنج آنها را احساس کند.

● رابطه توسعه و عدالت اجتماعی در جامعه ما چگونه باید باشد؟

■ توسعه باید همراه با عدالت و برای رسیدن به آن باشد و اساس ارسال رسول از طرف خداوند هم اجرای عدالت و برقراری قسط بوده است و اگر توسعه نباشد عدالت را نمی‌توان عملی کرد و توسعه بدون عدالت مانند کسی را می‌ماند که در ماشین آخرین مدل نشسته و تنها دود و گاز ماشین وی عاید کسانی می‌شود که در کنار خیابان منتظر وسیله نقلیه هستند. در کشور توسعه یافته به دور از عدالت، طبقه محروم رنج بیشتری خواهد برد و به عبارتی دو رنج دارند، یکی رنج نداشتن وسایل و امکانات زندگی و دیگر رنج بردن از فاصله طبقاتی. بنابراین عدالت اجتماعی وقتی قابل اجراست که توسعه باشد و توسعه وقتی مفید است که همراه با عدالت باشد.

● یکی از مشکلات اقتصادی مردم، مسئله تورم است به نظر شما علل و ریشه تورم در کشور چیست؟

■ تورم عوامل متعددی دارد، یکی از عوامل آن معلول توسعه و بازسازی است. کشورمان در طول هشت سال جنگ تحمیلی خسارت‌های زیادی را متحمل شد و قطعاً بازسازی این خرابی‌ها هزینه می‌برد و این هزینه‌ها بار تورم‌زایی دارند و همین گونه است بحث سازندگی کشور، ما کشوری عقب مانده بودیم و این

همه سازندگی در طول ۱۷ سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی سرمایه می‌طلبید، که به نوعی در افزایش تورم مؤثر می‌باشد.

یکی دیگر از عوامل تورم معلول برنامه‌های اشتباه و اسراف و تبذیر است. این قسمت است که جامعه را رنج می‌دهد، تورم ناشی از بازسازی و سازندگی جامعه قابل توجیه و پذیرش است اما وارد کردن اجناس تجملی و اسراف ورزیدن قابل قبول نیست و یا این که بودجه‌ای را به جای این که صرف ده پروژه نماییم صرف صد پروژه می‌نماییم و در نتیجه همه آنها ناتمام باقی می‌مانند و توجیه اقتصادی برای تکمیل کردن ندارند، این غیر قابل پذیرش است. می‌گوییم کشاورزی اصلی است خوب، درست اما کشاورزی در کویر که توجیه اقتصادی ندارد؛ برنامه‌ریزی اقتصادی در کشور باید با توجه به شرایط اقلیمی و جغرافیایی انجام گیرد تا بازدهی مطلوب را داشته باشد.

● برگردیم به مسائل آموزش عالی، جناب عالی رئیس کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس شورای اسلامی هستید، در خصوص مصوبات این کمیسیون در دوره چهارم مجلس توضیح بفرمایید.

■ آموزش عالی در بعد از استقرار نظام جمهوری اسلامی در کشور رشد بالایی داشته است، رشته‌های تحصیلی افزایش پیدا کرده است. فضای آموزشی چندین برابر شده است، تعداد دانشجویان رشد چشمگیری داشته است. در همین رابطه در سفر به مرکز یکی از استان‌ها از مسئولان پرسیدم تعداد دانشجویان این استان قبل از انقلاب چند نفر بوده است؟ گفتند صد نفر، گفتم الان چند نفر است گفتند: ۱۷ هزار نفر. سازماندهی به مسأله اعزام دانشجویان به خارج از کشور از دیگر موارد است که قابل ذکر است که در سال جاری حدود ۲۶۰۰ الی ۳۰۰۰ نفر از این دانشجویان بر می‌گردند که این‌ها سرمایه کشور هستند و در همه این موارد مجلس شورای اسلامی و کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس نقش داشته است، اما برخی نکات مهم و حساس در دوره چهارم مجلس مطرح شده است که باید در مجلس پنجم هم پیگیری شود که یکی از آنها مسأله برنامه‌ریزی آموزشی است، این مسئله پیشنهاد کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس بود که در برنامه دوم هم تصویب شد مبنی بر این که دولت باید در سال اول برنامه برآورد کند که مثلاً در طی ده سال آینده چه تعداد متخصص در رشته‌های گوناگون تحصیلی احتیاج دارد. مثلاً چه تعداد در رشته فیزیک، چه تعداد در رشته شیمی، چه تعداد پزشک و چه تعداد تحصیل کرده در رشته‌های علوم انسانی نیاز دارد و بر مبنای این برآورد برنامه‌ریزی صحیح آموزشی انجام گیرد.

مسأله دیگر که روی آن تأکید داریم مسأله علمی - کاربردی کردن دانشگاه‌هاست. یکی از نقاط ضعف دانشگاه‌های ما این است که از نظر علمی و از نظر تئوری و نظری خوب کار می‌کنند اما از نظر کاربردی فعال نیستند. یعنی دانشجوی رشته کشاورزی ما وقتی فارغ‌التحصیل شد نمی‌تواند روی زمین کشاورزی کار کند اما اگر ما واحدهای کاربردی در برنامه‌ریزی آموزشی می‌گذاشتیم، در متن آموزش‌ها بود که یک فارغ‌التحصیل رشته کشاورزی یک متخصص کشاورزی هم بود؛ یعنی خودش یک کشاورز ورزیده‌ای می‌شد که می‌توانست پشت تراکتور بنشیند و اقسام بذر را از هم تشخیص بدهد و آفات گیاهی را از نزدیک مشاهده می‌کرد و می‌شناخت و راه‌های دفع آفات را هم می‌دانست. برای نمونه نظام آموزشی رشته پزشکی شکوفاست زیرا دانشجوی ما در رشته پزشکی از سال چهارم در بیمارستان است و کنار بیمار بزرگ و تربیت می‌شود و بعد در دوره انترنی خودش بیمار را معاینه می‌کند و در دوره تخصصی خود اساساً مسئولیت بیمار با اوست لذا ما پس از انقلاب، وضع پزشکی کشورمان خیلی خوب بوده است، اما در

رشته‌های دیگر دانشجوی ما پای تخته بزرگ می‌شود و پروژه‌های کشورمان نیز باید توسط دیگران انجام شود.

مسئله دیگر، موضوع تحقیقات در کشور است که بسیار مهم است و ما در بودجه سال جاری همه سازمان‌های دولتی را موظف کردیم که ۱۵ درصد بودجه تحقیقاتی خود را باید با همکاری و از طریق دانشگاه‌ها به مصرف برسانند.

البته همهٔ مواردی که برشمردیم شامل دانشگاه‌های دولتی و دانشگاه آزاد اسلامی می‌شود و دانشجو از نظر ما دانشجویست چه در دانشگاه‌های دولتی و چه در دانشگاه‌های غیردولتی لذا اعتقاد به تقویت دانشگاه آزاد اسلامی هم داریم و در این خصوص در سال جاری بودجه قابل توجهی برای صندوق‌های رفاه دانشجویی این دانشگاه در نظر گرفته شده است.

● توسعه آموزش عالی در کشور در آینده بیشتر به شکل دولتی خواهد بود یا غیردولتی؟

■ ما هم باید دانشگاه دولتی داشته باشیم که روز به روز هم باید قوی‌تر شود و هم دانشگاه‌های غیردولتی که بتواند کمبود امکانات در بخش دولتی را جبران کند. در هر حال ما باید از توان ملی کشور در ارتقای آموزش عالی بهره ببریم و این سیاست هم مورد تأیید کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس است و هم مورد تأیید نظام و با هر یک از این دو اگر مخالفت شد ما مخالف هستیم. فرهنگ آفرینش: از این که وقت خود را در اختیار ما قرار دادید متشکریم. دکتر عبدخدایی: من هم از شما تشکر می‌کنم.

سخنان رهبر انقلاب در دیدار از مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی دیروز در دیدار وزیر و مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی و رؤسای مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی بایشان، طی سخنان مهمی وجود علم و ایمان و اقتدار را در مسئولین مراکز آموزش عالی کشور اتمام حجتی از جانب خدای متعال دانستند و مسئولیت خطیر و وظیفه عظیم تاریخی اداره کنندگان مراکز علمی کشور در استفاده از این امکانات را برای رشد و تعالی کشور و ملت مورد تأکید قرار دادند.

مقام معظم رهبری در این دیدار حضور افرادی عالم و مؤمن و مقتدر در آموزش عالی کشور را یک فرصت مغتنم دانستند و فرمودند: در این کشور دورانی بود که ما از وضعیت دانشگاه‌ها و آموزش عالی و روند دانش‌پژوهی کشور گله‌مند بودیم ولی امروز خدای متعال حجت را بر ما تمام کرده است و اگر نتوانیم آن وظیفه عظیم تاریخی یعنی حرکت ملت به سوی تکامل و اهداف انبیای الهی و دین مقدس اسلام را با استفاده از ابزار علم و دانش به انجام برسانیم، در پیش خدای متعال هیچ جوابی نخواهیم داشت.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به رشد قابل توجه دانشگاه‌ها در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی اشاره کردند و فرمودند: اینجانب از راه‌های گوناگون از حقایق محیط‌های علمی و دانشگاهی کسب اطلاع می‌کنم و با طبیعت دانشگاه نیز آشنایی دارم و بر همین اساس با همه وجود معتقدم که در ایران اسلامی، دانشگاه‌ها به لحاظ علمی، روشن‌بینی دینی و عمق ایمان مذهبی، رشد زیاد کرده اما در عین حال هنوز دانشگاه‌هایمان اسلامی نشده است.

مقام معظم رهبری با اشاره به تأکیدات مکرر در خصوص اصلاح روند دانشگاه‌ها در کشور، افزودند: اکنون زمان عمل است و باید با حکمت و تدبیر حرکت کرد اگر چنین نکنید ملت چند سال به عقب خواهد افتاد و خسارت خواهد دید و افتخار انجام این کار از شما سلب خواهد شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به این که اسلامی شدن دانشگاه‌ها کاری ظریف، دقیق و علمی است، فرمودند: کار درست این است که با حفظ هویت علمی دانشگاه، در جهت اسلامی شدن آن حرکت کنید و بدانید که اگر درست عمل کنید دیگران از شما تقلید خواهند کرد و بشریت از آن منتفع خواهد شد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی اهمیت پرداختن به جنبه‌های تربیتی، سازماندهی و تشکیلاتی در دانشگاه‌ها را خاطر نشان کردند و فرمودند: عناصر مؤمن و متعهد به اسلام و نظام اسلامی که انقلاب و آرمان‌های انقلابی را با همه وجود بارور کرده‌اند باید در دانشگاه‌ها توان کار پیدا کنند و برای این منظور بخش مدیریتی و تشکیلاتی در تعیین مسیر حرکت دانشگاه‌ها نقش مؤثر و مهمی را عهده‌دار است.

مقام معظم رهبری برای اسلامی کردن دانشگاه‌ها، تکلیف را متوجه مسئولان و دست‌اندرکاران وزارت فرهنگ و آموزش عالی دانستند و فرمودند: اسلامی کردن دانشگاه‌ها به مفهوم یک تحول بنیادین است که در تاریخ این کشور ماندگار خواهد شد و تحقق این مهم، مستلزم یک تصمیم‌گیری کلان و عملی و نیز اجرای یک روش صحیح، مدون، قانونی، منطقی و حساب شده است.

دانشگاه امروز ما اسلامی نیست و باید اسلامی شود و برای این منظور یک تحول عمیق، بنیادین، دلسوزانه، بلندمدت، برنامه‌ریزی شده و همه‌جانبه، ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ضرورت تقویت حرکت شورای عالی انقلاب فرهنگی را مورد تأکید قرار دادند و فرمودند: اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی باید در جهت تقویت روند کار و فعالیت این شورا تلاش کنند و همت خود را فقط برای به انجام رساندن این وظیفه اساسی به کار گیرند. در رأس شورای انقلاب فرهنگی، شخصیتی مانند آقای هاشمی رفسنجانی به عنوان یک عنصر صددرصد فرهنگی قرار دارد که این شورا با اتکال به آن می‌تواند منشاء تصمیمات و خدمات بزرگی برای مسائل فرهنگی کشور باشد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی با موضوع خصوصی‌سازی آموزش عالی قویاً مخالفت کردند و فرمودند: در شرایط امروز کشور و با وجود دشمنان خارجی و نیز ضعف دستگاه فرآورده‌های علمی و تبلیغی در کشور، خصوصی‌سازی آموزش عالی، عملی و جایز نیست و هیچ کس نباید برای آن برنامه‌ریزی کند.

مقام معظم رهبری با اشاره به این که مسئله اعزام به خارج از کشور از سوی کسانی که دارای فکر و اندیشه دانشگاهی‌اند، زیر سؤال است، فرمودند: اینجانب نسبت به این قضیه دچار تردید هستم زیرا جوانی که می‌تواند در کشور زیر دست اساتید برجسته دوران عالی را طی کند چرا باید در خارج از کشور زیر دست افراد مبتدی دوره دکترای خود را بگذراند؟ از این رو مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی، برای ادامه این کار باید استدلال لازم را ارائه کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای اهانت برخی از اساتید و یا دانشجویان بی‌اعتقاد و لابی‌بالی به دانشجویان بسیجی و تلاش‌گر دوران دفاع مقدس را کاری مذموم و ناپسند دانستند و فرمودند: مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی باید کسانی را که در سمت استاد دانشگاه با مقدسات نظام اسلامی مبارزه می‌کنند، کنار بگذارند و به جای آنان، افراد مؤمن و معتقد که ارزش‌ها و آرمان‌های ملت مسلمان ایران را قبول دارند به کار گمارده شوند. امروز در برخی دانشگاه‌ها به عناصر مؤمن جفا می‌شود و شما باید جلوی آن را بگیرید

و دانشگاه را با حفظ هویت علمی آن به سمت هدف‌های اسلامی بکشانید.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در پایان سخنانشان وجود دفاتر نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها را برای رشد و تعالی آموزش عالی ضروری خواندند و اهمیت یگانگی دست‌اندرکاران آموزش عالی و مسئولان دانشگاه‌ها با این دفاتر را مورد تأکید قرار دادند.

بر پایه همین گزارش پیش از سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی دکتر هاشمی گلپایگانی وزیر فرهنگ و آموزش عالی، گزارشی را از عملکرد و روند فعالیت آموزش عالی در کشور به استحضار رساند و طی آن تصریح کرد که مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی، محور اصلی توسعه علمی و تحقیقاتی در کشور محسوب می‌شوند و با آینده‌نگری، حرکت علمی را به صورت جدی دنبال می‌کنند.

دانشگاه و ضرورت هوشیاری در قبال تکوین جریان‌های انحرافی

واقعیت‌های سوء فرهنگی، چنان نیستند که اگر ما از آنها غفلت کردیم، آنها نیز از ما غفلت کنند. بلکه به راحتی ما را دور زده و گام به گام وادار به عقب‌نشینی خواهند کرد.

آنچه به نام انقلاب فرهنگی در دانشگاه‌ها موسوم شد، مع‌الاسف عمدتاً از حد مقداری جابه‌جایی پرسنلی و کنترل فضای سیاسی دانشگاه در سال‌های مملو از درگیری سال‌های «۱۳۵۸-۱۳۶۰» فراتر نرفت. گروه‌های سیاسی چپ و لیبرال و منافقین با جوسازی و سیاسی‌کاری و در ارتباط تشکیلاتی با مراکز خارج از دانشگاه، یک فضای تبلیغاتی بسیار غلیظ بر ضد اسلام (به ویژه دیدگاه حکومتی و سیاسی اسلام) و روحانیت (در واقع، روحانیت انقلابی و هوشیار در صحنه و نه روحانیون متحجر و غیرسیاسی) در محیط دانشگاه سامان داده بودند که کمتر کسی جرأت می‌کرد، در دفاع از شخصیت‌هایی چون شهید بهشتی یا ایده‌هایی چون اصل «ولایت فقیه» صراحت به خرج دهد.

نیروهای حزب‌اللهی و انقلابی دانشگاه با برچسب‌هایی چون «راست»، «بورژوازی سنتی»، «حزب انحصارطلبان»، «باند قدرت»، «ارتجاع سیاه»، «آخوندیسم»، «رژیم مذهبی کلیسایی و قرون وسطایی»، «ضدزادی»، «ضد علم» و ... مورد هجوم سنگین جبهه متحد «ضد امام» قرار داشته و هر گونه عکس‌العمل بچه مسلمان‌ها و انجمن‌های اسلامی آن موقع، با عناوینی چون «فالانژ»، «چماق بدست» و «بی‌منطق»، نواخته می‌شد.

بی‌آنکه بخواهیم هیچ‌گونه تطبیق و مصداق‌یابی کرده باشیم تنها توجه می‌دهیم که بار دیگر جریان‌سازی‌هایی مشابه جریانات سال‌های ۵۸ و ۵۹ و البته به تناسب شرایط و با زبانی فراخور امروز، از مراکز خاصی در خارج از دانشگاه، سازماندهی می‌شود تا به عنوان یک جریان به اصطلاح دانشگاهی بار دیگر:

- ۱) تئوری «حکومت اسلامی» و ولایت فقیه را زیر سؤال ببرد و وانمود کند که اسلام، یک دین غیرسیاسی و بی‌نظر نسبت به مسئله حاکمیت و روابط اقتصادی و حقوقی و سیاسی در اجتماع است.
- ۲) روحانیت را نوعی زائده غیردانشگاهی جلوه دهد تا پرچم وحدت حوزه و دانشگاه را که حضرت امام برافراشتند پایین کشد و نوعی نفرت مصنوعی و دروغین را در افکار و قلوب پرورش دهد.
- ۳) نظام را در ابعاد گوناگون، یک نظام قرون وسطایی، ارتجاعی و ضد علمی نشان دهد.

۴) نیروهای بسیجی و رزمنده را در دانشگاه مورد تحقیر و حذف قرار داده و فضا را برای عناصر لائالی یا ضد انقلاب، توسعه دهد.

۵) تلقین کند که اگر نیروهای انقلاب در دانشگاه به طرفداران غرب و صاحبان تفکر لیبرالی «جدایی دین از دولت» میدان مانور بسیار گسترده نداده و حتی اهرم‌های سیاست‌گذاری و مدیریت و قدرت را در اختیار آنان قرار ندهند، انحصار طلب و فاشیست می‌باشند.

قدم اول در راه اسلامی کردن دانشگاه‌ها به کارگیری افراد صالح در مدیریت این مراکز است

امام جمعه موقت تهران با یادآوری بیانات مقام معظم رهبری در جمع دانشگاهیان فرمودند: دانشگاه‌ها اسلامی نیست، مادامی که عناصر ناصالح در دانشگاه‌ها حضور داشته باشند مطرح کردن مسأله اسلامی کردن دانشگاه مفهومی ندارد.

عضو شورای نگهبان به عنوان چاره‌اندیشی در این مورد گفت: قدم اول گماشتن افراد صالح مدیریت دانشگاه‌هاست.

نماز با صلابت و دشمن‌شکن جمعه تهران روز گذشته با شکوه خاصی در دانشگاه تهران و خیابان‌های اطراف آن به امامت آیت‌الله احمد جنتی عضو فقهای شورای نگهبان و امام جمعه موقت تهران برگزار شد. آیت‌الله جنتی خطبه اول نماز جمعه تهران را به بحث انضباط اقتصادی و ضرورت جلوگیری از اسراف اختصاص داد و گفت: عدالت اجتماعی بدون جلوگیری از اسراف‌گری‌ها امکان ندارد.

عضو شورای نگهبان ضمن دعوت مسئولان به جلوگیری از اسراف و تبذیر گفت: متصدیان امور، مسئولیت دارند که اموال را در جاهای خودش مصرف کنند و اگر اموال بیت‌المال در جای خودش مصرف نشود خیانت است.

امام جمعه موقت با شرح فرازهایی از خطبه ۲۶ امیر مؤمنان علی (ع) در نهج البلاغه و تأکید بر این مطلب که این خطبه می‌تواند دستورالعملی برای ما باشد گفت: ما باید در حد لازم از اموال بیت‌المال خرج کنیم و مازاد آن را به خزانه برگردانیم و نباید در اموال عمومی اسراف کرد.

آیت‌الله احمد جنتی امام جمعه موقت تهران و عضو شورای نگهبان خطبه دوم نماز جمعه تهران را به بیانات مهم اخیر رهبر معظم انقلاب اختصاص داد و تأکید کرد که این بیانات باید نصب‌العین مسئولین و مردم باشد.

دانشگاهی اسلامی است که در آن ارزش‌های والای مکتب انسان‌ساز اسلام حاکم باشد

ما دانشگاهی را اسلامی می‌دانیم که در آن ارزش‌های والای مکتب انسان‌ساز اسلام حاکم باشد و در نظام ارزشی آن تقوی مقدم بر علم، تعهد مقدم بر تخصص و تزکیه قبل از تعلیم باشد.

اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان پیرو خط رهبری سراسر کشور در بیانیه‌ای که صادر کرد ضمن اعلام مطلب فوق تأکید کرد: ما دانشگاهی را اسلامی می‌دانیم که خود را جدای از حوزه نداند و با اقتدا به دانشگاه بزرگ صادق آل محمد (ص) همراه آموزش علم و تخصص خودسازی، اخلاق و تعهد را نیز در

دانشجو احیا نماید.

در بخش دیگر این بیانیه با اعلام حمایت و اطاعت از فرمایشات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره وضعیت دانشگاه‌ها آمده است:

رهبر، ما نیز سال‌هاست خار در چشم و استخوان در گلو، صبر کرده‌ایم ما هم اینک که تو ما را خوانده‌ای مصمم و استوار آستین‌ها را بالا زده‌ایم و در ابتدا از مراکز تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در امور آموزش عالی خاصه شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت فرهنگ و آموزش عالی خواستاریم تا بیش از این درنگ نکنند، ما نیز آمادگی کامل خود را جهت هر گونه همکاری اعلام می‌داریم.

در بخش دیگری از این بیانیه آمده است: دانشگاهی اسلامی است که در آن تفکرات التقاطی و لیبرالیسم غربی تحت عنوان فلسفه و عرفان آموزش داده نشود و روشنفکر نماهای وامانده از خود و بریده از ملت تحت عنوان آزادی عقیده معارف اسلامی را به سخره نگیرند.

حمایت دانشجویان دانشگاه تهران از بیانات رهبر معظم انقلاب درباره اسلامی شدن دانشگاه‌ها

در پی فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر اسلامی کردن دانشگاه‌ها جمعی از دانشجویان دانشگاه تهران دیروز با اجتماع در مقابل مسجد این دانشگاه خواستار حاکمیت بخشیدن به ارزش‌های اسلامی و انقلابی در محیط‌های دانشگاهی شدند.

در این اجتماع آقای ابوالفضل فاتح عضو شورای مرکزی انجمن اسلامی دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران طی سخنانی به تلاش دشمنان انقلاب اسلامی برای انحراف جریان انقلاب از مسیر اصلی آن اشاره کرد و گفت: دشمن که راه‌های مختلفی را برای ضربه زدن به انقلاب اسلامی آزموده و شکست خورده است اکنون سعی می‌کند از درون به ما ضرب بزند و بر همین اساس مقام معظم رهبری نسبت به هوشیاری در مقابل تهاجم فرهنگی دشمن هشدار دادند.

وی گفت: دانشگاه‌ها باید قبل از هر جای دیگر نقاط انحرافی را کشف و برای اصلاح آن بکوشند. فاتح، همچنین سیاست‌های وزارت فرهنگ و آموزش عالی را مورد انتقاد قرار داد و پیشنهاد کرد در تعیین وزیر این وزارتخانه‌ها و رؤسای دانشگاه‌ها از دانشجویان نظرخواهی شود وی گفت: اگر بین مدیریت دانشگاه‌ها و دانشجویان فاصله ایجاد شود طبیعی است که ارتباط آموزش عالی با دانشجویان فقط ارتباط آموزش خواهد بود.

وی افزود: دانشجو حرف کسی را می‌شنود که نیازهای او را درک و به سؤال‌های او پاسخ دهد و رفتارش الگوی دانشجو باشد.

فاتح یادآور شد: در روند توسعه کشور نیز باید کاری کنیم که جامعه جهانی احساس نکند ما از گذشته‌مان پشیمان هستیم.

وی افزود: دشمن می‌خواهد بین ملت و مسئولان نظام جدایی ایجاد کند و می‌خواهند جامعه ما را دچار روزمرگی کنند، ما نباید به خاطر رسیدن به تکنولوژی از آرمان‌هایمان دست برداریم.

بر اساس گزارش خبرنگار ما صدها تن از دانشجویان دانشگاه تهران با امضای طوماری خواستار اسلامی شدن دانشگاه‌ها شدند.

متن این طومار به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

محضر مبارک رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) پیرو بیانات هشدار دهنده آن قائد بزرگ پیرامون اسلامی کردن دانشگاه‌ها و طرد عناصری که با مقدسات نظام اسلامی مبارزه می‌کنند ما دانشجویان دانشگاه تهران ضمن حمایت از بیانات دردمندان حضرت عالی خواستار مقابله جدی مسئولین با افرادی هستیم که به عنوان استاد و مسئول دانشگاهی سعی در محو ارزش‌های اسلامی و ایجاد زمینه‌های نفوذ غرب در دانشگاه داشته و حتی با مجامع وابسته به آمریکا همچون سیرا (C.I.R.A) ارتباط دارند و متأسفانه با وجود انعکاس مطبوعاتی و افشاگری دانشجویان هنوز اقدامی در جهت طرد این عناصر (که حتی دارای سمت‌های مدیریت می‌باشند) صورت نگرفته است.

عملکرد امروز دانشگاه‌ها متناسب با انقلاب اسلامی نیست

اساتیدی که به انقلاب و ارزش‌های اسلامی اعتقادی ندارند باید از دانشگاه‌ها کنار گذاشته شوند. حجت‌الاسلام غلامرضا مصباحی عضو شورای مرکزی نمایندگان رهبر معظم انقلاب در دانشگاه‌ها که به منظور تشریح چگونگی اجرای فرمایشات مهم رهبر انقلاب اسلامی در دیدار با وزیر و مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی در مورد اسلامی شدن دانشگاه‌ها در جمع خبرنگاران حضور یافته بود ضمن بیان مطلب فوق تأکید کرد: با اساتیدی که مخالف احکام اسلامی هستند باید قاطعانه برخورد کرد و آنان را از دانشگاه‌ها اخراج کرد.

وی با اشاره به اهمیت نقش اساتید در دانشگاه‌ها گفت: استادان دانشگاه‌ها بیشترین نقش را در تربیت دانشجویان دارند و اگر استادان دانشگاه به ویژه استادان درس اختصاصی مؤمن به انقلاب و ارزش‌های اسلامی نباشند، تأثیر منفی بر روی دانشجویان خواهند داشت.

حجت‌الاسلام مصباحی سپس در بیان مقایسه‌ای ورودیه و خروجی‌های دانشگاه‌های امروز با سال‌های آغازین انقلاب از لحاظ رفتارهای ایمانی و اخلاقی، آن را متفاوت با یکدیگر دانست و متذکر شد: محصول دانشگاه‌های کشور در حال حاضر محصولی نیست که متناسب با رشد انقلاب اسلامی در جامعه باشد که اگر این روند ادامه یابد خطر بزرگی نظام اسلامی ما را تهدید خواهد کرد.

عضو شورای مرکزی نمایندگان رهبر انقلاب در دانشگاه‌ها با تأکید بر این که باید اقدامات همه جانبه و وسیعی در خصوص اسلامی شدن دانشگاه‌ها اعم از دولتی و غیردولتی انجام شود گفت: دانشگاه آزاد نیز خود را مخاطب مقام معظم رهبری در خصوص اسلامی شدن دانشگاه‌ها می‌داند.

وی در بخشی از این گفتگو گفت: متأسفانه امروز بسیاری از مدیران در دانشگاه‌های کشور تنها به فکر رشد علمی دانشجویان هستند اما باید در کنار این امر در زمینه رشد ایمانی دانشجویان نیز اقدامات اساسی انجام دهند.

وی متذکر شد: اگر کسانی هستند که در این رابطه احساس مسئولیت نمی‌کنند بهتر است این مسئولیت بزرگ و خطیر و حساس را به دیگران واگذار نمایند.

حجت‌الاسلام مصباحی با بیان این که تفکر دانشگاه‌ها در غرب مبنای غیردینی شدن آنهاست خاطر

نشان ساخت: پیدایش دانشگاه در ایران توسط افرادی صورت گرفت که نه تنها نسبت به دین هیچ‌گونه علاقه‌ای نداشتند بلکه یک نوع ضدیت با آن داشته‌اند و اساتیدی که در دانشگاه‌ها تدریس می‌نمودند پرورش یافتگان غربی بودند و متأسفانه امروز نیز در موارد زیادی اساتید ما برای آثار علمی چشم به دروازه‌های غرب دوخته‌اند.

عضو شورای مرکزی نمایندگان رهبر معظم انقلاب در دانشگاه‌ها اظهار داشت: شرط احراز مسلمان بودن، اعتقاد به انقلاب اسلامی و ولایت فقیه باید به همراه احراز عدم سوء پیشینه سیاسی، انتظامی و انضباطی از شروط پذیرفته شدن اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها باشد که متأسفانه در گزینش اساتید و دانشجو این امر لحاظ نمی‌شود و امروز ما شاهد حضور برخی اساتید غیراسلامی در دانشگاه‌ها هستیم که مشکلاتی را ایجاد کرده‌اند.

وی تأکید کرد: انتخاب اساتید مسلمان و معتقد به ولایت فقیه تنها کلید حل مشکل اسلامی شدن دانشگاه‌های ماست.

وی همچنین با تأکید بر ضرورت ایجاد یک تحول بزرگ بنیادی در سوق دادن دانشگاه‌ها به سمت اسلامی شدن، خواستار ایجاد یک قرنطینه دینی اعتقادی به منظور آشنا نمودن فارغ‌التحصیلان خارج از کشور به فضای موجود در جامعه و وظایف آنان در دانشگاه‌ها گردید.

حجت‌الاسلام مصباحی در زمینه کتب متون رشته‌های علوم انسانی دانشگاه‌ها گفت: باید تحولات جدی انجام شود به نحوی که نظرهای مختلف اندیشمندان مسلمان با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز حوزه‌های علوم دینی گردآوری و به دانشگاه‌ها عرضه شود.

وی در بخش دیگری از گفتگوی خود با خبرنگاران اختصاص پایان‌نامه‌های دانشجویان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا به مسئله اسلامی شدن دانشگاه‌ها را پیشنهاد کرد و متذکر شد که مقالات تحقیقی دانشجویان علاقه‌مند در دوره‌های کارشناسی نیز باید به این سمت سوق داده شود.

حجت‌الاسلام مصباحی بررسی جداسازی دانشجویان دختر و پسر در حد امکان در دانشگاه‌ها، جدی گرفتن اقامه نماز و امر به معروف و نهی از منکر، برپایی اردوهای فرهنگی و برگزاری دروس فوق برنامه و معارف اسلامی که ترویج دهنده ارزش‌های اسلامی هستند را از جمله اقدامات مهم در خصوص اسلامی شدن دانشگاه‌ها دانست.

اسلامی کردن دانشگاه‌ها نباید به خط و خط‌بازی کشیده شود

آیت‌الله یزدی رئیس قوه قضاییه روز یکشنبه در جمع دانشگاهیان گیلان گفت: اسلامی کردن دانشگاه‌ها نباید وسیله بازی سیاسی جناح‌ها و جناح‌بندی شود.

وی افزود: در پی دستور رهبر معظم انقلاب مبنی بر اسلامی کردن دانشگاه‌ها پیش‌نویس آن در شورای انقلاب فرهنگی تهیه شده که پس از تأیید به مرحله اجرا گذاشته می‌شود.

رئیس قوه قضاییه بر لزوم تداوم ارتباط و هماهنگی میان حوزه‌های علمی و دانشگاه‌ها تأکید کرد و گفت: حوزه‌ها باید آزمایشگاه‌ها و در مقابل دانشگاه‌ها باید وحی را به عنوان یک منبع اصلی پذیرا باشند.

آیت‌الله یزدی با اعلام مخالفت با انحصار و محدود کردن علم گفت: علم نباید در کشور انحصاری و

محدود شود.

وی افزود: محدود کردن پذیرش دانشجوی رشته پزشکی در مجلس شورای اسلامی و شورای انقلاب فرهنگی مطرح و من از اولین مخالفان این طرح بوده و هستم.

□ رئیس قوه قضاییه در جمع قضات استان گیلان گفت: برای اجرای طرح جدید دادگاه‌های عمومی انقلاب به دو هزار قاضی نیاز داریم.

آیت‌الله یزدی عصر روز دوشنبه پس از یک سفر دو روزه به گیلان به هنگام بازگشت در جمع اختصاصی قضات استان افزود: یکی از مشکلات کنونی دستگاه قضا در کشور حذف نیرو است.

وی افزود: سال گذشته در مجموع توانستیم ۶۰۰ قاضی جذب کنیم و در حال حاضر نزدیک به ۴۵۰۰ قاضی در کشور اشتغال دارند و تا پایان سال جاری ۶۰۰ قاضی دیگر جذب دستگاه قضایی می‌شوند.

در این نشست حجت‌الاسلام سلمان احمدی رئیس کل دادگستری گیلان ضمن ارائه گزارشی گفت: سرانه پرونده مختومه هر قاضی در ماه در استان ۱۰۷ فقره است.

به گفته وی در این استان هر ماه ۱۲ هزار پرونده مختومه می‌شود.

احمدی افزود: استان گیلان هم‌اکنون یک صد شعبه دادگاه نیاز دارد.

□ رئیس قوه قضاییه و هیئت همراه روز یکشنبه در مراسم ششمین سالگرد زلزله رودبار که از سوی امام جمعه و فرماندار برگزار شده بود شرکت کرد.

آیت‌الله یزدی در اجتماع مردم و بازماندگان زمین لرزه هولناک ۳۱ خردادماه سال ۶۹ یاد قربانیان را گرامی داشت و گفت: مردم گیلان به ویژه اهالی مناطق زلزله‌زده در جریان این حادثه قهریه ثابت کردند که مقاوم‌ترین مردم هستند.

وی افزود: خوشبختانه امروز تمامی کودکان بی‌سرپرست حادثه زلزله نزد بستگان خود نگهداری می‌شوند و یک کودک بی‌سرپرست به غیر سپرده نشده است و این نشان از وفاداری و صبر مردم در مقابل تقدیر الهی است.

آیت‌الله یزدی سپس با حضور بر مزار سردار جنگل میرزا کوچک‌خان و نثار گل از او و یارانش به عنوان تاریخ‌سازان کشور یاد کرد.

□ آیت‌الله محمد یزدی در پایان دیدار دو روزه خود از گیلان عصر روز یکشنبه در فرودگاه رشت به خبرنگاران گفت: وضعیت دستگاه قضایی استان گیلان موفقیت‌آمیز است و در بین استان‌های کشور در صدر قرار دارد.

وی افزود: در این دیدار ضمن ملاقات با اقشار مختلف مردم، مسئولان و قضات استان، مسائل و مشکلات قضایی منطقه بررسی شد.

وی گفت: کلنگ ساختمان دادگستری شهرستان رودبار با حضور وزیر دادگستری به زمین زده شد.

به گفته رئیس قوه قضاییه به منظور تشویق قضات فعال استان گیلان به پنج قاضی مقام درجه یک و به ده قاضی مقام درجه دوم اعطا می‌شود.

دیدگاه‌های سیدعباس قائم مقامی در مورد پیشینه تاریخی دانشگاه تحول در نظام آموزش عالی و اسلامی کردن دانشگاه

در اواخر اردیبهشت ماه سال جاری، رهبر فرزانه انقلاب با نگاهی به پیکره کنونی جامعه دانشگاهی کشور، طی سخنان مهمی نقاط ضعف و قوت این جامعه را گوشزد نمودند که این سخنان همه دانشجویان دلسوز و مسئولان درد آشنا را بسی مغتنم خواهد بود. به همین مناسبت و در جستجوی رهیافت‌هایی کارشناسانه در این زمینه، سخنی را در باب «اسلامی شدن دانشگاه‌ها» گشوده به پای سخنان حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی قائم مقامی نشستیم.

استاد حسینی قائم مقامی، چهره شناخته شده محافل حوزوی و دانشگاهی کشورمان است که سال‌های متمادی، ضمن تدریس در دانشگاه و ارتباط با جامعه دانشگاهی؛ در سمت‌های نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های امیرکبیر، تهران و علوم پزشکی تهران حضور داشته و به نهادهای ساختاری تشکیلات دانشگاهی کشور واقف و آشنا هستند.

ایشان هم‌اکنون علاوه بر تدریس در دانشگاه به تناسب مسئولیت‌هایی که به عنوان عضو شورای عالی پژوهشگاه علوم انسانی ایران، عضو شورای عالی فرهنگ دانشگاه آزاد اسلامی، عضو هیئت امنای دانشگاه بین‌المللی فقه مذاهب اسلامی و بالاخره یکی از اعضای اصلی ستاد اسلامی کردن دانشگاه‌ها هستند، ارتباط تنگاتنگی با آموزش عالی داشته و از نادر صاحب‌نظران حوزوی است که با مسائل آن آشنایی نزدیک دارند.

ضمن سپاس از ایشان با هم این گفتگو را می‌خوانیم:

● بد نیست که در آغاز صحبت، به ماهیت نظام آموزش عالی در رژیم گذشته اشاره داشته باشید:

■ شما وقتی پیشینه تاریخی شکل‌گیری و تأسیس دانشگاه را در زمان رضاخان مطالعه می‌کنید آن را بر اساس یک الگوی کاملاً وارداتی می‌یابید. من در اینجا در صدد بحث از مطلب نیستم ولی به مناسبت، اشاره می‌کنم که: بدون تردید هر کس تاریخ تحولات عصر رضاخان و دوره انتقالی سلطنت از «قاجار» به «پهلوی» را مطالعه کند این نکته را به طور پررنگ و به وضوح در می‌یابد که: «روشنفکران غرب‌زده» از اصلی‌ترین عناصر حکومت رضاخان، چه در پیدایش و چه در استمرار و بقا بوده‌اند، البته منظورم از «روشنفکران غرب‌زده»، لزوماً، «روشنفکران وابسته» نیستند بلکه آمیزه‌ای از «روشنفکران دلبسته و وابسته به غرب» مورد نظر است. مثلاً در جمع این روشنفکران ما کسانی چون «تقی‌زاده»، «فروغی»، را در کنار افرادی نظیر «داور» و یا در طبقه بعدی کسانی مثل «دکتر صدیق اعلم» و ... می‌یابیم که برخی از آنها را لااقل با توجه به اسناد و مدارک موجود نمی‌توان «وابسته» دانست، چون «وابسته» کسی است که: خود آگاه در چارچوب یک برنامه استعماری عمل کند ولی همین که کسی شرط «خودآگاهی» را فاقد شد، گرچه در راستای همان برنامه استعماری عمل کند، در این تقسیم‌بندی «دلبسته» است نه «وابسته»! و البته نتیجه عمل هر دو، یکی است - شاید با اندکی تفاوت.

در هر صورت این طائفه - اعم از وابسته و دلبسته - در حکومت رضاخان نقش به‌سزایی داشته‌اند و درست است که استعمار انگلیس، عامل اصلی روی کار آمدن رضاخان بود ولی این در قالب یک دخالت نظامی و لشکرکشی آشکار نبود بلکه در قالب یک برنامه از پیش طراحی شده بود که بازیگران اصلی آن،

عناصر همین جناح روشنفکری بودند و در این مرحله شاهد اولین حضور جدی، آشکار و مستقیم «روشنفکران» در تصاحب قدرت و راهیابی به مراکز تصمیم‌گیری سیاسی و فرهنگی هستیم. در واقع اولین نمودهای «روشنفکری قدرت‌طلب»، در همین برهه از تاریخ معاصر است، گرچه پیش از آن نیز روشنفکران غرب‌زده، به طور جدی اهداف سیاسی را دنبال می‌کردند، ولی این مرحله، یک نمود بارز و در عین حال دخالت مستقیم را نشان می‌دهد. مثلاً شما «داور»، که بعدها در کابینه رضاخان مسئولیت‌های مختلفی از جمله وزارت دادگستری را بر عهده گرفت، را می‌بینیم که در نقش نماینده مجلس شورا، بیشترین تلاش را جهت نخست‌وزیر رضاخان و پس از آن انتقال سلطنت از «قاجار» به «پهلوی»، از خود نشان می‌دهد. بعدها نیز همین‌ها، حتی کسانی مثل تقی‌زاده، یحیی دولت‌آبادی و ... در آغاز، ژست مخالف به خود گرفته بودند، در تحکیم حکومت رضاخان نقش جدی و محوری داشتند و جدای اشغال مناصب سیاسی و مراکز قدرت، توسط آنان، تاریخ از جلسات مستمر گروهی این جمع روشنفکری با رضاخان خبر می‌دهد که به طور قهری منشأ سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های عمده در کشور می‌شده است و خیلی از این چیزهایی که به عنوان مظاهر «تمدن جدید»، از دستاوردهای دیکتاتوری رضاخانی شمرده می‌شود از زمره همین سیاستگذاری‌هایی است که با الگوبرداری خشک و بی‌تحلیل از غرب صورت گرفته و تشکیل مراکز فرهنگی مثل فرهنگستان آن زمان نیز از همین زمره است. «دانشگاه» یکی از بارزترین و عمده‌ترین آنهاست، که با هدف مقابله با مراکز دانش حوزوی، که ناشر تفکر دینی بودند، به وجود آمده و برای تأسیس و تدوین سازمان آن به طور مستقیم از غرب الگو گرفته شد.

بدین صورت که عده‌ای مأموریت یافتند به مطالعه در دانشگاه‌های اروپا و آمریکا پرداخته و مطابق آن، طرح تأسیس دانشگاه راتدوین نمایند، مثلاً یکی از اینها «دکتر صدیق اعلم» است که از زمره محصلین اعزامی به اروپاست و در اواخر سلطنت احمدشاه به ایران برمی‌گردد و بعدها به وزارت هم می‌رسد و در زمان رضاخان سفرهای متعدد و طولانی به خارج کشور داشته و یکی از مأموریت‌های او الگوبرداری از دانشگاه‌های اروپا و آمریکا به منظور اجرا در داخل کشور بوده و طبعاً عناصری هم که بعداً اداره همین مرکز علمی را عهده‌دار شدند - عمدتاً افرادی از روشنفکران غرب‌زده - اعم از وابسته و دلبسته بودند. این است که مقام معظم رهبری که انصافاً از نگرش عمیق و تاریخی نسبت به موضوعاتی این چنین برخوردارند می‌فرمایند: کام دانشگاه‌ها را در ایران از همان آغاز با ضدیت با دین برداشته‌اند بنابراین در یک نگاه‌گذرا ماهیت دانشگاه در کشورمان را نه تنها مساعد و همراه با تفکر دینی در راستای ارزش‌های سنتی مردم نمی‌یابیم بلکه در نقطه مقابل آن قرار دارد و در واقع همان خصوصیت «غربت اجتماعی» روشنفکران، به این نهاد نیز سرایت کرده بود که مجموعه این خصوصیات امر اصلاح دانشگاه‌ها را در حال حاضر مشکل می‌کند.

● اساساً «دانشگاه اسلامی» به چه معناست و چه شاخصه‌هایی دارد؟

■ در رابطه با بررسی مفهوم «دانشگاه اسلامی» دو نوع می‌شود بحث کرد و البته این امر در ارتباط با تعریف و توصیف هر موضوع و مقوله دیگری نیز مصداق پیدا می‌کند، یک وقت هست که شما در پی دستیابی به تعریف و تبیینی از ماهیت «دانشگاه اسلامی» هستید این تعریفی است که من نام آن را تعریف «تحلیلی و فلسفی» می‌گذارم که ارائه آن، نیاز به تبیین مبانی تئوریک و نظری بحث دارد و البته خیلی هم مفید و در جای خود ضروری است ولی نوع دیگری از تعریف نیز وجود دارد، که نام آن را «تعریف به نتیجه» می‌گذارم، یعنی به جای آن‌که بنشینیم و بگوییم دانشگاه اسلامی چیست؟ و یک پاسخ ماهیت‌شناسانه ارائه

دهیم بهتر است از همان آغاز پاسخ این پرسش را بیابیم که از یک دانشگاه اسلامی چه توقعات و انتظاراتی داریم؟ و یک دانشگاه باید چه شاخصه‌های عملی پیدا کند و چه نحوه رفتار و عملی را از خود بروز دهد تا آن را «اسلامی» بدانیم؟

این نحوه پاسخ‌یابی برای مسائل، در ضمن این که یک نوع «تعریف به نتیجه» را از موضوعات در بر دارد؛ کاربردی‌تر نیز بوده و ما را به عمل نزدیک‌تر می‌کند.

با توجه به این نکته، می‌توان «دانشگاه اسلامی» را، دانشگاهی دانست که اهداف خاص اسلامی را پی‌جویی می‌کند. البته خواهید پرسید اگر صرف پی‌جویی اهداف دینی و اسلامی ملاک اسلامی بودن است، در یک جامعه اسلامی، خیلی چیزها هستند که از اهداف اسلامی برخوردارند، در این میان تفاوت و تمایز «دانشگاه» با آنها چیست؟ در جواب باید توجه داشت وقتی می‌گوییم «دانشگاه اسلامی»، دانشگاهی است که اهداف اسلامی را تعقیب نماید» منظور «اهداف خاص» و «تعقیب و پی‌جویی خاص» است یعنی اهداف خاص دینی را در «مسیر خاصی» تعقیب نماید. توضیحاً این‌که: «دانشگاه» یک «مجموعه علمی نظام‌یافته و سازمان داده شده» است. یعنی ما در «دانشگاه» با نظام و سازمان آموزشی‌ای مواجه‌ایم که بر اساس یک برنامه و سیاست مشخص، بدون و از پیش طراحی شده‌ای شکل گرفته است.

مهم‌ترین ویژگی این برنامه و سیاست نظام‌یافته، برخورداری از «زمان‌بندی خاص» است به طوری که محصولی که از آن عائد می‌گردد در فاصله زمانی مشخصی - با اندکی تغییر - قابل حدس و پیش‌بینی می‌باشد یعنی کسی که وارد این سیستم می‌شود نفس ورود به آن، ضمن این‌که به خودی خود یک نحوه الزام و التزام به مفاد آن برنامه‌ای که این سیستم بر اساس آن شکل گرفته را به دنبال دارد قابل پیش‌بینی است که پس از گذشت چند سال چه میزان رشد و ارتقای علمی متوازن و متناسب با «برنامه» را داراست. این چیزی بر اساس «قاعده» است و اگر خلاف این رخ دهد، خلاف قاعده و مورد استثنایی تلقی می‌شود. خب این ویژگی و خصوصیت یک دانشگاه و یک مجموعه آموزشی عالی، به معنای عام آن است، و شما این ویژگی را با اختلاف درجات و مراتبی که دارند در همه کشورهای می‌یابید چه کشورهای اسلامی و چه غیراسلامی! حالا آن عاملی که وجه فارق یک «دانشگاه اسلامی» با «دانشگاه غیراسلامی» به حساب می‌آید آن است که این «مجموعه آموزشی و علمی نظام‌یافته» - با تمام خصوصیات که برای آن بیان شد - اهداف اسلامی را دنبال کرده و به تحکیم و تثبیت مبانی اعتقادی و ارزشی دین در جامعه کمک نماید. «کمک به تحکیم مبانی دین در جامعه» یک کمک خاص است که فقط این مجموعه علمی سازمان یافته با ابزار ویژه و خاصی که در اختیار دارد از عهده آن بر می‌آید و با بررسی نوع محصول یک دانشگاه به خوبی می‌توان قضاوت کرد که این دانشگاه، یعنی «اسلامی» است یا نه؟ در جستجوی اهداف خاص دینی است یا نه؟ قدر مشترک حضور دانشجویان ما در دانشگاه، یک دوره چهار ساله است، باید ببینیم، محصول دانشگاه ما در این چهار سال چیست؟ آیا در این دوران به میزان رشد آموزشی، رشد اعتقادی، اخلاقی و معرفتی نیز داشته؟ آیا دانشجویان در این مدت، نسبت به زمان ورود به دانشگاه در این جهت رشد تکاملی دارند؟ پاسخ دانشگاه اسلامی به این پرسش‌ها، مثبت است. ولی در حال حاضر به تأسف باید گفت که پاسخ ما کاملاً منفی است.

● علت آن را چه می‌دانید؟

■ برای این که این «مجموعه علمی نظام‌یافته» که آن را دانشگاه می‌نامیم، فاقد چنین جهت‌گیری دینی است جهت‌گیری اسلامی این مجموعه، به شعار نیست. دانشگاه زمان طاغوت، بدون تردید دارای یک

جهت‌گیری «ضددینی» بود همان‌طور که معمول دانشگاه‌های جهان غرب، در حال حاضر چنین جهت‌گیری‌ای را دارند که نتیجه آن در فارغ‌التحصیلاتشان دیده می‌شود. یعنی به میزان تأثیری که این «مجموعه علمی نظام یافته ضد دینی» بر افراد وارد شده در آن، گذارده، بی تفاوت یا ضدیت با «دین» را در آنان مشاهده می‌کنیم. مسلماً این «جهت‌گیری خاص ضددینی»؛ در آن دانشگاه‌ها، با شعار ایجاد نشده بلکه در ضمن همان برنامه و نظام و آموزشی تزریق شده و همزمان به خورد دانشجویان رفته است. یعنی یک دانشجو که در این نظام آموزشی خاص تحصیل می‌کند همراه با رشد علمی‌ای که دارد با یک نحوه تربیت نیز آشنا شده و مطابق آن شکل می‌گیرد و بسا، خود متوجه این شکل‌گیری خاص فکری و عقیدتی نیست. در نقطه مقابل آن نیز اگر دانشگاه می‌خواهد جهت‌گیری خاص دینی، داشته باشد باید درون «نظام آموزشی» یک «نظام تربیتی»، بر اساس تفکر ناب دینی شکل بگیرد. اینجانب به موازات حضوری که در دانشگاه در خدمت عزیزان دانشگاهی، داشته و دارم بارها و بارها در قالب گفته و نوشته، به تأکید عرض کرده‌ام: همان‌گونه که محصول علمی و آموزشی ما در طول تحصیل دانشگاهی قابل حدس و پیش‌بینی است و مسئولان و دست‌اندرکاران دانشگاهی می‌دانند که این «دانشجو» مثلاً در این چهار سال و در این چند ترم آموزشی، در چه وضعیت علمی قرار دارد و احیاناً اگر از این برنامه، سر باز زده و تخطی نماید شاخص‌هایی وجود دارد که اعلام خطر کرده و در نهایت او را از سیستم، حذف می‌کند. باید محصول فرهنگی و دینی مانیز به موازات آن، در این دوره قابل پیش‌بینی کلی باشد و همان‌گونه که در آن بخش، هدف علمی و آموزشی مشخص در فراسوی نظام دانشگاهی قرار دارد باید اهداف دینی و تربیتی نیز در آن تعبیه شود تا چنین نشود قطعاً دانشگاه، «اسلامی» نخواهد شد.

معرف فارغ‌التحصیل یک دانشگاه اسلامی باید بسی بیش از دانشنامه علمی او که معنون به عنوان دانشگاه اسلامی و یا آرم جمهوری اسلامی است باشد. بلکه این شخصیت فکری و منش فردی و اجتماعی اوست که می‌تواند بیانگر جهت دینی دانشگاهی باشد که در آن تحصیل نموده و این، البته امری خلق‌الساعة نیست. بلکه نتیجه حاکمیت همان برنامه‌ای است که آمیزه‌ای از اهداف علمی و تربیتی - و به طور خاص دینی - در آن تعبیه شده، یعنی همان چیزی که هم‌اکنون دانشگاه‌های ما فوق آن می‌باشد.

● پس از گذشت ۱۵ سال از انقلاب فرهنگی، امروز می‌بینیم که هنوز دانشگاه‌ها اسلامی نشده، آیا این مدت برای تحول کافی نبوده یا این‌که عواملی موجب عدم موفقیت شده است؟

■ در پاسخ به پرسش قبلی، عرض کردم علت بی‌توفیقی در اسلامی کردن دانشگاه‌ها در طول پانزده ساله انقلاب فرهنگی با وجود آن همه تأکید از جانب حضرت امام (ره) و بعدها مقام معظم رهبری و سایر مسئولان و صاحب‌نظران، را باید در عدم حاکمیت یک «نظام هماهنگ علمی و تربیتی» در دانشگاه‌ها جستجو کرد. نظام هماهنگی‌ای که به طور توأمان، دو هدف علمی و دینی را تعقیب نماید.

این اولین بار نیست که رهبر هوشیار و هوشمند انقلاب اسلامی به این نکته توجه داده و خطر آن را گوشزد فرموده‌اند، هر چند این بار هشدار ایشان از صراحت خاصی برخوردار بود ولی پیش از این نیز، آن حضرت مکرر نارضاتی خود را از وضعیت فرهنگی موجود در دانشگاه‌ها با تلخ‌ترین عبارات ابراز فرموده بودند از جمله حدود چهار سال پیش در جمع وزیر و رؤسای محترم دانشگاه‌های وقت به طرح دو پرسش اساسی پرداختند و به صراحت از آنها خواستند که پاسخ آن را جستجو و ریشه‌یابی نمایند، این دو پرسش که

البته برای همیشه بی‌پاسخ ماند این بود: نخست آن که چرا فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها که محصول‌های نظام آموزشی عالی هستند - گذشته از موارد استثنا - معمولاً فاقد افزایش تعهدمندی به ارزش‌های دینی و مبانی فکر دینی می‌باشند و بسا سیر معکوس دارند؟ دیگر این که: عوامل پیدایش و رشد افکار انحرافی و فلسفه‌های ضد دینی در محیط‌های دانشگاهی چیست؟ یعنی چه خصوصیتی در این محیط آموزشی وجود دارد که با آن که درون جامعه اسلامی جای گرفته، ولی افکار و فلسفه‌های ضد دینی، آن را محیط مناسبی برای عرض اندام و ابراز وجود می‌یابند؟ به طوری که در این سال‌ها اصیل‌ترین مفاهیم دینی، با غیرمنطقی‌ترین سخنان، مخدوش شده است.

البته در همان زمان، ما به طرح این دو پرسش پرداختیم و گفتیم که این مسأله از سویی، حکایت از جریان ناشناسی مسئولان و متولیان فرهنگی کشور دارد و از سوی دیگر، در پی جویی پاسخ این دو پرسش، به فقدان همان برنامه نظام مند و هماهنگ تربیتی و فرهنگی می‌رسیم و از مسئولان محترم آموزش عالی آن وقت سؤال کردیم که در جهت پی‌گیری فرمایشات رهبری معظم، چه فعالیتی کرده‌اند و به چه نتایجی دست یافته‌اند؟ که طبعاً چون حرکتی صورت نگرفته بود، پاسخی هم دریافت نکردیم.

در هر صورت همان‌گونه که در ابتدا اشاره کردم، ما باید این واقعیت را بپذیریم که بنای نخستین دانشگاه در کشور مابنای نفی دین‌داری بوده و یا لاقلاً اساس آن را آمیزه‌ای از «تضاد با دین» و «بی‌تفاوتی نسبت به آن» دانست و لذا تضاد یا بی‌تفاوتی، در بافت دانشگاه نفوذ کرده و طبیعی است که هر حرکت اصلاحی باید از همان نقطه‌ای آغاز شود که «تخریب» و «افساد» از همان جا آغاز شده و تا زمانی که این بافت، تغییر نکند هر اصلاح با شکست مواجه می‌شود. بنده، چند سال پیش در مصاحبه با یکی از نشریات همین مطلب را مطرح کرده و بر همین مبنا عرض کردم حرکت فرهنگی در سطح دانشگاه در حد صفر است، که به مذاق بعضی‌ها خوش نیامده بود و حتی اعتراض می‌کردند، ولی حالا می‌بینیم ادامه همان وضع مقام معظم رهبری را وا داشت که با این صراحت آن واقعیت تلخ را اعلام فرمایند: «دانشگاه، اسلامی نیست» و علت این که ما می‌گوییم حرکت فرهنگی در حد صفر است. دقیقاً با توجه به تعریف و تلقی خاصی که از حرکت فرهنگی داریم، حرکت فرهنگی کارآمد، آن چیزی است که به تغییر بافت دانشگاه بیانجامد. در همان موقع ما گفتیم: هر حرکتی که با حفظ چارچوبه فعلی صورت بگیرد و بخواهد همزیستی مسالمت‌آمیزی با نظام آموزشی و فرهنگی بر جای مانده از سابق، داشته باشد، ره به جایی نمی‌برد. انقلاب فرهنگی در جامعه دانشگاهی مطلعی نیکو داشت و خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود! علت خوش درخشیدنش نیز این بود که با اساس نظام دانشگاهی پیشین در افتاد و با آن گلاویز شد. لذا به حق آن را «انقلاب فرهنگی» نامیدند، و منظور امام روشن ضمیر از آن همه تأکیدهایی که داشتند این بود که چنین اتفاقی رخ دهد؛ ولی متأسفانه در زمان‌های بعد شاهد عقب‌نشینی‌هایی در این زمینه بودیم که به این وضعیت رنج‌آور امروز انجامید. بنابراین تنها راه حل آن است که این بافت تغییر کند که تغییر آن نیز به همان است که درون آن، نظام تربیتی دینی شکل بگیرد.

در این فترتی که پس از مطلع خوش انقلاب فرهنگی ایجاد شده، در اثر فقدان برنامه و سیاست فرهنگی مدون و نظام یافته عمدتاً کارهای فرهنگی و دانشگاه‌ها، اصالت خود را از دست داده‌اند. و تا مادامی که این نظام شکل نگردد هر حرکت فرهنگی، خارج از سیر عمومی آموزش عالی شکل گرفته و یک «فعالیت جنبی» و «حاشیه‌ای» و به عبارتی «فوق برنامه» تلقی می‌شود. خوب در همین مدت نهادهایی در دانشگاه‌ها حضور متعهد - که البته تعداد آنها فراوان هست - به تنهایی ناکارآمد بوده و نمی‌تواند کارساز باشد. لذا هر حرکت اصلاحی

عمیق و مؤثر فرهنگی جهت اسلامی شدن دانشگاه باید از این سه نقطه آغاز شود. البته در مرحله بعدی برای آن که، در روند این نظام مطلوب، مانعی ایجاد نشود باید به فضای دانشگاه پرداخت که اصلاح فضای عمومی دانشگاه در دو مرحله باید صورت پذیرد اول این که در انتخاب و گزینش دانشجو، دقت لازم به عمل آید، ما باید این را بپذیریم که دانشجویان و راه یافتگان امروز دانشگاه، مدیران و عناصر فعال جامعه فردا هستند، و یک نظام مبتنی بر جهان بینی خاص، حق دارد که در سطح آموزش عالی، به کسانی سرویس دهد که حد نصابی از هماهنگی با ارزش های مقبول اکثریت مردم جامعه، برخوردار باشند در واقع باید این فرق را میان آموزش عمومی (تا سطح دبیرستان) و آموزش عالی قائل شد که آموزش عمومی، حقی همگانی و تجزیه ناپذیر است ولی آموزش عالی، با توجه به نقشی که در سرنوشت جامعه دارد و سواست برانگیز بوده و گزینش خاص رومی طلبد، در واقع مردم، حق دارند از نظام بخواهند که مدیران آینده جامعه را از میان کسانی گزینش کند که همسوئی کلی با آرمان ها و باورهای آنان داشته و یا لاقول در تضاد با آنها نباشند. البته گذشته از مسئله «گزینش»، در استمرار نیز برنامه ریزی هایی نیاز است که فعلاً در اینجا مجال بازگو کردن آن نیست ولی در جای خود مطرح کرده ایم. اما از مسأله دانشجو که بگذریم، مرحله دیگر، فضا سازی و تغییر چهره عمومی دانشگاه است. زیرا از برخی احکام شریعت به دست می آید که فضا سازی و انتشار عطر خوبی ها در «جو عمومی» وظیفه ای است که یک نحوه تقدم زمانی بر «اصلاح ریشه ای» دارد. لذا به عنوان اولین گام باید تلاش شود که چهره دانشگاه اسلامی گردد، که البته راه های اجرایی آن قابل بحث است.

● مسأله وحدت حوزه و دانشگاه را نسبت به این مسئله چگونه بررسی می کنید؟

■ توجه کنید بنده یک سخن اساسی و اصلی دارم و آن الگوی «نظام هماهنگ آموزشی و تربیتی» است که سال ها بر آن تأکید داشته ام و در هر فرصتی، به تبیین و توضیح آن پرداخته ام، در واقع روح کلی، یعنی آنچه که در اصطلاحات غربی از آن به «پارا دایم» تعبیر می آورند، را برای طرح اسلامی کردن دانشگاه ها و نظام آموزش عالی، همین مسأله دانسته و همه چیز را قابل تغییر در پرتو آن می دانم. در مسئله وحدت حوزه و دانشگاه نیز پیش از این نیز گفته ام که ما با یک سؤال اساسی مواجهیم و آن این که چرا محصول حوزه های علوم دینی معمولاً، عناصری دین دار و باورمند به ارزش های دینی هستند؟ آیا این بدان جهت است که در این حوزه ها درس دیانت و دین داری می دهند؟ یا به دلیل نظام خاص آموزشی و فرهنگی حاکم در آن محیط می باشد؟ قطعاً پاسخ دوم صواب و حق است چرا که ما میان عناوین درسی حوزه و دانشگاه تفاوت ماهوی چندانی نمی توانیم قائل شویم. چنان که شبیه بسیاری از عناوین حوزوی در رشته های خاص دانشگاهی نیز وجود دارد. ولی با این وجود هرگز آن جو، و بالتبع روحیه حاکم بر یک محیط حوزوی نمی توان در محیط های خاص دانشگاهی سراغ گرفت!

یکی از الگوهای اصلی وحدت حوزه و دانشگاه، همین ایجاد وحدت بین نظام تربیتی حاکم و در این دو محیط است و سخن حضرت امام (ره) مبنی بر ذوب شدن حوزه و دانشگاه ناظر به همین معنی است.

اگر استاد شهید مطهری (ره) اظهار می دارد که «من تاکنون به یاد ندارم که یک بار بدون وضو بر سر کلاس درس دانشگاه حاضر شده باشم» ناشی از اتحادی است که آن بزرگوار در ذهن و جان خود، میان دو نظام فرهنگی و ارزشی حوزه و دانشگاه برقرار ساخته است و آنچه ما و همه دلسوزان و دست اندرکاران وظیفه داریم. تعمیم و تبیین بخشیدن به این «الگو» در مجموعه نظام دانشگاهی است آنگاه نه فقط «مطهری»! که «مطهری ها» چنین می اندیشند و چنین عمل می کنند! و البته این راهی نه آسان، ولی شدنی است! و همین امروز

قدم نخست را باید برداشت و قدم نخست، جستجو از راه حل هاست و به نظر می‌رسد از آنجا که گفته شد اشکال در متن نظام دانشگاهی ریشه دوانده برای حل آن نیز باید از همین نقطه آغاز کرد.

● فاصله وضع موجود با وضع ایده‌آل به چه میزان است؟

■ به نظر بنده که سالهاست توفیق حضور در دانشگاه‌ها را داشته و در خدمت عزیزان بوده‌ام و گمان می‌کنم تا حدی مجوز اظهار نظر در مسئله دانشگاه‌ها را داشته باشم. مقام معظم رهبری، بدون تردید آشناترین و آگاه‌ترین فرد به مسائل دانشگاه‌ها هستند، ایشان از دیرباز و پیش از انقلاب با دانشگاه‌ها و دانشگاهیان در ارتباط بوده‌اند و آنان در کلاس‌ها و دروس معظم له شرکت می‌کرده‌اند و پس از انقلاب هم این ارتباط در سطح گسترده‌ای حفظ شده و از نزدیک نیز مدت‌ها در همین دانشگاه تهران آن‌گونه که در ذهنم هست، حضور فیزیکی داشته و برای اساتید و دانشجویان تفسیر قرآن و تدریس نهج البلاغه داشته‌اند و الان نیز بیشترین دقیق‌ترین اطلاعات را از مجاری مختلف دریافت می‌کنند، وقتی ایشان می‌فرمایند: «دانشگاه، اسلامی نیست»، ما جرئت می‌کنیم که فاصله وضع موجود تا وضع ایده‌آل را از «صفر» تا وضع ایده‌آل بدانیم، البته اینها به این معنا نیست که در بعد از انقلاب کاری نشده و یا ما عناصر مؤمن و باورمند در سطوح مدیران، اساتید و دانشجویان نداریم. خیر، همان‌گونه که ایشان فرموده‌اند، از برکت انقلاب اسلامی نیروهای متخصص متعهد فراوانی را داریم که همگی از فرزندان و وفاداران اصیل انقلاب اسلامی‌اند. ما هم اکنون، در سطح دانشگاه‌ها، حتی بسیجیان و نیروهای اصیل حزب‌اللهی را داریم که با برخورداری از توان‌های بالای علمی، تخصصی، به تدریس، مشغول هستند. نیز در بدنه دانشگاه، کسانی را داریم که داغ دفاع مقدس از ارزش‌ها را بر جان و تن دارند، هر چند در این فضای موجود از سوی برخی عناصر به جای مانده از نظام فاسد پیشین و افراد همسو با آنان موانع فراوانی در مسیر رشد آنها ایجاد می‌شود و احیاناً از راهیابی آنان در کادر هیئت‌های علمی و یا دوره‌های دکتری و ... جلوگیری می‌کنند. در عین حال، اینها به عنوان ثمرات انقلاب در دانشگاه‌ها حضور دارند و اساساً ما با توجه به وجود همین نیروهای دست پرورده انقلاب است که اسلامی شدن دانشگاه را مطرح می‌کنیم و معتقدیم همین عناصر صالح موجود به علاوه آنان که فاقد ضدیت و عناد با ارزش‌های دینی هستند، کافی برای ایجاد تحول دانشگاه‌ها می‌باشد.

بنابراین این نیروها و نیز فضای ناشی از انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام (ره) تأثیر قهری خود را بر دانشگاه گذارده و دانشگاه‌هایی را که در موضع تخالف و تضاد با دین قرار داشته‌اند به موضع بی‌تفاوتی نسبت به دین و ارزش‌های انقلابی کشانده‌اند که این، خود دستاورد بزرگی است. از این به بعد باید به سمت ایده‌آل حرکت کرد.

● با توجه به عضویت شما در ستاد اسلامی کردن دانشگاه‌ها، در صورت امکان مختصری در مورد این طرح

توضیح دهید

■ در گذشته ما مشکلی که در رابطه با آموزش عالی داشته‌ایم، این بود که معمولاً درک صحیحی از واقعیت‌های نامطلوب، وجود نداشته است (که هم اکنون نیز متأسفانه، در بعضی از اظهار نظرهای سوی بعضی افرادی که آشنایی چندانی هم با آموزش عالی ندارند، نوعی «تغافل» را مشاهده می‌کنیم). مثلاً با عنوان کردن این که رادیوهای بیگانه سوءاستفاده می‌کنند، و یا چرا زحمات گذشتگان را نادیده می‌گیرید و حرف‌هایی از این قبیل، مانع طرح واقعیت‌ها می‌شوند و خوف آن می‌رود که این فرصت تاریخی نیز دستخوش چنین تسامحاتی گردد. حال آن که هر اقدام و عمل عمیق و کارآمدی متوقف بر درک دقیق واقعیت‌هاست.

خوشبختانه در میان مسئولان فعلی آموزش عالی چنین درک واقع‌بینانه‌ای وجود دارد یعنی آقایان در این زمینه، تردیدی ندارند که دانشگاه‌ها نیاز به تحول دارد. به همین جهت نیز، از حدود یک سال پیش، جناب آقای دکتر هاشمی گلپایگانی وزیر آموزش عالی، با هدایت و رهنمودهای مقام معظم رهبری، شورایی را در وزارتخانه تشکیل داده‌اند که در این شورا علاوه بر آقای هاشمی و دو تن از معاونانشان، جناب آقای دکتر گلشنی عضویت دارند و اینجانب نیز در خدمتشان هستم و انصافاً در مقایسه با کارهایی که در گذشته شده است، حرکت بسیار ارزشمندی صورت گرفته و با در نظر گرفتن نگرشی که در ضمن سؤال‌های قبل توضیح داده شد، طرح جامعی در دست تهیه است، که البته بخش‌هایی از آن آماده شده و در آن به تمام عناصر اصلی یک تحول بنیادین در نظام ارزشی دانشگاه‌ها توجه شده است نظیر مسئله متون درسی، مسئله اساتید و مدیریت‌های ناهمگون با ارزش‌های انقلاب و ... که ان‌شاءالله با این زمینه که با هشدارهای هوشمندانه رهبر معظم انقلاب فراهم آمده، هر چه زودتر این طرح مقرون به عمل شود.

چه اصراری است که آزادی طوری باشد تا غربی‌ها پسندند؛ تا ما دست‌ها را بالا نبریم آنها راضی نخواهند شد

ارزش‌های اسلامی و انقلابی نباید در مسیر سازندگی قربانی شود. این مطلب را آیت‌الله مهدوی کنی در آخرین جلسه درس اخلاق در پاسخ به پرسش‌های دانشجویان دانشگاه امام صادق بیان کرد وی در ابتدا گفت: بنده در مسائلی که یک مقدار برخورد با کلمات دیگران دارد وارد نمی‌شوم اما در مواردی که احساس وظیفه کنم نظر خود را بیان می‌کنم. آیت‌الله مهدوی کنی با اشاره به بیانات اخیر مقام معظم رهبری افزود: از مجموع بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی استفاده می‌شود که در نظام جمهوری اسلامی حفظ اصول و ارزش‌ها بسیار مهم است و نباید به نام آزادی و توسعه و سازندگی اصول و ارزش‌های اسلامی فدا شود. وی کمرنگ شدن ارزش‌های اسلامی را یک خطر بزرگ برای انقلاب اسلامی ذکر کرد و اضافه نمود اسلام، اصول و ارزش‌ها را بیان کرده و باید همه کارهای سازندگی هم با معیار و موازین اسلامی هماهنگ باشد. به طور مثال اگر قرار است پل و یا جاده و پارک ساخته شود در کنار آن به ارزش‌ها هم باید توجه شود. این مطلب قابل قبول نیست که آقای شهردار فقط بگوید بنده پارک را می‌سازم شما بروید ارزش‌ها را جای دیگری درست کنید.

آیت‌الله مهدوی کنی به یک فراز از بیانات مقام معظم رهبری در خصوص عبرت گرفتن از حادثه کربلا اشاره کرد و یادآور شد در تاریخ اسلامی می‌بینیم که چقدر پیامبر اکرم (ص) به حضرت امام حسین (ع) عشق و علاقه داشتند و بارها در حضور جمع می‌فرمودند که حسین از من و من از حسینم. و توصیه‌های پیامبر در مورد حضرت اباعبدالله را مورخین شیعه و سنی نقل کرده‌اند. باید این مسئله برای ما درس باشد که چطور شد همین امام حسین (ع) را ۵۰ سال بعد از پیامبر به شهادت می‌رسانند و مردم هم کف می‌زنند و خانواده او را به اسارت می‌برند.

وی اضافه کرد: آنچه که باعث این مسئله شد ناشی از کمرنگ شدن تدریجی ارزش‌ها و سکوت خواص در مقابل آن بود و این خطر همواره برای انقلاب‌ها وجود دارد.

آیت‌الله مهدوی کنی به برخی مطالب مطرح شده در جراید اشاره کرد و گفت: ممکن است گاهی گوشه و کنار تفکر لیبرالیستی وجود داشته باشد اما نباید به نام آزادی و لیبرالیزم ارزش‌ها زیر پا گذاشته شود. اخیراً هم بعضی دوستان مطرح کرده‌اند آنها که مسئولیت سازندگی دارند بروند کار سازندگی انجام دهند و افرادی هم بروند ارزش‌ها را تبلیغ کنند، این حرف، حرف آنهايي است که دین را از سیاست جدا می‌دانند.

وی در همین ارتباط اضافه کرد نظیر این حرف‌ها را در اوایل انقلاب در شورای انقلاب به ما می‌گفتند که شما بروید مسجد و کار ارشادی‌تان را انجام بدهید و ما هم دولت هستیم و کار کشور را بر عهده می‌گیریم. آیت‌الله مهدوی کنی در بخش دیگری از مطالب خود اهمیت دادن به مسجد و نماز را یک ارزش دینی مهم بر شمرده و گفت: چندی قبل از یک شهرکی که هزینه زیادی هم صرف آن شده بازدید کردم.

دیدم در آنجا ورزشگاه، استخر و انواع تأسیسات را ساخته‌اند سؤال کردم مسجد کجاست؟ گفتند بعداً می‌سازیم. در صورتی که وقتی می‌خواهید یک شهر و یا پادگان را بسازید باید اول نقشه مسجد را تهیه کنید. این نمونه‌ای از ارزش‌هاست که کارگزاران باید در نظر بگیرند. وزارت راه این همه راه و جاده می‌سازد اما مسجد در مسیر راه نمی‌سازد. در صورتی که در عربستان هر چند فرسخ یک مسجد ساخته شده است و شبانه‌روز باز است و مردم از آن استفاده می‌کنند.

وی اضافه کرد: پیامبر اکرم (ص) وقتی وارد مدینه شد اولین کاری را که انجام داد، ساخت مسجد بود و بعد خانه‌ها را در اطراف مسجد بنا کردند همین الگو هم در جمهوری اسلامی باید رعایت شود. رئیس دانشگاه امام صادق (ع) در ادامه سخنان خود به موضوع خشونت دینی که اخیراً مطرح شده اشاره کرد و گفت: گفته شده که اسلام را با زور نمی‌شود پیاده و تبیین کرد. این مطلب اشاره به حزب‌الله و انصار حزب‌الله دارد. البته بنده جز مؤسسين انصار حزب‌الله نیستم ولی طرح این حرف‌ها را هم خطرناک می‌دانم که یک فردی بگوید حزب‌الله برود کنار، چون اسلام را دارند از بین می‌برند ما که نمی‌توانیم تمام مسائل اسلامی را زیر پا بگذاریم، چون جناب عالی می‌خواهید با آرامش همه چیز را درست کنید.

آیت‌الله مهدوی کنی در ادامه افزود: ما چه اصرار داریم در جمهوری اسلامی طوری آزادی باشد تا غربی‌ها بپسندند و بگویند در ایران آزادی است اگر می‌خواهید غربی‌ها از ما راضی باشند. بدانید تا مثل آنها نشویم و تا ما دست‌ها را بالا نبریم آنها از ما راضی نخواهند شد. بنده از این حرف‌هایی که بعضی از دوستان زده‌اند واقعاً تعجب می‌کنم و این حرف‌ها را خطرناک می‌دانم و بر حسب احساس وظیفه این مطلب را می‌گویم.

آیت‌الله مهدوی کنی در بخشی دیگر از سخنان خود به موضوع اسلامی شدن دانشگاه‌ها که چندی قبل مورد تأکید جدی مقام معظم رهبری قرار گرفت اشاره کرد و افزود: اسلامی کردن دانشگاه‌ها یک کار ضروری و مهم و از اساسی‌ترین مسائل کشور و انقلاب است و به طور قطع منظور مقام معظم رهبری هم جنبه‌های نظری و فکری و هم جنبه‌های عملی می‌باشد و فقط مسائل ظاهری مانند حجاب نیست در عین این که رعایت حجاب و ظواهر شرعی از مسائل مهم است.

رئیس دانشگاه امام صادق گفت: طرح اسلامی کردن دانشگاه‌ها نیاز به زمان و فکر دارد اما قسمت‌هایی که مربوط به ظواهر امر است را می‌توان در کوتاه مدت انجام داد.

آیت‌الله مهدوی کنی در ادامه به موضوع گزینش صحیح دانشجو تأکید کرد و گفت: برای تحصیل در دانشگاه‌ها باید کسانی را انتخاب کرد که زمینه‌های اخلاق و اسلامی بودن را داشته باشند.

رئیس دانشگاه امام صادق (ع) یکی از مشکلات دانشگاه‌ها را تعداد زیاد دانشجویان ذکر کرد و گفت: دانشجوی زیاد وارد دانشگاه کردن از نظر علمی و از نظر تربیتی مشکل ایجاد می‌کند. دانشگاه یک هدف مقدسی دارد و برای رسیدن به مرحله‌ای که کارشناس و مدیران آینده در کشور تربیت کند باید گزینش صحیح انجام بدهد. این که هر دانشگاهی رقابت کند و اعلام نماید که فلان رقم دانشجو جذب کرده است که هدف واقعی را تحقق نمی‌بخشد.

آیت‌الله مهدوی کنی اضافه کرد: وقتی دانشجو بیش از حد معمول باشد دانشگاه‌ها از لحاظ تأمین استاد دچار مشکل می‌شوند و یک استاد ناچار است مرتب بین دانشگاه‌ها رفت و آمد کند و فرصت مطالعه نخواهد داشت. البته افزایش کمی در کوتاه مدت می‌تواند جوان‌ها را مشغول کند لکن در درازمدت مدرک‌داران کم‌سوادی تحویل جامعه خواهید داد که بر مشکلات خواهد افزود و علاوه بر آن که باری از دوش نظام بر نمی‌دارند بار دیگری بر دوش دولت خواهند گذاشت.

علاوه بر این با تعداد زیادی دانشجو که هم‌اکنون در دانشگاه‌ها درس می‌خوانند در سال‌های آینده کشور با کمبود شغل برای اینها مواجه خواهد شد.

آیت‌الله مهدوی کنی در خاتمه بر اهمیت موضوع اسلامی شدن دانشگاه‌ها تأکید کرد و گفت: با این که مقام معظم رهبری به طور صریح در این باره صحبت و هشدار دادند اما در قطعنامه اخیر رؤسای دانشگاه‌ها در این باره ضعیف برخورد شده و حتی شعار این مسئله را هم نداده‌اند.

من برای وزیر فرهنگ و آموزش عالی احترام زیادی قائل هستم اما با صراحت می‌گویم که در این قطعنامه مسئله اسلامی کردن دانشگاه‌ها خیلی کم‌رنگ شده است.

اسلامی شدن دانشگاه‌ها بیش از حمایت لفظی نیازمند مشارکت عناصر دانشگاهی و تشکل‌های سالم است

سرویس سیاسی - انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویی در حمایت از رهنمودهای مقام معظم رهبری و برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای دستیابی به اهداف دانشگاه اسلامی با صدور بیانیه و اطلاعیه‌هایی آمادگی خود را برای تحقق بخشیدن به این رهنمودها اعلام کردند.

بر اساس این گزارش، انجمن اسلامی دانشجویان، دستیاران و اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد: آنچه که اخیراً مقام معظم رهبری در زمینه اسلامی شدن دانشگاه‌ها مطرح کرده‌اند، بیش از حمایت‌های لفظی و شعاری نیازمند مشارکت، همیاری و همکاری همه عناصر دانشگاهی و تشکل‌های سالم و اصولی برای طرح‌ریزی یک دستورالعمل همه‌جانبه و قابل اجرا جهت رسیدن به یک تحول بنیادین است.

این انجمن خواسته است آیین‌نامه اجرایی اسلامی شدن دانشگاه‌ها توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی تنظیم و پس از تصویب مقام عظمای ولایت فقیه برای اجرا به دانشگاه‌ها ابلاغ شود و هیئت رسیدگی و نظارت مرکزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت و درمان و هیئت رسیدگی و نظارت در هر دانشگاه، بر حسن اجرای این آیین‌نامه نظارت کند.

□ بسیج دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز با صدور اطلاعیه‌ای ضمن تأکید بر اسلامی شدن

دانشگاه، با طرح این هدف به عنوان امری تحقق‌پذیر یادآور شده است: بدون شک فرمایشات مقام معظم رهبری میدان عمل و آزمایش سنگینی پیش روی مسئولین آموزش عالی کشور قرار داده است و پیروزی و سربلندی از این میدان در قدم نخست نیاز به اعتقاد راسخ به صحت و حقانیت این آرمان بزرگ دارد.

در اطلاعیه بسیج دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تهران آمده است: تردیدی نیست که در این راه خناسان زیادی به وسوسه‌گری خواهند پرداخت اما مسئولین محترم باید مطمئن باشند که دانشگاه اسلامی علم را از حیطة نفوذ و توطئه قدرت‌های شیطانی و چپاولگر نجات داده و در مسیر اهداف انبیای عظام الهی و سعادت راستین انسان قرار می‌دهد.

□ انجمن اسلامی دانشجویان و دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی نیز با صدور اطلاعیه‌ای، حمایت خود را از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای دستیابی به اهداف دانشگاه اسلام اعلام کرد.

این انجمن یادآور شده است: توسل به هر نوع عمل ضداخلاقی و غیراسلامی به بهانه اسلامی کردن دانشگاه‌ها قطعاً دارای تبعات سوء و نتایج غیرقابل جبران و مانعی در راه اسلامی کردن واقعی دانشگاه‌ها خواهد بود.

این انجمن پیشنهاد کرده است: برای تسریع در اجرای اوامر مقام معظم رهبری، نهادهای فرهنگی موجود در دانشگاه‌ها به ویژه دفاتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و شوراهای فرهنگی باید به عنوان محور فعالیت‌های دانشجویی در جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها مورد توجه قرار گیرد.

□ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان فارس نیز در اطلاعیه خود تأکید کرده است: باید مسئولیت کل تشکیلات اداری و آموزشی دانشگاه‌ها به دست اساتید معتقد به آرمان‌های انقلاب و ولایت فقیه اداره شود.

در این اطلاعیه آمده است: نیروهای متعهد و دارای فرهنگ بسیجی دانشگاه هم با حفظ وحدت و تلاش‌های پیگیر خود اجازه ندهد عده‌ای محیط‌های فرهنگی و علمی کشور را میدان سوءاستفاده استکبار جهانی قرار داده و بر علیه ارزش‌های انقلاب و صاحبان اصلی آن توطئه کنند. در این اطلاعیه تأکید شده است: دانشگاه باید محیطی برای تضارب افکار باشد نه تهاجم به ارزش‌ها و آینده کشور ما در دست مدیرانی است که در همین دانشگاه‌ها تربیت می‌شوند، پس باید جو دانشگاه به نحوی باشد که اصل بر سلامت افکار و برتری ارزش‌ها باشد.

□ بسیج دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی نیز در حمایت از فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری با صدور بیانیه‌ای اطلاعات کامل از فرامین رهبر انقلاب را یادآور و اعلام کرد: ما ضمن حمایت قاطعانه از بیانات مقام معظم رهبری که فرموده‌اند: «عناصر مؤمن و متعهد به اسلام و نظام اسلامی که انقلاب و آرمان‌های انقلابی را با همه وجود باور کرده‌اند باید در دانشگاه‌ها توان پیدا کنند و برای این منظور بخش مدیریتی و تشکیلاتی در تعیین مسیر حرکت دانشگاه‌ها نقش مؤثر و مهمی عهده‌دار هستند»، از حضور نیروهای حزب‌اللهی، بسیجی و جبهه رفته و آنهایی که جانشان را در میدان نبرد در طبق اخلاص گرفتند و برادریشان را با نظام ثابت کرده‌اند حمایت نموده و اعلام می‌داریم به لطف الهی و تدابیر اندیشیده شده از طرف مسئولان نظام اسلامی خلیل عظیمی، از متعهدان متخصص آمادگی و شرایط آن را دارند که در لیبیک به پیام مقام معظم رهبری در جای‌جای مسئولیت‌های دانشگاه‌ها حضور یافته و به نظام اسلامی خدمت کنند.

اسلامی شدن دانشگاه‌ها، آموزش عالی غیردولتی فعالیت‌های سیاسی دانشجویان و برنامه‌های ویژه استادان

استنباط ما از رهنمودهای مقام معظم رهبری این است که دانشگاه‌ها بعد از انقلاب هم از نظر علمی و هم از نظر مفاهیم اعتقادی و مفاهیم دینی حرکت به سمت جلو داشته و پیشرفت کرده‌اند، اما هنوز به حدی که مطلوب و مورد نظر هست، نرسیده‌اند.

دکتر محمدرضا هاشمی گلپایگانی وزیر فرهنگ و آموزش عالی در گفتگویی با خبرنگار ما با بیان این مطلب، در زمینه برداشته‌های مختلفی که از سوی اқشار مختلف جامعه، از اسلامی شدن دانشگاه‌ها می‌شود، گفت: مقام معظم رهبری در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها با ایشان فرمودند: «حقاً و انصافاً دانشگاه‌های ما نسبت به اوایل انقلاب رشد زیادی کرده است. من این را با همه وجود معتقدم. نه فقط از لحاظ علمی، بلکه از لحاظ روشن‌بینی دینی و عمق ایمان مذهبی هم پیش‌رفته است. از این جهت دچار مشکل نیستیم، بلکه آنچه باید بشود نشده است. یعنی هنوز دانشگاه اسلامی نشده است.» بنابراین هر آدم منصفی به این جملات توجه بکند پاسخ سؤال روشن است.

وزیر فرهنگ و آموزش عالی افزود: ما باید کاری بکنیم، برنامه بدهیم تا نیروهای فارغ‌التحصیل از درجات بالاتر اعتقادی و تعهدی برخوردار باشند و به ارزش‌های انقلاب اسلامی بیشتر گرایش پیدا کنند تا دانشگاه‌ها اسلامی شوند. بنابراین باید با اسلامی‌تر کردن به سمت اسلامی شدن حرکت کنیم. اسلامی‌تر کردن حرکتی است مقطعی که با تکامل و استمرار آن انشاءالله باید به اسلامی شدن دانشگاه‌ها برسیم.

وی در زمینه الگوهای وزارت فرهنگ و آموزش عالی برای اسلامی شدن دانشگاه‌ها گفت: از یک سال پیش که مقام معظم رهبری این وظیفه را به ما محول کردند، از آن موقع تهیه برنامه و تعیین الگوی اسلامی کردن دانشگاه‌ها را شروع کردیم و با تشکیل ستادی الگویی با طرح مدون تهیه کردیم که شامل ده بخش است که هر کدام مشتمل بر ابعاد مختلف اسلامی کردن دانشگاه‌هاست و آن را به عنوان طرح اولیه به خدمت مقام معظم رهبری ارائه دادیم. بعد از آن ایشان در پاسخی ضمن قدردانی تذکر دادند و طرح را تأیید کردند. این طرح اولیه است که تحت عنوان «ستاد مرکزی اسلامی کردن دانشگاه‌ها» مطرح است و حتی افراد آن نیز مشخص شده است. رئوس برنامه‌های این ستاد شامل تولید منابع اسلامی برای دانشگاه‌ها، تأمین و تربیت هیئت علمی با دانش اسلامی، بهسازی فضای فیزیکی و جو فرهنگی در دانشگاه‌ها و برقراری ارتباط دانشگاه با جامعه است.

دکتر گلپایگانی گفت: یکی از برنامه‌های ما در زمینه هیئت علمی دانشگاه‌ها، شناسایی نیروهای متعهد دانشگاهی است که در صحنه نیستند. به این نیروها میدان خواهیم داد و در رده‌های تصمیم‌گیری به کار گرفته می‌شوند که حرکت مناسبی است. حرکت دیگر تربیت نیروی متعهد است که نیروهایی با کیفیت بهتر در رده فوق‌لیسانس و دکترا تربیت بشوند که از مشخصات تعهدی و ایمان و اعتقاد برخوردار باشند.

بخش دیگر برنامه‌های ما وارد کردن نیروهای متعهد در بدنه هیئت‌های علمی است در این زمینه تلاش می‌کنیم برخی موانع را که در راه جذب آنها وجود دارد از میان برداریم.

وی افزود: ارتقای فکری، فرهنگی و اعتقادی استادان مسلمان از دیگر برنامه‌های ماست که متأسفانه یک

کار منسجم در این زمینه نکرده‌ایم. در ارتباط با استادان بیشتر ایرادها مطرح می‌شود، ما نمی‌گوییم که ایراد نیست و راه اصلاح هم این نیست ماکسانی را که داده‌ایم دانشگاه درس بدهند، جوانان تحت تأثیر افکار او نیز قرار می‌گیرند. چقدر سعی کرده‌ایم این استادان را به سمت نظام و انقلاب جذب کنیم در این ۱۷ و ۱۸ سال برنامه خاصی برای استادان انجام نداده‌ایم و این نقص است. می‌خواهیم با شناسایی نیروهای مسلمان اردوهای یک هفته‌ای برای آنها تدارک ببینیم تا همراه خانواده‌های خود از برنامه‌های فرهنگی و سیاسی این اردوها بهره‌مند شوند و از کسانی که در امور سیاسی صلاحیت دارند برای تبیین مسائل در این اردوها استفاده کنیم.

وی افزود: استادان به طور طبیعی که عناد ندارند وقتی که این تبلیغات بشود در ذهن می‌آید از آن طرف هم با دیدن بی‌مهری‌ها، بالاخره خود به خود عقده‌ای و بدبین می‌شود.

دکتر گلپایگانی در مورد جریان‌های اخیر دانشگاه‌ها و نحوه برخورد با استادان گفت: بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری با استنادی که هیچ‌گونه عنادی با نظام ندارند، حتی اگر مسلمان هم نباشند در شان رامی‌دهند و هیچ مشکل و معارضه‌ای نداریم و این از انصاف به دور است که برداشته‌های دیگر در جریان اسلامی شدن دانشگاه‌ها از این موضوع بشود. مقام معظم رهبری مشخص کردند با چه کسانی رودرویی کنیم.

وی در مورد گزینش اعضای هیئت علمی جدید، گفت: ضوابط گزینش اخلاقی را شورای عالی انقلاب فرهنگی تعیین می‌کند و وزارت فرهنگ و آموزش عالی نیز وظیفه گزینش علمی را به عهده دارد.

وزیر فرهنگ و آموزش عالی پیرامون این مسئله که جو ایجاد شده در مورد دانشگاه‌ها، در بازگشت فارغ‌التحصیلان خارج از کشور تأثیر منفی دارد یا نه گفت: این جو توسط دوستان ایجاد نشده است و در خارج از کشور کسانی که از این انقلاب دل خوشی ندارند، دامن زده می‌شود، چون تعبیر کرده‌اند که یک حرکت غیر فرهنگی در حال انجام است.

وی افزود: مقام معظم رهبری، اسلامی کردن دانشگاه‌ها را یک حرکت بنیادی نامیدند و فرمودند که این امر با تصمیم‌گیری کلان عملی می‌شود. ایشان فرمودند: «من طرفدار سبک صحیح، مدون، قانونی و اندیشیده و حساب شده هستم». و این امر کاملاً روشن است. نه این که عده‌ای راه بیفتند و بیایند تحصن کنند. یا با اجتماع در مسجد دانشگاه و آمدن به خیابان‌ها مانع فعالیت سالم دانشگاهی شوند که هیچ‌کدام با رهنمودهای مقام معظم رهبری تطبیق نمی‌کند و این حرکات درست مخالف آن سبک است، البته این گونه اعمال بر ملا خواهد شد.

دکتر گلپایگانی با اشاره به این که واگذاری مراکز آموزش عالی دولتی به بخش خصوصی هیچ وقت مطرح نبوده است، در مورد مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی، گفت: این مراکز، جایگاه قانونی محکم خود را از زمانی که مقام معظم رهبری در شورای عالی انقلاب فرهنگی بودند، پیدا کردند.

دانشگاه آزاد هم مصداق بزرگ و بارز آن است. مسئله مهم و مطرح این است که آموزش عالی در کشور، باید یک محور و یا یک تیرک خیمه داشته باشد که آن هم آموزش عالی دولتی است. نباید سایر جریان‌های آموزش عالی این محوریت را مخدوش کنند و تحت الشعاع قرار دهند. البته این نکته به این معنی نیست که سایر جریان‌ها نباشند، ولی آموزش عالی دولتی باید جایگاهی قوی به عنوان راهبری و حفظ و حراست از کیفیت و سطح آموزش عالی کشور را داشته باشد.

وی در مورد برپایی دوره‌های شبانه، گفت: دوره‌های شبانه اعتبار دولتی ندارند و هزینه‌های مربوط به استاد و تجهیزات آنها باید از طریق شهریه تأمین شود و اگر در این مورد، بودجه در اختیار وزارت فرهنگ و آموزش عالی قرار دهند به همان نسبت از شهریه‌ها کم می‌شود. ضمن آن که میزان شهریه‌ها نیز در هیئت دولت تصویب می‌شود.

دکتر گلپایگانی در مورد جریانات موازی در آموزش عالی کشور، گفت: بر اساس مصوبه مجلس شورای اسلامی، دانشگاه آزاد ملزم نیست از طریق شورای گسترش، رشته‌های تحصیلی خود را توسعه و افزایش دهد، این کار از طریق هیئت ۳ نفره انجام می‌شود. دانشگاه آزاد با مصوبات قانونی که در اختیار دارد، خود می‌تواند تصمیم بگیرد. البته دکتر جاسبی از زمان مسئولیت بنده برای هماهنگی به شورای گسترش آمد که این امر مؤثر بوده است، چون گسترش دانشگاه آزاد را هماهنگ با ما انجام می‌دهند.

وی در مورد این که حفظ و حراست از کیفیت آموزش عالی به عهده وزارت فرهنگ و آموزش عالی است، درباره این که نظارت بر آموزش عالی کشور چگونه انجام می‌شود، گفت: اگر ما قانونگذار بودیم، ممکن بود یک جور دیگر تصمیم بگیریم، ولی ما تکلیف داریم قانون را اجرا کنیم و مسئولیت نیز به دوش آموزش عالی دولتی است. ولی قانون اختیارهایی به آنها داده است و ما نمی‌توانیم خلاف قانون عمل کنیم، اما می‌گوییم اگر مسائل به گونه دیگری بود، بهتر بود و اگر محوریت آموزش عالی دولتی اشراف داشت، بهتر بود، وی در مورد حرکت‌هایی که پیرامون جریان اسلامی شدن دانشگاه‌ها اتفاق می‌افتد، گفت: همه چیز در اختیار ما نیست و به این خاطر ما نمی‌توانیم به طور کامل وارد عمل شویم. دانشجو بدون این که حتی موازین قانونی را رعایت کند، تجمع می‌کند، ما در مقابلش چه کار می‌توانیم بکنیم؟ شورای عالی انقلاب فرهنگی ضابطه را تعیین و اعلام می‌کند. دانشجویان وقتی می‌خواهند یک تجمعی یا سخنرانی داشته باشند، باید از هیئت ۳ نفره مجوز بگیرند. قانون مشخصی ابلاغ شده است، ولی متأسفانه اجرا نمی‌شود.

دکتر گلپایگانی، در پایان در زمینه فعالیت‌های سیاسی دانشجویان گفت: ما برای تحمل برانگیختگی سالم دانشجویان در مسائل سیاسی، سعه صدر لازم را داریم ولی غیر از آن را اجازه نمی‌دهیم و با آن موافق نیستیم. فعالیت سیاسی یک نوع برانگیختگی سیاسی است. دانشجویان می‌توانند اعتراض کنند و ایراد بگیرند. ولی با روش درست، همه هم می‌فهمند که روش درست چیست؛ ظاهر برانگیختگی، فعالیت سیاسی است، ولی برخی مواقع تشخیص می‌دهیم که اهداف، چیز دیگری است، و به تشنج و تعادل نداشتن منجر می‌شود. این برانگیختگی، ناسالم است.

اگر دانشگاه‌ها اسلامی نشوند، انقلاب به اهداف خود نخواهد رسید

آیت‌الله مشکینی از نمایندگان مجلس خواست که اسلامی شدن دانشگاه‌ها را در دستور کار خود قرار دهند. امام جمعه قم در خطبه‌های نماز جمعه این شهر، با حمایت از بیانات اخیر مقام معظم رهبری در این خصوص، گفت: اگر دانشگاه‌های ما اسلامی نشود، انقلاب اسلامی به اهداف خود نخواهد رسید. وی افزود: اسلام و قرآن باید در دانشگاه‌های ما ظهور پیدا کند و در این زمینه همفکری و تبادل نظر روحانیان و دانشگاهیان بسیار مهم است.

رئیس مجلس خبرگان سپس با حمایت از نیروهای حزب‌اللهی در جامعه گفت: حزب‌الله در همه جا باید محترم شمرده شود.

آیت‌الله مشکینی در ادامه خطبه‌های نماز جمعه قم با گرامی داشت هفته قوه قضاییه، از خدمات ارزنده شهید آیت‌الله دکتر بهشتی به دستگاه قضایی کشور قدردانی کرد.

امام جمعه قم در پایان از مسئولان مراکز آموزشی و دست‌اندرکاران تبلیغی و تربیتی کشور خواست با برنامه‌های جالب و متنوع ضمن پر کردن اوقات فراغت جوانان، آنان را هر چه بیشتر با فرهنگ اصیل اسلام آشنا کنند.

بیانیه انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران در مورد اظهارات اخیر وزیر فرهنگ و آموزش عالی

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران در پاسخ به سخنان وزیر فرهنگ و آموزش عالی در مورد تجمع دانشجویان مسلمان و فعالیت‌های سیاسی دانشجویان در محور «اسلامی‌تر کردن دانشگاه‌ها» بیانیه‌ای صادر کرده است که گزیده‌ای از بخش‌های مهم آن را در زیر می‌خوانیم.

دانشگاه‌ها به عنوان یکی از دو رکن علمی و فرهنگی کشور و حساس‌ترین جایگاه در تعیین سرنوشت انقلاب و کشور از ابتدا کانون توجهات انقلاب بوده و تلاش بسیاری به منظور صیانت و جهت‌گیری این نهاد در راستای اهداف انقلاب صورت گرفته است.

پس از ابراز نگرانی مقام معظم رهبری نسبت به غیراسلامی بودن دانشگاه‌ها، مسئولیتی مضاعف بر دوش دانشگاهیان و مسئولین ذی‌ربط خصوصاً وزارت آموزش عالی نهاده شد. بر همگان روشن است که ایفای این مسئولیت جز به حضور همه جانبه و بهره‌گیری از تمامی توان نیروهای دردمند عرصه آموزش عالی و فرهنگ کشور و اصلاح و تغییر آن دسته از سیاست‌ها که مانع از حاکمیت اندیشه‌های انقلاب بر کلیت آموزش عالی گردیده است ممکن نمی‌باشد.

در این حال انتظار می‌رفت کارگزاران آموزش عالی فرصت را غنیمت شمرده با پذیرش نواقص و نقاط ضعف گذشته و با تعمق در جهت‌گیری‌ها نسبت به وضعیت موجود به منظور نیل به جایگاه مطلوب تجدیدنظر نمایند. اما متأسفانه تاکنون شواهد حکایت از چنین بازنگری و تعمقی نداشته، بلکه گویا تخطئه نیروهایی که دردمندان در این عرصه حضور داشته یا پای گذاشته‌اند در اولویت قرار گرفته است.

اسلامی شدن و سیاسی بودن دانشگاه‌ها لازم و ملزوم یکدیگرند. دانشگاهی که نسبت به سرنوشت انقلاب، خود و جامعه خود حساس نباشد دانشگاه اسلامی تلقی نمی‌شود. بنابراین اگر درک صحیح و همه‌جانبه‌ای از فعالیت سیاسی دانشجویان وجود نداشته باشد یا ظرفیت لازم برای پذیرش دیدگاه‌های دانشجویان مسلمان در نزد مسئولان شناسایی نشود. سودای اسلامی شدن دانشگاه‌ها، سودایی دست‌نیافتنی و خام خواهد بود.

اینک نیز با کمال تأسف جامعه دانشگاهی شاهد اتهامات و برخوردهایی از همان دست و به همان شیوه در برابر فعالیت سیاسی، فرهنگی خود می‌باشد وزیر محترم فرهنگ و آموزش عالی در قضاوت خود پیرامون تجمع دانشجویان مسلمان در مسجد دانشگاه تهران که به منظور تبیین دیدگاه‌های رهبری معظم انقلاب در

رابطه با اسلامی شدن دانشگاه‌ها از سوی این نهاد صورت گرفت آن را تجمعی مغایر با فعالیت سالم دانشگاهی، مخالف با دیدگاه مقام معظم رهبری و حرکتی می‌نامند که در آینده بر ملا خواهد شد.^۱

بر اذهان آگاه و وجدان‌های بیدار و متعهد است که قضاوت نمایند اگر حضور در مسجد دانشگاه به عنوان مقدس‌ترین مکان دانشگاه و بیان دردمندانه کاستی‌ها و تبیین اندیشه انقلاب در حضور دانشجویان مسلمان نمازگزار بدون هر گونه تنش و تشنج مانع فعالیت سالم دانشگاهی است پس فعالیت سالم دانشگاهی کدام است؟

اگر حضور در صحنه دانشجویان و فراخواندن مسئولان به تعمق و تدبیر در زوایای مختلف اسلامی نمودن دانشگاه‌ها و بررسی راه کارهای عملی نیل به آن به همراه حمایت قاطعانه از آرمان‌های انقلاب و رهبری معظم در تعارض با دیدگاه و فرامین رهبری انقلاب است، اتهام وارد نمودن به فعالیت سالم سیاسی و متعهدانه دانشجویان مسلمان مطابق بر کدام دیدگاه رهبری است؟

آیا این خرج نمودن از رهبری برای اثبات خویش نیست؟

آیا تشخیص مصداق مخالفت با ولایت از این رهگذر که مقام محترم وزارت بدان اشاره می‌کنند ممکن می‌باشد؟

به راستی مقام محترم وزارت در ورای تجمع دانشجویان مسلمان چه یافته‌اند که تهدید به بر ملا شدن آن می‌کنند؟

آیا این پاسخ شایسته به برخورد صادقانه و دردمندانه دانشجویان است؟

بر ما روشن است که اگر دانشجویان مسلمان تشخیص مصداق سلامت فعالیت سیاسی فرهنگی خود را به سیاست‌گذاران فعلی آموزش عالی بسپارند با چنین درکی از فعالیت سیاسی دانشجویان، جز به تعطیلی این فعالیت‌ها و رونق تملق و تزویر با هیچ چیز دیگری مواجه نخواهیم بود.

مقام محترم وزارت که سخاوتمندانه موافقت خویش را با حق مسلم دانشجویان یعنی فعالیت سالم سیاسی اعلام می‌نمایند بهتر است با رجوع به کارنامه خود و دست‌اندرکاران آموزش عالی در دانشگاه‌ها بررسی نمایند که آیا تاکنون حتی برای یکبار از فعالیتی سیاسی که با سلیقه سیاسی ایشان ناسازگاری داشته یا متوجه انتقاداتی بر آموزش عالی از سوی دانشجویان بوده است ابراز رضایت یا حمایت نموده‌اند؟

آیا فعالیت سالم سیاسی تنها فعالیت مطابق با سلیقه سیاسی دست‌اندرکاران آموزش عالی است و هر رفتار سیاسی ناسازگار با این سلیقه باید به چوب اتهام و عدم سلامت و تعارض با انقلاب و رهبری رانده شود؟

بر آشفته نشوید اگر حذف برترین و متعهدترین عناصر از صحنه آموزش عالی کشور، استتکاف از انتصاب و به کارگیری وزرای ارزشمند سابق آموزش عالی حتی به عنوان مدیریت یک دانشگاه، تحمیل سلیقه سیاسی خاص از سوی برخی مدیریت‌ها در دانشگاه‌ها، برخورد نامناسب با برخی اساتید متعهد و دانشجویان مسلمان و رزمنده، وارد آوردن اتهامات ناروا بر تشکل‌های فعال سیاسی دانشگاه‌ها، کمیت‌گرایی، خصوصی‌سازی، سیاست‌زدایی، قشری‌گری و پرهیز از محتوا و هویت‌نگری و در یک کلام ناهمخوانی جهت‌گیری حاکم بر آموزش عالی منطبق بر آرمان‌ها و اهداف انقلاب اسلامی را رفتار سیاسی و مدیریتی مورد انتظار در انقلاب اسلامی ننمایم.

۱. عنایت شود به مصاحبه وزیر محترم فرهنگ و آموزش عالی با روزنامه اطلاعات مورخ پنجشنبه ۳۱ خرداد.

دکتر محمد حسین شجاعی فرد معاون پارلمانی وزارت فرهنگ و آموزش عالی در گفتگویی کوتاه با خبرنگار ما به سؤالاتی درباره اقدام این وزارتخانه درباره اسلامی کردن دانشگاه‌ها و نحوه اجرای دستورات مقام معظم رهبری پاسخ داد. متن گفتگو به این شرح است:

● وزارت فرهنگ و آموزش عالی در مورد اسلامی کردن دانشگاه‌ها چه اقدامی کرده است؟

■ موضع اسلامی کردن دانشگاه‌ها به ملاقات تیرماه سال ۷۴ وزیر فرهنگ و آموزش عالی با مقام معظم رهبری بر می‌گردد که ایشان در آن ملاقات این مأموریت بزرگ را به آقای دکتر هاشمی گیلپایگانی محول فرموده بودند تا روی آن مطالعه و بررسی کنند. به فاصله کمی ستادی در وزارت به ریاست وزیر فرهنگ و آموزش عالی تشکیل شد و پس از دو سه ماه طرحی را تهیه کردند که به مقام معظم رهبری تقدیم و معظم له طی نامه‌ای مراتب تشکر خود را از این طرح و همچنین فرمان لازم برای اجرای آن طرح صادر فرمودند. از جمله ارتباط باحوزه علمیه قم و استفاده از نظرات آنان و توجه ویژه به کتب علوم انسانی و ... پس از این زمان ملاقات‌هایی با آیات عظام و مسئولین محترم حوزه انجام و ضمن تبادل نظر اولیه نسبت به پیگیری مفاد دستور معظم له اقدام شد.

سپس برای بخش‌های مختلف طرح اسلامی کردن مسئولیتی انتخاب تا هر کدام به وظیفه خود اقدام کنند که هنوز نیز این امر به صورت جدا ادامه دارد.

● مسئولیت اسلامی کردن دانشگاه‌ها به عهده چه ارگانی است و مخاطب مقام معظم رهبری در این رابطه کیست؟

■ اگر به متن فرمایش معظم له توجه شود معلوم است که مخاطب مسئولان فعلی وزارت و رؤسای دانشگاه‌های کشور هستند.

● عده‌ای در میان اساتید شایعاتی مطرح کرده‌اند که قرار است بعد از امتحان این ترم دانشگاه‌ها تعطیل شود و

استادها را اخراج می‌کنند، برنامه وزارت در این ارتباط چیست؟

■ همان‌طور که گفتید اینها شایعه است مقام معظم رهبری در رابطه با روش کار ارشاداتی به شرح زیر دارند که با تعطیلی دانشگاه‌ها کاملاً مغایر است چرا که بحث درازمدت است. به فرمایش ایشان توجه بفرمائید: «من به آقای دکتر هاشمی قبلاً هم عرض کرده‌ام؛ به شما هم حالا می‌گویم: اگر می‌خواهید کاری کنید که برای شما در تاریخ این کشور بماند، آن کار این است که دانشگاه این کشور را اسلامی کنید. این یک تحول «بنیادین» است. این با یک ذره، دو ذره، با تصمیم‌گیری‌های جزئی و تبعی انجام نخواهد شد، بلکه با یک تصمیم‌گیری کلان عملی می‌شود. این تصمیم‌گیری را هم شما باید بکنید. من طرفدار راه‌های دیگر نیستم. سبک راه‌هایی که در بعضی از کشورهای معروف دنیا، به صورت غیر منطقی و غیر صحیح انجام شد، به خیال خودشان خواسته‌اند که یک انقلابی در زمینه مسائل فرهنگی به وجود بیاورند. من طرفدار سبک صحیح و مدون و قانونی و اندیشیده و حساب شده هستم. بنابراین کار روی دوش شما می‌افتد. روی این قضیه جداً فکر کنید.

برادران عزیز دانشگاه اسلامی نمی‌شود مگر با یک تحول عمیق، بنیادی دلسوزانه، بلندمدت، برنامه‌ریزی شده و همه‌جانبه از سوی شما، حالا بگذارید دانشگاه دولتی ما، این کاری را که باید بکند، بکند. آن بخش‌هایی

که شما فکر می‌کنید نقطه ضعف آموزش عالی ماست، آنها به تبع درست خواهد شد. محور را درست کنیم، سپس فروع به تدریج پیش خواهد رفت».

البته در مورد اساتید قطعاً اساتیدی که مورد خطاب فرمایش مقام معظم رهبری هستند باید از دانشگاه‌ها کنار گذاشته شوند اما این استادها زیاد نیستند و اتفاقاً این شایعات را همین استادهاى مسئله‌دار درست می‌کنند چون می‌دانند روی سخن مقام معظم رهبری با آنان بوده است.

● چه روش‌هایی برای اسلامی شدن دانشگاه‌ها قابل پیش‌بینی است؟

■ ما باید از چند مرحله بگذریم هدف، بررسی نیازها و امکانات، برنامه‌ریزی، اجرا، ارزیابی نتایج و بازخورها اینها مراحل هستند که ما را به هدفمان یعنی اسلامی شدن دانشگاه‌ها می‌رسانند.

ابتدا از طریق جمع‌آوری ایده‌ها و افکار از حوزه دانشگاه تلاش کنیم، به یک تعریف واحد از دانشگاه اسلامی برسیم و بعد این تعریف‌ها که مشخص شد در مورد استاد، دانشجو، فضای دانشگاه و شعائر دانشگاه چگونه باشد آن وقت این بایدها و نبایدها به صورت آیین‌نامه و مقررات دربیایند و به مسئولان ذی‌ربط داده شوند.

اسلامی کردن دانشگاه‌ها و چند پیشنهاد

* اسلامی کردن دانشگاه‌ها به مفهوم یک تحول بنیادین است که در تاریخ این کشور ماندگار خواهد شد و تحقق این مهم مستلزم یک تصمیم‌گیری کلان و عملی و نیز اجرای یک روش صحیح مدون، قانونی، منطقی و حساب شده است.

* دانشگاه امروز ما اسلامی نیست و باید اسلامی شود و برای این منظور یک تحول عمیق، بنیادین، دلسوزانه بلندمدت، برنامه‌ریزی شده و همه‌جانبه ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

* اسلامی شدن دانشگاه‌ها کاری ظریف، دقیق و علمی است. کار درست این است که با حفظ هویت علمی دانشگاه، در جهت اسلامی شدن آن حرکت کنید و بدانید که اگر درست عمل کنید، دیگران از شما تقلید خواهند کرد و بشریت از آن منتفع خواهد شد.

* اکنون زمان عمل است و باید با حکمت و تدبیر دانشگاه‌ها اسلامی شوند.

این نخستین بار نیست که رهبر معظم انقلاب در خصوص وضعیت دانشگاه‌ها ابراز نگرانی می‌فرمایند بلکه همه‌ساله در دیدار با اعضای محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی به گونه‌ای این مطلب را متذکر می‌شوند و خواستار اصلاح روند دانشگاه‌ها می‌باشند.

در این خصوص پیشنهادی به شرح زیر تقدیم می‌گردد امید است مؤثر واقع شود:

ابتدا لازم به ذکر است که فرق است بین «اداره کردن» و «رهبری»، چون اداره کردن نظارت بر بودن و رهبری نظارت بر شدن است. به نظر می‌رسد مشکل در اداره کردن دانشگاه‌ها نیست. چون جایگاه بین‌المللی دانشگاه موجب می‌شود که همیشه با تازه‌های علم سر و کار داشته باشد و اکنون شاهد هستیم که در کشور ما امور علمی و آموزشی در عروق و شریان‌های اصلی دانشگاه جاری است و در نهایت در حفظ هویت علمی مشکلی وجود ندارد. مشکل اصلی در هدایت و رهبری دانشگاه‌هاست که فعالیت‌های فرهنگی و ترویج تفکر دینی در عروق جانبی و غیر مؤثر دانشگاه‌ها جریان دارد که موجب کم‌رنگ شدن هویت اسلامی

دانشگاه‌ها می‌شود و تا زمانی که فرهنگ دین‌باوری در شریان‌های اصلی دانشگاه‌ها به حرکت در نیاید ما نمی‌توانیم شاهد تحولی بنیادین در جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها باشیم، تحولی که در تاریخ این کشور ماندگار باشد. این حق مسلم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است که معنویت در کلیه ابعاد وجودی دانشگاه‌های آن سایه افکننده است دانشگاه در هر کشوری که بخواهد تأسیس شود دو ویژگی عمده دارد یکی جایگاه بین‌المللی دانشگاه است که بایستی به عنوان یک مرکز علمی با تازه‌های علم سر و کار داشته باشد و به نحوی با نوآوری‌های علمی دنیا در ارتباط باشد دوم این‌که به نحوی باید با ریشه‌های فرهنگی و اعتقادی آن کشور گره بخورد. حال در کشور ما هویت علمی دانشگاه شاخص و برجسته است ولی مشکل اصلی و اساسی در پیوند دانشگاه با ریشه‌های فرهنگی و اعتقادی ماست که خوشبختانه خیلی هم غنی است ولی هنوز دانشگاه‌ها از آن بی‌بهره‌اند. حال سؤال این است که آیا عالم دینی در این کشور کم داریم، در جواب می‌توان گفت خداوند به حوزه‌های علمیه برکت دهد که مملو از کارشناسان زبده و باتجربه دینی هستند.

سؤال دوم این‌که آیا زمینه فعالیت فراهم نیست که خوشبختانه زمینه برای هر گونه فعالیت دینی در دانشگاه‌ها کاملاً مساعد است و مهم‌تر پشتوانه قوی و همه‌جانبه رهبر معظم انقلاب اسلامی با توجه به شناخت دقیق و عمیقی که نسبت به دانشگاه، دانشجو و عناصر تأثیرگذار بر دانشجو و دانشگاه دارند و به خاطر اهمیت موضوع شخصاً آن را پیگیری می‌فرمایند و هر گاه فرصتی پیش بیاید همیشه متذکر می‌شوند، به عنوان مثال روز دهم آبان‌ماه ۷۴ ولی امر مسلمین در خصوص ایجاد تحول فکری، فرهنگی، سیاسی دانشگاه‌ها فرمودند که جریان شوم تفرقه‌انگیز جدایی دانشگاه‌ها از حوزه‌ها یک‌بار دیگر از طرف عده‌ای قلیل در حال بروز است و سپس اساتید محترم حوزه و دانشگاه اعلام آمادگی کردند و اکنون شاهدیم فرمایشات معظم‌له در حال محو شدن از خاطره‌هاست. مجدداً روز بیست و نهم اردیبهشت‌ماه ۷۵ با عزمی راسخ در خصوص اسلامی کردن دانشگاه‌ها با سوز دل راهنمایی‌های لازم را فرمودند. بنابراین قضیه از اهمیت و حساسیت خاصی برخوردار است که این قدر رهبر معظم انقلاب ابراز نگرانی می‌فرمایند، حتی در فرمایشات اخیرشان صراحتاً فرمودند که اکنون زمان عمل است و باید با حکمت و تدبیر دانشگاه‌ها اسلامی شوند. دیگر وقت تلف کردن جایز نیست.

ان‌شاءالله مسئولان محترم هر چه سریع‌تر این کار زیربنایی و درازمدت را پایه‌ریزی نمایند. امید است پیشنهاد اینجانب که از سال ۱۳۵۴ تا کنون به نحوی با دانشگاه، دانشجو و عناصر تأثیرگذار بر دانشجو به ویژه تشکل‌های اسلامی دانشگاه‌ها ارتباط مستمر و تنگاتنگ داشته و دارم و در طول تحصیل هر دو مقطع (کارشناسی در دانشگاه‌های وزارت علوم و آموزش عالی و دکترای حرفه‌ای پزشکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی) شاهد مسائل فرهنگی دانشگاه‌ها بوده و از همان ابتدا (قبل از انقلاب) بر اساس توان و بضاعت اندک خویش در جهت حاکمیت روحیه دینی در دانشگاه‌ها تلاش نموده، بتواند در انجام این مهم مؤثر واقع شود و مورد قبول خداوند بزرگ و صاحب‌الامر مولا امام زمان (عج) و رهبر معظم انقلاب قرار گیرد.

هر چند مشکل اصلی در دانشگاه‌ها چه در سال‌های قبل و پس از انقلاب فرقی نکرده است با توجه به این که شرایط کاملاً دگرگون شده ولی مشکل تا حدودی باقی مانده است و اکنون نیز مشکل اصلی و اساسی دانشجویان مشکل اندیشه است. اندیشه‌ای که می‌توان آن را به عنوان منبع تفکر دانست و خود می‌تواند زیربنای اساسی دیدگاه‌های حاکم بر دانشگاه قرار گیرد. در قیل از انقلاب به نحوی و اکنون به گونه‌ای دیگر دشمنان فرهنگی انقلاب با حرکت‌های فعال، خزننده و فریبنده تلاش دارند با استفاده از خلاءهای فکری

موجود در دانشگاه‌ها با غذای مسموم و زهرآگین خویش اندیشه دانشجویان را به آفت‌ها و امراض صعب‌العلاج مبتلا نمایند و با بهره‌گیری از شیوه‌های مختلف تبلیغاتی می‌خواهند دین را از دانشگاه بزاینند و سیاست راز از حوزه‌ها که این از اهداف دیرینه و پلید امپریالیسم فرهنگی است.

بنابراین باید با توانایی‌ها و ابزار مورد نیاز وارد دنیای پرتلاطم دانشجویان شد و به درد دل‌های او گوش فرا داد و مشکلات آن را بررسی نمود، موانع را از سر راه برداشت، اولویت‌ها را مشخص نمود و در نهایت در جهت هدایت و رهبری او کوشید. اگر بر اساس فرمایش رهبر معظم انقلاب با یک برنامه‌ریزی دقیق، عمیق، مدون بلندمدت و منطقی را همه‌جانبه و با یک حرکت منسجم و پایدار متناسب با برد اندیشه دانشجویان برداریم، می‌توانیم انتظار داشته باشیم که به مرور زمان دانشجویان از این بحران هویت نجات یابند و سر منزل مقصود برسند و هویت اصیل اسلامی خویش را بیابند. زیرا اگر اندیشه‌ها اسلامی شود از آن تفکر اسلامی صادر می‌شود. و سرانجام دانشگاه‌ها را اسلامی خواهند کرد که این خود مبدأ یک تحول فرهنگی بنیادین در جامعه خواهد بود. اگر اندیشه‌ها به علت خلاءهای فکری موجود و تبلیغات مسموم دشمنان فرهنگی اسلام با ریشه‌های فرهنگی و اعتقادی کشور فاصله گیرند با نزدیک شدن جسم‌ها مشکلی حل نخواهد شد، حتی اگر تمامی سعی تلاش ما این باشد که فضای دانشگاه‌ها را اسلامی کنیم فقط ظواهر امر اسلامی است و از اندیشه‌ها غافل مانده‌ایم.

غالب برنامه‌هایی که اکنون به عنوان کار فرهنگی در دانشگاه‌ها مطرح می‌شود در اصل امور مربوط به اداره فوق برنامه است که البته در جای خودش بسیار خوب و ارزنده است ولی کار فرهنگی اصیل و پایداری نیست که سیر تکاملی داشته باشد و باعث تحول فکری، فرهنگی، سیاسی در دانشگاه‌ها شود.

پیشنهاد می‌شود جهت تعیین خط‌مشی و برنامه‌ریزی درازمدت، منطقی، مدون و همه‌جانبه شورایی تحت عنوان «شورای سیاست‌گذاری فعالیت‌های فرهنگی به منظور اسلامی کردن دانشگاه‌ها» تشکیل شود.

اعضای شورا:

۱- ریاست محترم نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های کشور

۲- نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی

۳- ریاست محترم کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس

۴- وزیر محترم فرهنگ و آموزش عالی

۵- وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۶- ریاست محترم دفتر همکاری حوزه و دانشگاه

۷- وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی

۸- ریاست محترم سازمان فرهنگ و ارتباطات

۹- ریاست محترم مجمع تقریب مذاهب اسلامی

۱۰- ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی

۱۱- وزیر محترم آموزش و پرورش

۱۲- وزیر محترم امور خارجه

۱۳- ریاست محترم سازمان تبلیغات اسلامی

۱۴- ریاست محترم صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۱۵- دبیر محترم شورای عالی جوانان

۱۶- دبیرکل محترم سازمان امور اداری و استخدامی کشور

۱۷- دو نفر از جامعه‌شناسان و روان‌شناسان متعهد و صاحب‌نظر (ترجیحاً از دفاتر مشاوره دانشجویی دانشگاه با هماهنگی دفتر مرکزی نهاد معظم رهبری در دانشگاه‌ها و وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی).

۱۸- تعدادی از اساتید و صاحب‌نظران محترم حوزه و دانشگاه که سه عنصر دانشگاه، دانشجو و عوامل تأثیرگذار بر دانشجو و دانشگاه را دقیقاً بشناسند (با هماهنگی دفتر مرکزی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه و وزارتخانه‌های علوم و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی).

وظایف شورا

برنامه‌ریزی کیفی و محتوایی همه‌جانبه جهت هدایت و رهبری دانشگاه‌ها به ویژه در خصوص مشخص کردن موضوعاتی که باید متناسب با طول سال‌های تحصیلی دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی (کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری، دکترای حرفه‌ای پزشکی، دستیاری، فوق تخصصی) اندیشه او را تغذیه نماید و برای دانشجویان:

۱- تشکیل کمیته اجتماعی (با همکاری دفاتر مشاوره دانشجویی).

د: به منظور تحول در متون و محتوای دروس دانشگاهی:

ه: به منظور بررسی عناصر تأثیرگذار بر روی دانشجو در داخل و خارج از دانشگاه:

۱- تشکیل کمیته بررسی متون درسی دانشگاهی (با همکاری مدیران گروه رشته‌های مختلف).

۱-۱ تشکیل کمیته بررسی عناصر تأثیرگذار در داخل دانشگاه مانند اساتید، مدیریت دانشگاه، نهاد

نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، تشکل‌های اسلامی و ...

۲- تشکیل کمیته بررسی عناصر تأثیرگذار در خارج از دانشگاه که می‌تواند با کمیته اجتماعی ادغام شود.

۳- تشکیل کمیته بررسی عناصر تأثیرگذار بر روی دانشجو قبل از ورود به دانشگاه.

و: به منظور ارتقای سطح آگاهی‌های اعتقادی، سیاسی، اجتماعی دانشجویان و اساتید:

۱- انتشار هفته‌نامه فرهنگی، سیاسی، اجتماعی تحت عنوان هفته‌نامه «دانشجو و دانشگاه»

صاحب امتیاز: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.

مدیرمسئول: با انتخاب ریاست محترم نهاد.

هیئت تحریریه: با انتخاب شورای سیاستگذاری یا شورای هماهنگی کمیته‌ها.

ز: به منظور شناسایی عناصر مؤثر و کیفی.

۱- تشکیل کمیته جذب نیروی انسانی

پیشنهادات کمیته‌ها پس از تصویب در شورای سیاستگذاری فعالیت‌های فرهنگی، در شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح خواهد شد و پس از تصویب نهایی اجرا می‌شود. البته می‌توان پس از فنی شدن و به وجود آمدن یک حرکت فرهنگی منسجم و پایدار و مؤثر در نحوه فعالیت کمیته‌ها به کار شورای سیاستگذاری پایان داد و شورای هماهنگی کمیته‌ها جایگزین آن شود و امور محوله را دنبال کند.

پیشنهاد می‌شود در صورت صلاح‌دید رهبر معظم انقلاب، ریاست محترم نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های کشور به عنوان رئیس شورای سیاست‌گذاری فعالیت فرهنگی (و رئیس شورای هماهنگی کمیته‌ها) منصوب شوند و مصوبات را به اتفاق دبیر شورا در جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی جهت تصویب نهایی مطرح نمایند.

* در خصوص تشکیلات اداری مورد نیاز با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کشور:

پیشنهاد می‌شود به منظور سازماندهی، نظارت، کنترل و اجرای دقیق و بی‌وقفه برنامه‌های فرهنگی:

۱- تشکیل اداره کل امور فرهنگی در وزارتخانه‌های علوم و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۲- تشکیل مدیریت امور فرهنگی در دانشگاه‌ها که با حفظ سمت به عنوان مشاور فرهنگی ریاست دانشگاه باشد از طریق هر دو وزارتخانه.

۳- تشکیل اداره برنامه‌ریزی و مطالعات فرهنگی در دانشگاه‌ها از طریق هر دو وزارتخانه.

«دانشگاه آزاد اسلامی نیز می‌تواند چنین تشکیلاتی را در بدنه مدیریت خویش ایجاد نماید.»

مصاحبه معاون پارلمانی وزیر فرهنگ و آموزش عالی با روزنامه رسالت راجع به اسلامی شدن دانشگاه‌ها

در ادامه بحث‌هایی که در مورد اسلامی‌تر کردن دانشگاه‌ها در دو هفته اخیر در محافل سیاسی و دانشگاهی برپاست هنوز ابعاد این ماجرا ناشناخته است رسالت روزنامه جناح اکثریت که از پاکسازی دانشگاه‌ها و حذف استادان غیراسلامی دفاع می‌کند امروز مصاحبه‌ای دارد با معاون وزیران علوم و آموزش عالی دکتر شجاعی فرد که چندی پیش با اظهارنظری درباره اسلامی‌تر کردن دانشگاه‌ها اعتراض انجمن‌های اسلامی را برانگیخت امروز در مورد شایعه این‌که به زودی دانشگاه‌ها تعطیل می‌شود و استادان را اخراج می‌کنند گفته است اینها شایعه است رهنمودهای آیت‌الله خامنه‌ای کاملاً مغایر با تعطیلی دانشگاه‌هاست.

وی سپس جمله‌ای را از رهبر مذهبی ایران نقل کرده که چنین است من به آقای دکتر هاشمی وزیر فرهنگ و آموزش عالی قبلاً عرض کرده‌ام به شما هم می‌گویم اگر می‌خواهید کاری بکنید که برای شما در تاریخ ایران بماند این است که دانشگاه‌ها را اسلامی کنید.

معاون وزارت علوم در مصاحبه با رسالت فاش کرده که ستادی در وزارت علوم مشغول بررسی طرحی برای اسلامی کردن دانشگاه‌هاست و مسئولیت آن با رؤسای دانشگاه‌ها خواهد بود.

دانشگاهیان تربیت معلم خواستار اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری شدند

دانشگاهیان تربیت معلم با ارسال نامه و طوماری به طول ۸ متر به شورای نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، خواستار اجرای رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در خصوص اسلامی شدن دانشگاه‌ها شدند.

در پایان طومار آمده است: ما امضاکنندگان، دانشجویان، اساتید و کارکنان دانشگاه تربیت معلم ضمن

حمایت و پشتیبانی قاطع از رهنمودهای دلسوزانه مقام عظمای ولایت حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای مبنی بر اسلامی شدن دانشگاه‌ها و اتمام حجت معظم‌له، انتظار داریم که کلیه اعضای محترم آن شورا با نظارت دقیق و پیگیری مستمر تا حاکمیت ارزش‌های اسلامی و انقلابی و طرد عناصر نامطلوب و جایگزینی نیروهای متعهد و متخصص و حزب‌اللهی و ایجاد محیطی اسلامی، از هر گونه اقدامی مضایقه نشود. امضاکنندگان این طومار درخواست کردند تا شورای نمایندگان مقام معظم رهبری هر نوع مانعی در جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها را با قاطعیت از میان بردارند.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی: اسلامی شدن دانشگاه‌ها در گرو همدلی تشکل‌های اسلامی است

مهندس ایمانی گفت: برای اسلامی شدن فضای آموزشی عالی کشور، نیروها و تشکل‌های اسلامی باید همدل و هم‌جهت باشند.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی در گفتگویی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: انتظار جامعه از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها این است که به طور کامل در خدمت نظام اسلامی باشند. وی افزود: دلایل اسلامی نشدن دانشگاه‌ها را باید در یک مجموعه نگاه کرد در حالی که بعضی از افراد فقط یک دلیل را برای اسلامی نشدن مطرح می‌کنند عده‌ای نیز علت اسلامی نشدن دانشگاه‌ها را فقط «محتوای علوم انسانی دانشگاه‌ها»، بی‌تفاوتی دانشجویان، ضعف مدیریت در دانشگاه‌ها، ضعف تشکل‌های فرهنگی، می‌دانند.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی افزود: به نظر من راه‌حل اصلی این مسئله این است که تشکل‌های مختلف دانشگاهی که به لحاظ تعداد نیز کم نیستند اختلافات سلیقه‌ای خود را کنار گذارند به ریسمان مشترک خود که، اعتقاد به ولایت فقیه و اطاعت از اوامر ولی امر می‌باشد، متوسل شوند.

ایمانی گفت: واقعیت این است که تشکل‌های دانشجویی دانشگاه‌ها دارای اختلاف ریشه‌ای با یکدیگر نیستند بلکه در حال حاضر یک سری اختلافات سلیقه‌ای مانع از فعالیت‌های مشترک آنها می‌شود که باید این اختلافات نیز در جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها رفع شود.

مهندس ایمانی افزود: در راستای اسلامی شدن نظام آموزش عالی کشور مدیریت‌های دانشگاه‌ها نقش مهمی دارند به عبارت دیگر این مسئولان باید تشکل‌ها و نهادهای اسلامی دانشگاه‌ها را به هم نزدیک کنند در حالی که در بعضی از موارد مشاهده شده است که حتی این تشکل‌ها رو در روی هم قرار گرفتند.

وی در خصوص فعالیت‌های نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها گفت: این نهاد به عنوان یک نهاد هماهنگ‌کننده در دانشگاه عمل کرده است و در واقع این امر باید ادامه پیدا کند و تمامی تشکل‌های دانشجویی و فرهنگی دانشگاه‌ها باید با این دفتر همدلی بیشتری داشته باشند.

مهندس ایمانی تأکید کرد در صورتی که مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی و مدیران دانشگاه‌ها و تشکل‌های فرهنگی و دانشجویی به مسئولیت خود عمل کنند، مسئله اسلامی شدن دانشگاه‌ها تا حد زیادی تحقق می‌یابد.

به گفته معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی از برخوردهای شعاری در خصوص مسئله اسلامی شدن

دانشگاه‌ها باید به شدت پرهیز کرد و تبعیت از منویات رهبر معظم انقلاب نباید به انتشار یک بیانیه و قطعنامه و یا یک مصاحبه ختم شود بلکه باید اقدامات فرهنگی در دانشگاه‌ها به نحوی صورت گیرد که یک دانشجوی جذب این فعالیت‌ها شود.

مهندس ایمانی افزود: تجربه نشان داده است که دانشگاه‌های کشور فعالیت‌های رسمی فرهنگی، بازده مناسبی نخواهد داشت و دانشجویان باید خود در متن فعالیت‌های فرهنگی قرار گیرند.

به گفته وی، اقدامات فرهنگی و ورزشی در دانشگاه‌ها که در حال حاضر به صورت برنامه‌های غیردرسی ارائه می‌شود، زمینه و بستر مناسبی برای جذب دانشجویان می‌باشد که به طور غیرمستقیم تحت تعالیم اسلامی قرار گیرند.

وی اعمال نقش هدایتی و نظارتی توسط مسئولان آموزشی و فرهنگی دانشگاه‌ها ایجاد زمینه‌های مناسب برای جذب دانشجویان، هم‌دلی تشکل‌های دانشجویی و نیروهای مسلمان دانشگاه‌ها با نهادهای فرهنگی دانشگاه‌ها و کنار گذاشتن اختلافات صنفی را از جمله علل رفع موانع اسلامی شدن در دانشگاه‌های کشور دانست.

بررسی موضوع اسلامی کردن دانشگاه‌ها در آخرین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی

موضوع اسلامی کردن دانشگاه‌ها، در دستور کار جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی قرار گرفت.

در این جلسه وزیر فرهنگ و آموزش عالی با ارائه گزارشی فعالیت‌های انجام شده این وزارتخانه را در جهت تحقق رهنمودهای رهبر معظم انقلاب برای اسلامی کردن دانشگاه‌ها برشمرد.

در همین راستا شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب کرد که گروه‌های پژوهشی با هماهنگی کامل متشکل از وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی و کمیسیون مشورتی شورای عالی انقلاب فرهنگی به تکمیل تحقیق و بررسی نحوه تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها بپردازند و نتیجه را برای تصمیم‌گیری نهایی به شورا ارائه دهند.

بیانیه جامعه اسلامی دانشجویان استان کردستان درباره رهنمودهای رهبر معظم انقلاب

جامعه اسلامی دانشجویان استان کردستان با صدور بیانیه‌ای ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای هفتم تیر به ویژه شهید مظلوم آیت‌الله بهشتی، حمایت خود را از رهنمودهای اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره مسائل دانشگاهی به ویژه اسلامی شدن دانشگاه‌ها اعلام کردند.

در بخشی از این بیانیه با اشاره به فاجعه هفتم تیر آمده است: هفتم تیر ماه یادآور فاجعه شهادت ۷۲ سردار از قبیله قبله و سرسلسله این کاروان و قافله سالار آن سردار بهشتی از سلاله رسول‌الله است. که با قامتی

راست در مقابل دشمنان انقلاب و کوران حوادث ایستاد و خارچشم دشمنان اسلام بود. در این بیانیه آمده است: شهید بهشتی معتقد است که دانشجوی رسالتش در این است که در مقابل دردهای جامعه حساس بماند دانشجوی رسالتش پیشتاز بودن است. در ادامه این بیانیه با اشاره به سخنان اخیر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره اسلامی شدن دانشگاه‌ها آمده است: یکی از اساسی‌ترین مسایل امروز برای ما اسلامی شدن دانشگاه‌هاست. در این بیانیه تأکید شده است: وقتی مقام معظم ولایت از «جفا» بر عناصر مؤمن در دانشگاه‌ها شکوه دارند باید این سؤال مطرح شود که این جفا توسط چه کس یا کسانی روا و اعمال می‌شود؟ دانشجویان در بیانیه خود یادآور شده‌اند: متأسفانه مشاهده شده است محدود تشکل‌هایی که پسوند اسلامی نیز دارند از فاز دیگری که آن را سفسطه و فلسفه باید دانست آگاهانه چنگ به روی مقدسات نظام انداخته و به حمایت از افراد مسئله‌دار و با توهین به هتک حرمت به نیروهای حزب‌اللهی پرداخته و می‌پردازند. در پایان بیانیه با تأکید بر نقش دفاتر نمایندگی‌های ولی فقیه در دانشگاه‌ها آمده است: هدایت و نظارت دفاتر مقام معظم رهبری را باید مدنظر داشته و از آن به عنوان نیروی محرک و حرکت بخش استفاده کرد.

نظر نشریه کیهان لندن راجع به اسلامی شدن دانشگاه‌ها

این برنامه را با مقاله‌ای از کیهان لندن با عنوان، قرینه‌ای بر اسلامی شدن دانشگاه‌ها، به قلم خیراندیش پایان می‌دهم. خیراندیش در مورد اسلامی شدن دانشگاه‌ها می‌نویسد که اهمیت و اولویت موضوع را به حمداله هیچ کس منکر نیست. همگان به یاد دارند حضرت امام مکرر فرموده‌اند ماهر چه می‌کشیم از این دانشگاه‌ها و این دانشگاه دیده‌ها می‌کشیم و نیز از یاد نبرد این فرمایش تاریخی مرجع فقید تقلید حضرت آیت‌الله العظمی گلپایگانی را که تأسیس دانشگاه از روز اول به قصد خواری اسلام و اشاعه بی‌دینی بین جوانان بوده است. مکتب‌خانه‌ها را بستند و دانشگاه‌ها را گشودند که اسلام را دلیل و مسلمین را حقیر کنند. اگر بحثی هست منحصرأ بر سر این است که در ۱۷ سال گذشته دانشگاه‌ها تا چه حد اسلامی شده‌اند اگر گفته شود دانشگاه اصلاً اسلامی نشده‌اند نفی زحمات و خدمات نمایندگان ولی فقیه و نمایندگان حوزه و سازمان‌های گزینش و پاکسازی و استادان، دانشجویان حزب‌الله و نیز انجمن‌های اسلامی دانشگاه‌های گوناگون است که همگی در دانشگاه‌ها حضور مؤثر دارند و هر کدام هر (نامفهوم) داشتند به کار بستند تا کفر را از دانشگاه‌ها بزدايند. و آنها را هر چه بیشتر اسلامی کنند.

خیراندیش به طرح نمونه کوچکی از این مسائل می‌پردازد و می‌نویسد:

انجمن اسلامی دانشکده ادبیات برای محاسبه ثواب نماز جماعت مخصوصاً نماز دشمن‌شکن جمعه در صحن دانشگاه به ادبیات اکتفا نکرده و از ریاضیات هم مدد گرفته است. خیراندیش پس از جمع و تفریق محاسبات دقیقی نتیجه می‌گیرد ضرر کسی که یک روز به نماز جماعت حاضر نمی‌شود یک میلیون و سیصد و پنجاه هزار و پانصد و هشتاد و سه رکعت است و حال ضرر در یک سال و یک عمر را حساب کنید.

تشنج و مشکلات چند ماه گذشته دانشگاه‌ها ناشی از عدم اجرای قانون بوده است

هر گونه توسعه کمی در دانشگاه آزاد، تنها باید با اجازه وزارت فرهنگ و آموزش عالی انجام شود. معاون فرهنگی، حقوقی و امور مجلس وزارت فرهنگ و آموزش عالی گفت: اسلامی شدن دانشگاه‌های کشور به معنای عزل، برکناری و تصفیه اساتید نیست.

دکتر محمد حسین شجاعی فرد روز گذشته (سه‌شنبه) در یک مصاحبه مطبوعاتی با خبرنگاران با اشاره به فرمایشات اخیر رهبر انقلاب مبنی بر اسلامی شدن دانشگاه‌ها، گفت: فضای حاکم بر تعلیم و تربیت در دانشگاه باید اسلامی شود و شعائر اسلامی بر آن حاکم شود.

وی با اعلام این مطلب که پس از سخنان رهبر انقلاب، تفاسیر متفاوت و مختلفی از نظرات ایشان شده است، گفت: نظام جمهوری اسلامی ایران برای استادان و هیئت علمی دانشگاه‌ها ارزش و احترام خاصی قائل است و حمایت نظام آموزش عالی از این قشر در قوانین آموزشی، رفاهی و ... منعکس شده است.

شجاعی فرد گفت: سمینار دانشگاه اسلامی در نیمه دوم مهرماه سال جاری به مدت ۳ روز در تهران برگزار می‌شود و این سمینار بستر مناسبی برای جمع‌آوری عقاید و افکار آرای صاحب‌نظران و اندیشمندان در خصوص اسلامی شدن دانشگاه‌هاست.

وی افزود: این سمینار در دانشگاه شهید بهشتی برگزار خواهد شد و فراخوان مربوط به سمینار دانشگاه اسلامی به زودی منتشر خواهد شد.

شجاعی فرد با اشاره به این که عدم اجرای قانون باعث تشنج و مشکلات چند ماه گذشته دانشگاه‌ها بوده است، خواستار اجرای کامل قوانین در دانشگاه‌ها شد.

وی در ادامه به بحث خصوصی سازی دانشگاه‌ها اشاره کرد و افزود: هیچ برنامه‌ای برای خصوصی سازی دانشگاه‌ها و اخذ شهریه از دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی وجود ندارد و در همین خصوص هیچ دانشگاه دولتی اجازه اخذ شهریه از دانشجویان را ندارد و محور در نظام آموزش عالی کشور «آموزش دولتی» است.

معاون وزیر فرهنگ و آموزش عالی در ادامه افزود: در حال حاضر ۳۰ دانشگاه غیرانتفاعی و غیردولتی در کشور تأسیس شده است که ظرفیت هر یک از این دانشگاه‌ها تنها یک هزار دانشجو است و هیچ کدام اجازه توسعه و جذب دانشجوی بیشتر را ندارد.

وی افزود: پس از سخنان رهبر انقلاب، مجوز تأسیس چنین مؤسساتی در تهران لغو شده است.

دکتر شجاعی فرد در بخش دیگری از مصاحبه خود به توسعه کمی نامطلوب و غیرمنطقی دانشگاه آزاد اسلامی اشاره کرده و اظهار داشت: در حال حاضر، هر گونه توسعه در دانشگاه آزاد، تنها با اجازه وزارت فرهنگ و آموزش عالی میسر است.

وی گفت: برای کنترل و عدم افزایش نامطلوب دانشجو در دانشگاه آزاد، کارهایی صورت گرفته است و مسئولان آن دانشگاه باید در بهبود کیفیت دانشگاه آزاد تلاش کنند و از توسعه کمی آن جلوگیری کنند.

شجاعی فرد افزود: ظرفیت سالانه دانشگاه‌های دولتی ۱۲۰ تا ۱۵۰ هزار نفر است.

وی در خاتمه گفت: از سال ۷۳ تاکنون کلیه دوره‌های معادل در دانشگاه‌ها حذف شده و تنها دانشگاه‌هایی که با بعضی از مؤسسات دولتی قراردادهایی در زمینه افزایش کیفیت علمی کارکنان آنها دارند، از این دوره‌ها

خطر غیراسلامی بودن دانشگاه‌های کشور برای جوانان بیشتر از خطر آمریکاست

مندرجات روزنامه‌های امروز (شنبه) چاپ تهران از نگاه رادیو بی‌بی‌سی در همین حال رسالت روزنامه جناح راست از قول یکی از نمایندگان این جناح در مجلس نوشته منحرف کردن افکار جوانان بزرگترین منکر در جامعه اسلامی است به نظر آیت‌الله موحدی کرمانی خطر غیراسلامی بودن دانشگاه‌های کشور برای جوانان بیشتر از خطر آمریکاست.

تأکید انصار حزب‌الله بر اسلامی شدن دانشگاه‌ها و به‌کارگیری استادان متعهد

انصار حزب‌الله تهران در چهارمین سالگرد بیانات مقام معظم رهبری در مورد اسلامی کردن دانشگاه عصر دیروز با انجام راهپیمایی و تجمع در مقابل ساختمان مرکزی دانشگاه تهران خواستار تحقق رهنمودهای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این زمینه شدند.

به گزارش خبرنگار ما، راهپیمایی انصار حزب‌الله تهران که در چهارمین سالگرد سخنرانی مقام معظم رهبری پیرامون اسلامی کردن دانشگاه برگزار شده بود، راهپیمایان در صفوف منظم مسیر میدان ولی عصر تا درب ساختمان مرکزی دانشگاه تهران را طی کردند.

در این راهپیمایی که تنی چند از روحانیان، دانشجویان، دانش‌آموزان، جانبازان، خانواده‌های شهدا و خواهران بسیجی شرکت داشتند راهپیمایان با سر دادن شعارهای ارزش‌های اسلامی احیای باید گردد، دانشگاه اسلامی ایجاد باید گردد، اساتید وابسته از کرسی استادی محروم باید گردند. مدیران نالایق از رأس دانشگاه‌ها اخراج باید گردند، خواستار تحقق و اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری درباره اسلامی کردن دانشگاه‌ها شدند. همچنین در مسیر راهپیمایی، چند تن از بسیجیان دانشجوی و روحانی با ایراد سخنانی ضرورت اجرای فرضیه امر به معروف و نهی از منکر و دانشگاه‌ها را مورد تأکید و تأیید قرار دادند و خواستار مقابله با تسامح و تساهل فرهنگی و تقویت ارزش‌های اسلامی در محیط دانشگاه‌ها شدند. راهپیمایان در مسیر خود با تجمع در مقابل واحد مرکزی دانشگاه آزاد مدیریت و نحوه اداره این دانشگاه را به شدت مورد انتقاد قرار داد و خواستار تحول بنیادین در تشکیلات دانشگاه آزاد شدند.

دانشجویان انصار حزب‌الله پس از خاتمه راهپیمایی خود با تجمع در مقابل ساختمان مرکزی دانشگاه تهران با سر دادن شعارهای تهاجم فرهنگی، جنگ مجدد ماست، اساتید لیبرال مروج ابتهال اخراج باید گردند ما استاد با ایمان می‌خواهیم، دانشگاه اسلامی می‌خواهیم به سخنان یکی از روحانیون در زمینه لزوم توجه و اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری در مورد اسلامی کردن دانشگاه گوش فرا داده و خواستار عمل کردن به این رهنمودها از سوی رئیس دانشگاه تهران و سایر دانشگاه‌ها شدند.

راهپیمایان در قطعنامه پایانی خود اصلاح مدیریت دانشگاه‌ها، حفظ ارزش‌های اسلامی، دقت در گزینش استاد و دانشجو، پرهیز از به‌کارگیری عناصر مرعوب، دوری گزیدن از باندهایی، حذف مقررات و قوانین دست و پاگیر و دنبال کردن طرح اسلامی کردن دانشگاه‌ها از طریق برنامه‌های کوتاه و بلندمدت در

دانشگاه‌ها و مراکز علمی را مورد تأیید و تأکید قرار دادند.

راهپیمایی انصار حزب‌الله جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها

کیهان تنها روزنامه امروز است که خبر از انجام یک راهپیمایی توسط انصار حزب‌الله در برابر ساختمان مرکزی دانشگاه تهران داده است.

به نوشته این روزنامه انصار حزب‌الله خواستار اسلامی شدن دانشگاه‌ها شده‌اند و شعار داده‌اند که استادان لیبرال باید از دانشگاه‌ها اخراج شوند.

عطش انقلاب فرهنگی

کیهان هفته‌نامه چاپ لندن در مقاله‌ای با عنوان «عطش انقلاب فرهنگی» می‌نویسد انقلاب کبیر فرانسه حادثه خونباری بود، اما دستاوردهای آن را نمی‌توان دست‌کم گرفت. از آن دستاوردها یکی هم کوتاه کردن دست کلیسا از دستگاه قضایی و تأسیسات آموزشی بود.

در انقلاب مشروطیت ایران با وجود آن که روحانیون در رهبری انقلاب پیشبرد آن نقش عظیم داشتند، پس از پیروزی انقلاب دستگاه عدلیه و معارف یا به بیان امروزی دادگستری و آموزش و پرورش از حیطه تسلط آخوندها خارج شد.

کیهان می‌نویسد: انقلاب اسلامی برای باز پس گرفتن دادگستری و سپردن آن به دست آخوندها مشکلی نداشت، اما به هم زدن آموزش و پرورش و بازگرداندن آن به حوزه آن‌قدرها آسان نبود.

عملیات آزمایشی رژیم برای تغییر سیستم آموزشی چه در دانشگاه‌ها و چه در مدارس متوسطه هر بار به ناکامی انجامید و متوقف شد. حرف اول و آخر این است که دانشگاه با این شکل و شمایل برای حکومت فقیهان قابل تحمل نیست. دست‌کاری و تحقیقات سطحی و بزک و دوزک همچنان‌که تاکنون انجام گرفته است، درد اصلی را درمان نمی‌کند باید از بیخ و بن آن بر افکند و یکجا به دست حوزه علمیه داد.

کیهان می‌نویسد: اگر انقلاب‌های دیگر حق برخورداری بدون تبعیض از خدمات آموزشی را به مردم دادند، انقلاب اسلامی به تعبیر متولیان آن به حکومت حق داده است که این حق را از مردم سلب کند.

دانشگاه‌ها بیدار هستند

نشریه انقلاب اسلامی در نوشتاری با عنوان «دانشگاه‌ها بیدار می‌شود» با نگاهی به سیر رویدادهایی که سبب پیدایش و بعد نیرو گرفتن انصار حزب‌الله شد و کسانی که از پس پرده آنها را می‌گردانند، می‌نویسد حدود یک سال قبل از انتخابات کسانی بودند که می‌گفتند قانون اساسی در بعضی مسائل نقص دارد. به خاطر همین نقص، نیروهای حزب‌الله باید وارد صحنه گردند و نقایص قانون اساسی را جبران کنند. از این نقایص آزادی مطبوعات و آزادی اطلاعات و سخنرانی‌ها و حجاب انتشار کتاب را نام می‌برند.

قانون اساسی این نقص را دارد که اجازه می‌دهد اطلاعات مهمی درباره بعضی از مسئولین به خارج از رژیم درز کند.

انقلاب اسلامی پس از نام بردن گردانندگان اصلی حزب‌الله می‌نویسد: آنها اشتباهی را که نباید، کردند. به جنگ دانشگاه رفتند و تو دهنی خوردند و گرفتار دو دستگی شدند چرا که باعث شدند این اژدهای خفته بیدار شود. کار به آنجا کشید که دانشجویان دانشگاه تهران به رفسنجانی نامه نوشتند که اگر شما نمی‌توانید جلوی اینها را بگیرید ما خود می‌گیریم تهاجم دانشجویان بدان هدف با قوت بود که رهبر و گردانندگان راست سنتی و بلکه مجموعه رژیم را دچار وحشت کرد. رهبر احساس خطر کرد و تهدید کرد دانشگاه‌ها باید اسلامی شوند و کلیه بوق‌های تبلیغاتی به کار افتادند.

انقلاب اسلامی می‌نویسد اسلامی یعنی چه یعنی خفقان محض. آنها فکر می‌کردند بعد از هفده سال خفقان و سانسور دانشگاه‌ها آرام و رام شده‌اند اما غافل از آنکه دانشگاه مار نیست ازدهاست. این است که حرف سابق خود را پس می‌گیرند. سابق می‌گیرند دانشگاه‌ها باید سیاسی شوند دانشجویان باید وارد سیاست شوند.

دانشگاه‌ها از نظر امام خمینی قابل قبول نبود. حال می‌گویند این حرف‌ها اشتباه بوده است متوجه شده‌اند که اژدها را بیدار کرده‌اند و اینک سراسیمه می‌کوشند بلکه دوباره به خوابش ببرند.

نظر نشریه کار راجع به سیاسی شدن دانشگاه‌ها

نشریه کار ارگان سازمان فدائیان خلق اکثریت در سرمقاله خود درباره همین موضوع می‌نویسد (آیت‌الله) خامنه‌ای به شدت از تبدیل شدن دانشگاه‌ها به سنگر مبارزه علیه دیکتاتوری مذهبی و تأمین آزادی‌های سیاسی در جامعه وحشت دارد. او اکنون پا به میدان گذاشته است تا نگذارد که جنبش دانشجویی موقعیت قبلی خود را بازیابد.

نظر نشریه «کویر» راجع به اسلامی شدن دانشگاه‌ها

نشریه «کویر» چاپ سمنان عنوان اصلی شماره اخیر خود را به انعکاس بیانیه دانشگاهیان سمنان در مورد تقویت تفکر بسیجی و عوامل اسلامی شدن دانشگاه‌ها اختصاص داده است. «کویر» به نقل از این بیانیه نوشته است که میدان دادن به عناصر بسیجی از عوامل مؤثر در حرکت به سوی اسلامی شدن دانشگاه‌هاست.

دانشگاه باید اسلامی شود استاد رکن اصلی است

سرویس پارلمانی: در پی رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص لزوم اسلامی شدن دانشگاه‌ها، دو تن از نمایندگان مجلس در گفتگو با خبرنگار پارلمانی «کار و کارگر» نکته نظرهای خود را پیرامون این موضوع تشریح کردند.

دکتر محمد جواد لاریجانی نایب رئیس کمیسیون خارجی مجلس شورای اسلامی در ابتدا دانشگاه را سازمانی دانست که اساس آن را سه رکن استاد، نظام آموزشی و دانشجو تشکیل می‌دهند. وی تأکید کرد: اسلامی شدن دانشگاه به این سه مؤلفه بستگی دارد. استاد رکن اصلی دانشگاه است و اسلامی شدن استاد به این مفهوم می‌باشد که وی در جهت اعتلای نظام اسلامی و احیای دین و جلب رضایت پروردگار به امر مقدس تعلیم و تربیت و تدریس پردازد و اخلاق اسلامی را در امر تحصیل رعایت کند.

وی تصریح کرد: زمانی دانشگاه اسلامی می‌شود که استاد نقش باغبانی را ایفا نماید که دلسوز نهال خود باشد و از آنها به خوبی مراقبت نماید و نهال خود را از گزند آفات حفظ کند، مرارت بکشد تا محصول را به ثمر برساند.

دکتر لاریجانی در مورد خصوصیات رکن دوم دانشگاه یعنی نظام آموزشی این چنین گفت: برای اسلامی شدن نظام آموزشی باید برای تربیت افراد کارآمد تلاش کرد. در یک نظام آموزشی اسلامی افراد برای تبلیغ اسلام و احیای دین و نظام اسلامی تلاش می‌کنند نه این‌که صرفاً در پی مدرک باشند و مدرک‌گرا بار بیایند. مهم این است که کسانی که از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌گردند، کارآمد و دارای اخلاق اسلامی و تقوای کامل باشند.

وی توضیح می‌دهد که در کنفرانس‌های خارجی شاهد هستیم که در مورد ایران و مسائل سیاسی کشورمان و اسلام مقاله ارائه می‌دهند و بحث و گفتگو می‌کنند، در حالی که در سال ۱۳۷۲، در یک کتاب درسی ملاحظه می‌کنیم که مؤلف محترم در مورد حکومت اسلامی بحث می‌کند و فقط یک صفحه از کتاب را به آرای شهید مفتاح و یک صفحه را هم به آرای مرحوم طالقانی اختصاص می‌دهد.

نایب رئیس کمیسیون خارجی مجلس با تأکید بر این مطلب که نظام آموزشی باید بر مبنای حقیقت استوار باشد، تصریح کرد. این نوع ظلم به دانشجو است که اگر استاد در مورد مسئله‌ای شک و تردید کرد، با آن مسئله مغرضانه برخورد کرده و دانشجو را متقاعد نسازد.

دکتر لاریجانی در خصوص اسلامی شدن دانشجو گفت: دانشجو باید با انگیزه و غرض به محیط دانشگاه وارد شود. دانشجوی مسلمان می‌باید فردی هدف‌دار باشد و کارآمد. هدفش از ورود به دانشگاه خدمت به اسلام باشد، نه نمره گرفتن و عدول از ذی‌طلبگی.

وی حساسیت و تسامح آموزش را برای دانشجویان ضروری و لازم و ملزوم یکدیگر دانست و گفت: دانشجویان باید افکار خویش را آزادانه بیان کرده و به نقد و بررسی مسائل پردازند.

اهتمام به تعلیم دین داشتن برای یک دانشجو ضروری است. لازم است که او دین را جدی بداند و فهم دین نیاز به تلاش و ایثار دارد.

وی به دانشجویان توصیه کرد که در تمامی شئون تحصیلی خود، نیاز به علما را برای خود امری ضروری دانسته و مطمئن باشند که هیچ فهمی از دین کامل نمی‌شود مگر با کمک علما و فهم دین نیز نیاز به تفکر سازمان یافته دارد و آن نیز با شناخت علما ثابت می‌شود.

«علی‌آل کاظمی» نایب رئیس دوم کمیسیون فرهنگی و آموزش عالی مجلس نیز در این باره گفت: یکی از مسائل مهم کشور در ارتباط با اسلامی کردن دانشگاه‌ها، همگامی تعهد با تخصص است. امروز گرچه بسیاری از متخصصان ما معتقد به نظام اسلامی بوده و دارای تعهد هستند، اما متأسفانه هنوز جو دانشگاه‌ها

کاملاً اسلامی نیست و بعضاً اساتیدی غریزه در کلاسهای درس دانشگاهی حضور یافته و علناً با ارزش‌های اسلامی مبارزه می‌کنند.

وی تصریح کرد: بسیاری از دانشجویان اینارگر، رزمنده و شاهد بالاجبار و به رغم میل باطنی به خاطر کسب نمره از این‌گونه اساتید، مجبور می‌شود که در ظاهر از ارزش‌های اسلامی دست کشیده و هر گونه اظهارات خلاف عقاید باطنی خویش را از این اساتید پذیرا باشند.

وی گفت: از مباحث مهمی که در کمیسیون آموزش عالی به صورت جدی مورد بررسی قرار می‌گیرد، اسلامی کردن دانشگاه‌ها می‌باشد که در این کمیسیون پیرامون سرفصل‌های مهمی چون اسلامی کردن متون و منابع درسی، اسلامی کردن فضای کلاس‌ها و جداسازی محیط تحصیلی دخترها و پسرها، گزینش دقیق اساتید بر اساس معیارها و ارزش‌های اسلام و انقلاب اسلامی، تقویت اساتید مذهبی، فعال کردن دفتر مقام معظم رهبری در دانشگاه و تأمین جایگاه قانونی این دفاتر، فعال کردن انجمن‌های اسلامی دانشگاه‌ها، هدایت و جهت دادن به واحدهای فوق برنامه، بها دادن بیشتر به دروس عمومی و معارف و اخلاق اسلامی و افزایش بیشتر سهمیه رزمندگان و بسیجیان و آزادگان در دستگاه‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

چهارمین اردوی سالانه اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان در سراسر کشور آغاز به کار کرد

همزمان با شروع هفته وحدت اردوی سالانه اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان سراسر کشور دیروز بعدازظهر (دوشنبه) محل دانشکده ادبیات دانشگاه شهید بهشتی آغاز به کار کرد.

بی‌غم یکی از اعضای دفتر تحکیم وحدت در این زمینه به خبرنگاری جمهوری اسلامی گفت: این اردو قرار بود روز دوشنبه در تبریز برگزار شود اما مکان این اردو در اعتراض به دستگیری یک نفر از اعضای (دفتر تحکیم) و چند تن از دانشجویان دانشگاه صنعتی امیرکبیر از تبریز به دانشگاه شهید بهشتی تهران منتقل شد.

وی افزود: دفتر تحکیم از مسئولان خواسته بود که تا قبل از برگزاری اردو علت این بازداشت‌ها به دفتر اعلام شود که انجام نشد و آزادی عضو دفتر تحکیم کمی بعد از شروع اردو در تهران بوده است.

بی‌غم گفت: سه نفر از بازداشت‌شدگان در روز پنجشنبه گذشته و عضو دفتر تحکیم دیروز (دوشنبه) همزمان با شروع اردو آزاد شدند.

برگزاری جلسات متعدد سخنرانی، میزگرد، تریبون آزاد و کمیسیون‌های تخصصی در خصوص اهم مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از جمله برنامه‌های این اردو است. بررسی وضعیت تشکل‌های اسلامی اصیل و بحران‌های موجود، بحث و بررسی پیرامون مسئله سیاسی و اسلامی شدن دانشگاه‌ها، تحلیل آخرین وضعیت سیاسی کشور، بحث و تبادل نظر در خصوص انتخابات میان دوره‌ای مجلس شورای اسلامی از جمله محورهای مورد بحث این اردو می‌باشد.

حجت‌الاسلام محتشمی به عنوان سخنرانی افتتاحیه اردو، سخنانی را پیرامون وضعیت کنونی جامعه و انقلاب ایراد کرد.

وی با اشاره به ویژگی‌های حرکت انبیاء گفت دو ویژگی اتصال و اتکال به قدرت الهی و تکیه بر اصل

توحید و همچنین تکیه بر مردم از شاخصه‌های اصلی انقلاب اسلامی ایران است. این اردو از ۹ تا ۱۳ پایان هفته جاری، به کار خود ادامه خواهد داد.

تحول بنیادی لازمه اسلامی شدن دانشگاه است

* باید آن هدفی که اسلام از علم دارد در دانشگاه اسلامی برآورده شود؛ یعنی دانشجو از یک طرف از لحاظ اخلاقی مهذب باشد و از طرف دیگر همه چیز را در پرتو جهان‌بینی اسلامی ببیند.

* بافت دانشگاه‌های ما یک بافت غربی است. جهت‌گیری اصلی دانشگاه‌ها تربیت یک عده فارغ‌التحصیل بوده با بینش خنثی نسبت به مسائل الهیات و غیره. با این وضعیت یک تغییر خیلی اساسی در بافت دانشگاه‌ها لازم است.

● جناب دکتر گلشنی به عنوان شروع بحث بفرمایید به طور مشخص حضرت‌تعالی چه تعریفی از اسلامی شدن دانشگاه دارید؟

■ بسم‌الله الرحمن الرحیم. اسلامی بودن دانشگاه دارای دو جنبه ظاهری و باطنی است. جنبه ظاهری آن این است که چهره دانشگاه نشان بدهد که این محیط اسلامی است یعنی خلاف شعائر اسلامی در آن دیده نشود و خلاف مسلمات اسلام در محیط آن حرفی زده نشود و غیره. ولی به نظر من جنبه باطنی اسلامی بودن دانشگاه مهم است و آن با توجه به تعریف دانشگاه معلوم می‌شود. دانشگاه محیطی است که دانش‌آموز بعد از یاد گرفتن مقدمات اولیه دانش برای یافتن تخصص بدان جا راه می‌یابد. بنابراین، این محصول دانشگاه و تربیت دانشجو است که معین می‌کند که آیا دانشگاه اسلامی هست یا نه؟ اسلام دید خاصی درباره علم دارد. در این جا علم با لذات مطرح نیست بلکه به عنوان وسیله‌ای که ما را به خدا نزدیک می‌کند مطرح است. هر چیزی که این کار را بکند مطلوب است از جمله علم - و هر علمی که این کار را بکند مطلوب است - مهم نیست که موضوعش چه باشد. فیزیک باشد، یا ریاضی یا کشاورزی یا ... هر کدام از این‌ها که این کار را بکند مطلوب است و اگر این کار را نکنند حجاب است. بنابراین باید آن هدفی که اسلام از علم دارد در دانشگاه اسلام برآورده شود. یعنی دانشجو از یک طرف از لحاظ اخلاقی مهذب باشد و از طرف دیگر همه چیز را در پرتو جهان‌بینی اسلامی ببیند. برداشتش از علم و هدف اولیه‌اش از تحصیل این باشد که آن جهت‌گیری را که اسلام برای علم دارد برآورده کند. من چنین دانشگاهی را دانشگاه اسلامی می‌دانم.

دانشگاه‌های فعلی ما البته این خصوصیت را ندارند. برای این که دانشجو علم را یاد می‌گیرد برای این که یک وسیله معاشی پیدا کند یا حداکثر یکی از نیازهای جامعه را برطرف کند. برطرف کردن نیازهای جامعه یکی از اهداف اسلام است ولی این مسئله باید وسیله‌ای باشد برای ارتقای جامعه اسلامی و اعلا کلمه توحید نه این که به تنهایی مطلوب باشد.

● از ابتدای انقلاب اسلامی هم به هر حال حرکتی در همه زمینه‌ها در جهت اسلام صورت گرفته است. به خصوص انقلاب ما که یک انقلاب فرهنگی بوده است. برای دانشگاه تاکنون چه قدم‌هایی برداشته شده؟ با توجه به این که شما هم در پیش از انقلاب اسلامی و هم بعد از انقلاب این محیط علمی فرهنگی سیاسی را درک کرده‌اید.

■ بافت دانشگاه‌های ما یک بافت غربی است یعنی به رغم این که مدارس و حوزه‌های علمیه در این مملکت سابقه‌ای بیش از هزار سال دارد ولی دانشگاه به مفهوم امروزی آن بر اسلوب غرب بنا شده و آن هم

غربی که دیدگاهش کاملاً سکولاریستی است و در آن خدا جای ندارد و حداکثر نسبت به این موضوع خنثی است. بنابراین دانشگاه‌های ما از وقتی که بنا شده‌اند چنین بوده‌اند. حالا اگر دروسی هم در زمره معارف اسلامی یا غیره تدریس می‌شده این‌ها فرعی بوده است. واقعاً جهت‌گیری اصلی دانشگاه‌ها تربیت یک عده فارغ‌التحصیل بوده با بینش خنثی نسبت به مسائل الهیات و غیره. بنابراین با این وضعیت یک تغییر خیلی اساسی در بافت دانشگاه‌ها لازم بود. متأسفانه این کار نشده و تنها کاری که در سال‌های گذشته انجام شده این است که تعدادی از دروس معارف اسلامی درباره اصول عقاید - به زبان فلسفی - در برنامه گنجانده شد، این برای محیطی که زیربنای آن درست نبوده کافی نبود و به همین جهت نتیجه مطلوب به دست آمده است. بنابراین من فکر می‌کنم که وضع ما خیلی بهتر از اول انقلاب نیست - نه روی دانشجو کار شده نه روی هیئت علمی، از این جهت در بعد فکری دانشگاه‌های ما خیلی از جهان‌بینی اسلامی دور هستند.

● آیا برای اسلامی کردن دانشگاه تغییر در ظواهر وقتی تغییر در متون لازم است یا تغییر در اساتید یا این که یک

تغییر ماهوی لازم است که انجام شود؟

■ اگر بخواهیم خیلی مجمل عرض کنم در یک کلمه باید بگویم تغییر ماهوی لازم است ولی اجازه بدهید کمی سخنم را باز کنم. همه این ابعادی که گفتید لازم است، هم لازم است ظواهر رعایت بشود برای این که وقتی ظواهر رعایت نشود افراد را گستاخ می‌کند و هنگامی که حرمت شعائر اسلامی از بین برود کم کم زمینه باز می‌شود برای تجاوز از حدود. بنابراین لازم است که ظواهر اصلاح شود. همچنین متون؛ یعنی متونی هست که صرفاً یا با دید خنثی به قضایا برخورد می‌کند یا با دید مخالف. بنابراین متون هم باید اصلاح بشود. ولی اگر شما حتی متون را اصلاح کنید یا متون خود را تحویل اساتیدی بدهید که اعتقاد ندارند یا مخالفند باز مسئله حل نمی‌شود. بنابراین همزمان با اصلاح متون، باید فکری اساسی بشود برای مسئله هیئت علمی. هیئت علمی دانشگاه‌ها چیزی نیست که شما بتوانید یک شبه تغییر بدهید و البته خیلی‌ها هستند که بالاخره روحشان با فرهنگ این مملکت عجین شده ولی ممکن است اطلاعات کافی نداشته باشند خوب است روشن بشوند. عده بسیار معدودی هستند که اینها یا با انقلاب و اسلام مخالفند یا بالاخره عوامل نفوذی بیگانه هستند. اینها خیلی کم هستند. اکثریت با افرادی است که اطلاعات اسلامی شان به اندازه کافی نیست و البته امکان ندارد که شما بتوانید تعداد زیادی هیئت علمی را یک شبه تعلیم بدهید، یا تعداد زیادی هیئت علمی به دانشگاه‌ها تزریق کنید.

یک جریان فکری همه جانبه لازم است که هم روی دانشجو اثر بگذارد و هم نگرش اساتید موجود را اصلاح کند، و البته به طریق فرهنگی. چون این کارها را به اجبار نمی‌توان انجام داد. دانشگاه محیط آزادی برای تفکر است. عرصه اندیشه را نمی‌توان به اجبار شکل داد.

باید به نحو فرهنگی عمل شود، که طرز فکر رایج عوض بشود. باید فهمانده شود که آن نگاهی که الان به غرب هست واقعاً نگاه سالمی نیست. غرب نمی‌تواند مسائل ما را حل کند. غرب خودش علی‌رغم همه ترقی و تعالی که در بعد ظاهری و بعد صوری داشته از لحاظ معنوی در تنگناست، و بسیاری از اندیشمندان و متفکران آن محیط خود این نکته را دریافته‌اند. بنابراین قبله‌گاه ما نمی‌تواند غرب باشد. ما به اندازه کافی زمینه فرهنگی داریم که بتوانیم آن را برای کارهای خودمان اساس قرار دهیم. بنابراین باید حس خود باوری و تکیه بر فرهنگ اسلامی به محیط تفهیم شود. وقتی که این‌ها شد و وقتی که به محیط فهمانده شد که علم به تنهایی نمی‌تواند مسائل را حل کند و علم زدگی در غرب به بن‌بست منتهی شده است، وقتی تفهیم شد که در

خود غرب بعضی از مبانی نظری علوم هنوز مورد مناقشه هستند، آن وقت قبول این مطلب آسان می شود که ما نباید تکلیف چیزهایی را که مبتنی بر وحی است، توسط علم معلوم کنیم. اگر یک سری از این نوع مسائل بنیادی برای محیط روشن شود، آن وقتی می توان انتظار داشت که دانشگاه به طرف اسلامی شدن حرکت کند. بنابراین همراه با تغییر و یا اصلاح متون، باید در جهت اصلاح بینش هیئت علمی و دانشجویان و غیره، یک نهضت فکری راه بیفتند و آن هم به نحوی کاملاً فرهنگی عمل کند، والا موفق نخواهد بود.

● اشاره فرمودید به این که متون تغییر پیدا کنند. بله این مسئله مهم است که تحولی در متون ایجاد شود، حال درباره تغییر متون توضیح بیشتری بدهید. آیا چون دانشگاه را می خواهیم اسلامی بکنیم حالا در هر رشته ای باشد آیا دیدگاه اسلام نسبت به آن رشته یا علم یا موضوع را در این تغییر متون جا بدهیم یا حالت دیگری هم متصور هست؟ ■ بله ببینید ما با دو مقوله سر و کار داریم یکی مواردی که تمام جزئیاتش با دیدگاه های اسلامی سر و کار دارد. خوب این ها باید دقیقاً بر مسلمانات اسلامی منطبق شود. ولی اسلام در مورد بسیاری از علوم با چارچوب هایش سر و کار دارد. یعنی نه تنها دین مبتنی بر یک سریر اصول متافیزیکی است بلکه خود علم هم مبتنی بر یک سری اصول متافیزیکی است، که آنها از خود علم گرفته نشده اند. بعضی ها فکر می کنند که کل علم مبتنی است بر تجربه، ولی الان دیگر بر آنهایی که ورودی در علم دارند واضح است که علم منحصراً از تجربه اخذ نشده است. مثلاً بسیاری از دانشمندان زمان با دیدگاه های پوزیتیویستی به طبیعت نگاه می کنند بنابراین لازم است توجه کنیم که اولاً بر علوم یک سلسله دیدگاه های متافیزیکی حاکم است، همین طور که مبنای دین هم یک سری اصول متافیزیکی است. حالا از نظر اسلامی ما یک جهان داریم که انسان هم بخشی از آن است. یک کتاب تکوین داریم که این جهان باشد و یک کتاب وحی شده داریم و این دو باید با هم سازگار باشند. مبنای هر دو خداست. اصول متافیزیکی حاکم بر این دو تا کتاب یکی است بنابراین انتظار داریم که تعارضی نداشته باشند.

در مورد علوم تجربی، همان طور که خدا در قرآن هم مشخص کرده است یکی از ابزارهای اساسی آن تجربه است. صریحاً در قرآن آمده: قل سیروافی الارض فانظروا كيف بدء الخلق، بروید در زمین بگردید و ببینید خلقت چگونه شروع شد. بنابراین خداوند می خواهد که ما با تفحص آزمایشگاهی و تجربه بفهمیم خلقت چگونه شروع شد. افلا ينظرون الى الابل كيف خلقت، آیا به شتر نگاه نمی کنید که چگونه خلق شد، والى السماء و كيف رفعت، آسمان چگونه برافراشته شد. بنابراین از ما خواسته شده که ما از راه تجربه برویم سراغ علوم. در این بعد اسلام و غیر اسلام فرقی ندارند. اسلام هم توصیه می کند که این کار را از طریق تجربه انجام دهید. منتها در علوم به نحوی که الان در غرب رایج است، در این جا متوقف می شوند. یعنی بسیاری از علما وقتی که به روابط بین پدیده ها رسیدند، مطلب برایشان تمام است. اسلام این را مرحله نهایی نمی داند بلکه آن را مرحله واسطه می داند. این مرحله باید نردبانی باشد برای ماوراءالطبیعه. بنابراین وقتی که این نردبان را طی می کنید نباید در انتهای نردبان متوقف شوید بلکه باید بالا بروید. اشکالی که الان در مورد علوم وجود دارد دیدگاهی است که در غرب رایج است، آنها خود علوم را هدف نهایی می دانند، و هدفشان از کشفیات این است که هر چه بیشتر بر نیروهای طبیعت مسلط شوند و آنها را به کار گیرند. اسلام این را کافی نمی داند. اسلام فیزیک، شیمی، ریاضی و نجوم و ... را وسیله ای می داند برای شناخت طبیعت، آن هم به عنوان نردبانی برای رسیدن به مرز ماوراءالطبیعه. بنابراین جهت گیری علم در اسلام به طرف خداست و متوقف نمی شود در طبیعت. پس مفهوم اسلامی کردن علوم این است که جهت گیری این علوم الهی باشد.

شما نمی‌آیید آزمایشی را که در فیزیک انجام می‌شود تغییر بدهید. وقتی که شما نور را به فلز سدیم می‌تابانید که یک جریان الکتریسته راه بیفتد و بعد هم یک تئوری برایش پیدا می‌کنید، این اسلام و غیر اسلام ندارد. ولی وقتی که تئوری‌هایتان را جمع‌بندی می‌کنید و بعد می‌خواهید نهایتاً نتیجه بگیرید تفاوت ظاهر می‌شود اسلام این علوم را ابزار می‌داند برای شناخت الهی و اهدافی که خداوند برای ما در طبیعت معین کرده است و آن این است که زمین را اصلاح و آباد کنیم، نه این که خراب کنیم. بنابراین باید جهت‌گیری اسلام برای علوم بر کتب علمی ما حاکم باشد.

کتب علمی ما می‌آیند و چند تا فرمول فیزیک یا شیمی را و غیره را بیان می‌کنند و مطلب تمام می‌شود. اینها کاری به این که واقعاً جهان خدایی دارد یا نه، ندارند.

اصلاح این علوم در دانشگاه‌ها به این مفهوم است که پس از رسیدن به انتهای پله دنبال ماوراء آن بگردیم، در علل عرضی متوقف نشویم. شما الان در علوم با علل عرضی سر و کار دارید - عللی که در عرض هم هستند - الکترون و پروتون را در نظر می‌گیرید و می‌گویید که الکترون و پروتون نیرو وارد می‌کند و هكذا این تأثیری را که اشیا روی هم می‌گذارند در نظر می‌گیرید. الکترون را یک موجود می‌گیرید، پروتون را هم یک موجود می‌گیرید. اصلاً کاری به این که اینها چگونه به وجود آمدند، ندارید. بین اشیای موجود روابط را می‌سنجید. خوب، اسلام منکر این نیست. حرف این است که این کافی نیست، این یک اقدام اولیه است. مطالعه طبیعت یک قدم اولیه است.

اسلام در ماده متوقف نمی‌شود. این که جهان کلاً یک جهان مادی باشد، مورد قبول نیست اسلام صحبت از غیب می‌کند و بنابراین دیدگاه کسی که با دیدگاه الهی نگاه می‌کند فراتر از آن چیزی است که در علوم می‌بیند. این طور نیست که اسلام علوم را یعنی یافته‌های تجربی را نفی کند. تمام آنها حرمت خودشان را دارند.

● مسئله تفاوت میان مبانی معرفت‌شناسی در حوزه و دانشگاه باعث شده تا عده‌ای بگویند که میان علوم

حوزوی و علوم جدید دانشگاه نمی‌توان رفاقت و ارتباط صمیمی برقرار کرد. نظر شما در این باره چیست؟

■ کسانی که به این مسئله قائلند واقعاً توجه ندارند که مبانی علوم جدید چیست. آنها فکر می‌کنند مبانی علوم جدید تجربه و مبانی علوم حوزوی وحی است. در صورتی که قضیه به این سادگی نیست. اولاً علوم تجربی یک مقدار زیادی مبانی متفاوتی دارند. همان طور که دین هم مبانی متفاوتی دارد، به علاوه در حوزه علوم تجربی بسیاری از کشفیات علم را از طریق الهام دریافت کرده‌اند، همان طور که در دین هم معتقد به وحی هستند. بسیاری از کشفیات مهم به اقرار دانشمندان طراز اول نه از طریق تجربه بلکه از طریق الهام انجام شده است. به همین جهت است که ما مکتبی داریم در ریاضی به اسم مکتب شهودگرایان، که به الهام و شهود اعتقاد دارند. بنابراین علم و دین حتی در روش و در مبانی قرابت از هم جدا نیستند. به علاوه در بسیاری از مسائل مرزی مهم این دو با هم قرابت دارند. در دین شما با مبدأ جهان سر و کار دارید و با منتهای جهان معاد سر و کار دارید. در علم هم شما آلان در کیهان‌شناسی با آغاز جهان سر و کار دارید و با منتهای جهان سر و کار دارید. وقتی که شما به دین و علم معتقد هستید و منشأ هر دو را یکی می‌دانید، انتظار دارید که تعارضی بین این دو نباشد. بنابراین بنده نه تنها هیچ تعارضی بین معارف حوزوی و معارف دانشگاهی نمی‌بینم بلکه این‌ها را در مبدأ یکی و در هدف یکی می‌بینم. متأسفانه جدا شدن علوم حوزوی از دانشگاه‌ها باعث این توهم شده است. در قدیم ریاضیات را همان جا می‌خواندند که فقه و اصول را می‌خواندند.

بنابراین شما ابوریحان بیرونی دارید که فقه می‌داند، خواجه نصیر دارید که یک فقیه تمام عیار است. علاوه بر این که یک متکلم و ریاضیدان درجه اول است. این که اینها با هم تدریس می‌شد و آنها همه اینها را اوراق مختلف یک کتاب می‌دیدند، در رونق علوم سهم به‌سزایی داشت.

الان بخشی از دانش‌ها در حوزه تدریس می‌شود و بخشی در دانشگاه کاش یک علاج اساسی برای این کار مهم انجام می‌شد یعنی هم در حوزه‌ها به علوم روز بیشتر توجه می‌شد و از حوزویان ما لااقل یک عده‌ای تخصص پیدا می‌کردند که بتوانند جهان‌بینی اسلامی را در علم وارد بکنند و هم این که دانشگاهیان یک مقدار بیشتری با معارف اسلامی آشنایی پیدا می‌کردند. آن وقت ما همان وضعیت حوزه‌های سابق را پیدا می‌کنیم که شخصی چون شیخ بهایی، هم ریاضیدان طراز اول و هم فقیه طراز اول است. بنابراین تو هم صرفاً از این ناشی شده که عده‌ای فکر کردند که علم فقط و فقط مبتنی بر تجربه است و دین مبتنی بر وحی است و بنابراین اینها هیچ ارتباطی با یکدیگر ندارند، در صورتی که این طور نیست. اگر به مبدأ و هدف این دو دقیق بنگریم می‌بینیم که هدف علم و دین، خداست، و از دید اسلام مبانی این دو هم یکی است. فقط مباحث حوزه‌هایی که این دو با آنها سروکار دارند فرق می‌کند. البته مسائل مرزی مشترک هم دارند ولی علی‌الاصول حوزه‌هاشان متفاوت است. اما نتیجه‌گیریهایشان نمی‌تواند متعارض باشد. بهترین راه پیوند این دو با هم این است که هم علوم روز در حوزه‌ها وارد شود و هم علوم حوزوی در دانشگاه‌ها تا فارغ‌التحصیلان آنها زبان همدیگر را بهتر دریابند و آن وقت روشن می‌شود که واقعاً مشکلی نیست.

● راجع به پیوند بین این دو عرصه علمی صحبت کنید. چون با نگاه ظاهری ممکن است انسان به این نتیجه برسد که دین دارای احکام ثابت و مسائل اصلی است که پایدارند اما علوم دیگر، خصوصاً علوم تجربی هر روز رشد دارند و کشفیات تازه‌ای در آنها مطرح می‌شود. حالا چطور می‌شود که جهان‌بینی اسلام را که دارای احکام ثابت است با این علوم جدید رو به رشد ممزوج کرد؟

■ ببینید، جهان‌بینی اسلامی با آن اصول علوم متافیزیکی که بر علوم ثابت است سر و کار دارد، نه با یک آزمایش خاص. دین در حوزه‌ها بیشتر مسائلی از مسائل علم جداست. دین می‌خواهد انسان را در تمام حوزه‌ها هدایت کند بنابراین دین روی اصول متافیزیکی و معرفت‌شناختی حاکم بر علوم حرف دارد، ولی با اعمال تجربی که در علوم انجام می‌شود کاری ندارد. بنابراین اگر نتایجی که در علوم می‌گیریم با صحبت‌هایی که در دین شده تعارفی نشان دهند به علت این است که یا تئوری‌هایی که در علوم حاکم هستند، تئوری‌های موقت هستند یا استنتاجی که از مبانی دینی شده کامل نیست. به هر حال یکی از این دو باید باشد. تعارضی نمی‌تواند وجود داشته باشد. تاکنون هیچ تعارض مسلمی میان این دو نشان داده نشده است. البته در مورد بعضی از ادیان این امکان هست که باشد، ولی در مورد آن ادیانی که متون مستحکمی دارند، اگر تعارضی حس شود یا در تفسیر متون دینی تمام امکانات در نظر گرفته نشده و یا این که داریم تعبیری از نتایج تجربی را در نظر می‌گیریم که الزام‌آور نیست و می‌تواند با پیشرفت علم تغییر کند. این منحصر به دین هم نیست. وقت‌هایی شده که یک تئوری در کار بوده و بعد تجربه‌ای شده و این تجربه با آن تئوری نمی‌خوانده است. اما بعد آمدند یا آن تئوری را اصلاح کردند یا معلوم شده که تجربه اشتباه بوده است.

ما اگر به تاریخ علوم نگاه کنیم باید درس آموخته باشیم که به محض تعارض چیزی با یافته‌های یک جهان‌بینی بلافاصله آن جهان‌بینی را کنار نگذاریم و این را در نظر بگیریم که در علوم، ما هنوز خیلی از چیزها را کشف نکرده‌ایم و تئوری‌هایمان نهایی نیست. در مورد دین هم باید در تعبیر متون دقت و سواس

لازم را اعمال کنیم و امکانات مختلف را در نظر بگیریم. اگر این گونه شود دلیلی ندارد که بین این‌ها تعارضی پیدا کنیم، وقتی که اعتقاد داریم که این هر دو از یک منبع صادر شده‌اند و به سوی یک هدف در حرکت‌اند.

● جناب آقای دکتر گلشنی! حضرت عالی در صحبت‌هایتان بدین نکته اشاره کردید که دین و علم یا وحی و علم با هم تعارضی ندارند. با نگاهی گذرا به تاریخ اروپا در سنوات رنسانس آیا ذهن انسان بدین جا نمی‌رسد که آغاز جهش علمی اروپا با کنار گذاشتن دین از متن حیات اجتماعی بود؟ یعنی در واقع دین با علم تعارض داشت، و این مسئله‌ای است بر خلاف گفته‌های شما، اما می‌شود به نکته دیگر رسید و آن این که دینی را که کلیسای آن روز از آن دم می‌زد، دین ناقص یا مخدوش بود یا به هر حال اگر دین جامعی هم بود به نحو بدی تبلیغ می‌شد به گونه‌ای که دانشگاه آن روز یک نگاه غیر دینی داشت و فلسفه‌اش هم همین‌طور، به دین نظری نداشت تا به یک استنتاجات مادی رسید. دلیل این مسئله چیست؟ باید در تفسیر و تعبیر دین چگونه بود؟

■ ببینید، دانشمندانی که در آن عصر بودند آدم‌های متدینی بودند، گالیله انسانی متدین بود، به دین اعتقاد داشت، به خدا و به مسیحیت اعتقاد داشت. حرفش این بود که این نتیجه‌گیری که شما از کتاب مقدس می‌کنید، درست نیست، می‌گفت بنای کلام من تجربه است و تجربه به من می‌گوید که زمین دور خورشید می‌گردد، و شما دارید از حدی که هست تجاوز می‌کنید. الان هم خود کلیسا اقرار کرده که در آن موقع آنها زیاده‌روی کردند. شکی نیست که زیاده‌روی‌های کلیسا در دفاع از نظام بطلمیوسی باعث شد که عده‌ای رنجیده شوند، ولی این تنها علت قضیه نبود. در زمان گالیله و نیوتن هنوز دین حاکم بود. اتفاقی که افتاد که دین را بیشتر و بیشتر منزوی کرد، این بود که بعد از نیوتن علوم مقدار زیادی پیشرفت کردند و حوزه پیش‌بینی آنها خیلی وسیع بود. نیوتن هم حوزه آسمان‌ها و هم حوزه زمین و تمام پدیده‌هایی را که در این دو حوزه می‌بینیم بایک تئوری توضیح داد. بنابراین دانشمندان تکیه بیش از حد بر عقل و علم کردند و این که همه مسائل را می‌شود به کمک علم توضیح داد. این باعث شد که دین را کنار بگذارند. یعنی عده‌ای از دانشمندان گفتند با چنین پیشرفت‌های علمی و داشتن اطلاعات، تمام آینده را می‌توانیم پیش‌بینی کنیم.

بنابراین دیگر جایی برای خدا نیست پس پیشرفت علوم و موفقیت آنها در پیش‌بینی حوزه وسیعی از تجارب باعث شد که تکیه بشر بر عقل خود بیش از حد زیاد و زیادتر شود، به طوری که در قرن نوزدهم علم را یک چیز کاملاً خودکفا می‌دانستند. بعداً هم داروین آمد و در حوزه طبیعیات گفت که تحولات عالم بی‌نیاز از یک دخالت الهی است. بنابراین، این باور برای بشر حاصل شد که نیازی به خدا ندارد.

همین‌طور آکوست کنت آمدومتا فیزیک را از رده خارج کرد و رجوع به مبادی متافیزیکی را یک نوع ارتجاع دانست. این‌ها همه باعث شد که دین را کنار گذاشتند. پس فقط صرفاً بدرفتاری کلیسا با دانشمندان نبود که باعث کنار گذاشتن دین شد، بلکه پیشرفت سریع علوم هم بود که باعث این قضیه شد.

ولی خود اروپا و آمریکا در قرن اخیر مخصوصاً در نیمه دوم قرن اخیر به محدودیت علم پی‌برده‌اند و این که بسیاری از سؤالات اساسی را علم نمی‌تواند جواب بدهد و جواب این سؤالات اساسی را باید از جاهای دیگر گرفت. مثلاً بعضی‌ها می‌گویند که این جواب‌ها را باید از مذهب گرفت و غیره. با این که علم زدگی قرن نوزدهم تا حد زیادی در نیمه دوم قرن بیستم کم‌رنگ تر شده است ولی متأسفانه این نسیمی که در غرب وزیده شده و باعث شده که برای عده زیادی شک حاصل شود که علم خودکفا باشد هنوز به محیط ما نرسیده است. من فکر می‌کنم که ما از این جهت نیز نسبت به غرب عقب هستیم. برداشت‌های کلی که غالب علمای ما دارند همان برداشت‌های پوزیتیویستی شصت سال پیش است که متأسفانه هنوز بر

محیط‌های علمی ما حاکم است و حتی کتاب‌هایی که ترجمه شده‌اند این بینش را رونق می‌دهند، نه یافته‌های جدیدی که مخصوصاً در بیست، سی سال اخیر بسیاری از اندیشمندان غربی به آن رسیده‌اند.

● پس حالا به هر حال لازم است دقتی بشود در عرضه داشت اسلام. به هر حال استفاده از تجربیات دیگران هم لازم است؟

■ اگرچه اخیراً تعداد زیادی کتاب خوب در غرب نوشته شده که اینها سرخوردگی غرب را از این مسیر سکولاریتی گذشته و از علم‌زدگی نشان می‌دهد؛ این هنوز جو غالب بر محیط‌های علمی آنها نیست. هنوز جو غالب همان جو پوزیتیویستی است ولی تعداد زیادی از اندیشمندان در سراسر جهان، آمریکای شمالی، اروپا، آمریکای لاتین و بعضی از کشورهای آسیایی نسبت به دیدگاه‌های پوزیتیویستی انتقاد داشته‌اند. خوب است از طریق ترجمه و نگارش مقالات این تغییر جهت به محیط ما منتقل شود ببینید اولاً خود آن محیط‌ها جهت‌گیری‌شان در مورد خودکفا بودن علم عوض شده است، و تعداد قابل ملاحظه‌ای از اندیشمندان غربی متوجه شده‌اند که علم منهای خدا منجر به همین خرابی‌ها و نابودی‌ها و جنگ‌ها و غیره شده است، و لذا باید به معنویت برگردند. حیف است که ما این فرهنگی غنی اسلامی را که داریم کنار بگذاریم، در حالی که خود غرب دارد تغییر جهت می‌دهد. متأسفانه قبله‌گاه بسیاری از متفکران ما غرب است، و آنها دانسته یا ندانسته به آن فرهنگ گرایش دارند. ما باید به این کلام خداوند در قرآن تأسی بجویم که «فبشر عباد الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه» یعنی بشارت بده آن بندگانم را که به قول‌های مختلف گوش می‌دهند و بهترین آنها را انتخاب می‌کنند این طور نیست که هر چیزی که از غرب آمده باطل باشد. ضمناً ما نباید همه چیز آنها را درست بپذیریم، ما باید گزینشی عمل کنیم، باید خلاقانه عمل کنیم. باید در پرتو جهان‌بینی اسلامی که یک جهان‌بینی شامل و جامع است نگاه کنیم و جذب کنیم. ما باید برای خودمان یک برنامه‌ریزی داشته باشیم و این مدنظرمان باشد که جهان‌بینی اسلامی حاکم بر محیط‌های فرهنگی ما باشد و این هم همان طور که عرض کردم یک کار عظیم فرهنگی می‌خواهد و البته اولویت هم دارد بر جمیع کارهای دیگر. زیرا وضع اقتصادی و غیره قابل اصلاح هست ولی اگر فرهنگ ما عوض شود و یا از نظر فرهنگی وابسته شویم جبران قضیه بسیار مشکل خواهد بود.

● جناب آقای دکتر گلشنی! از این که وقت خود را به ما دادید و در این مصاحبه شرکت کردید از شما تشکر می‌کنیم و امیدواریم که دانشگاه‌های ما هر چه بیشتر و بهتر، از فرهنگ غنی و ناب اسلام محمدی (ص) بهره‌برند. ■ من هم از شما سپاسگزارم.

اردوی همبستگی نمایندگان انجمن‌های اسلامی دانشجویی و انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌ها تشکیل شد

نخستین اردوی همبستگی و اتحاد بین نمایندگان انجمن‌های اسلامی دانشجویان و انجمن‌های اسلامی دانشجویی دانشگاه‌ها از ۲ الی ۵ مرداد در تالار دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد تشکیل شد. در این اردو نمایندگان انجمن‌های اسلامی شرکت‌کننده به بحث و بررسی پیرامون مهمترین مسائل جامعه و دانشگاه پرداختند.

نمایندگان انجمن‌های اسلامی در این اجلاس به تحلیل مسائل جامعه و دانشگاه بر این موضوع تأکید

داشتند که اگرچه مسائل دانشگاه از جامعه جدا نمی‌باشد، اما دانشگاه و دانشجو خصوصاً انجمن‌های اسلامی به عنوان یک قشر پیشتاز و انقلابی قادر هستند با حرکت‌های آگاهانه و انقلابی خود زمینه را برای اسلامی کردن جامعه و دانشگاه مهیا سازند. در همین رابطه تاریخ فعالیت‌های دانشجویان قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی مورد توجه نمایندگان قرار گرفت.

نقش تاریخی دانشجویان مسلمان و انجمن‌های اسلامی در هدایت و شکل‌دهی به مبارزات رهایی بخش ملت مسلمان ایران در دوران طاغوت و نیز نقش دانشجویان در پیروزی انقلاب اسلامی و نیز نقش دانشجویان مسلمان پیرو خط امام در اشغال لانه جاسوسی و تحقق انقلاب دوم و همچنین راه‌اندازی انقلاب فرهنگی در دانشگاه‌ها توسط انجمن‌های اسلامی از نمونه‌های این حضور مؤثر بوده است. نمایندگان انجمن‌های اسلامی اتحاد و اتفاق انجمن‌ها در شرایط فعلی را نیز از ضرورت‌های تاریخی نام بردند.

نمایندگان انجمن‌های اسلامی حضور شجاعانه و انقلابی خود در کنار مردم به دور از جناح‌گرایی یا گروه‌گرایی‌ها را از وظایف مهم اسلامی در وضعیت فعلی دانستند. ریشه‌یابی مشکلات و نارسایی‌های اجتماعی از جمله فقر و بیکاری و تبعیض‌ها و مفاسد اداری و مالی و دفاع از حقوق مشروع مردم به خصوص تأکید بر اجرای اصول و قوانین اسلامی به خصوص اصل عدالت از مسائل مهم در جهت همبستگی اسلامی و ملی بین مردم و اقشار پیشتاز دانشگاهی برشمرده شد.

نمایندگان این انجمن‌ها توجه به مسائل فوق‌الذکر را زمینه‌های اصلی اسلامی بودن دانشگاه برشمرده و تأکید کردند، دانشجو و استاد دانشگاهی زمانی می‌تواند ادعا کند که در جهت اسلامیت دانشگاه قدم برمی‌دارد که از منافع و مصالح ملی و نیز ارزش‌های دینی و انقلابی مردم در جهت آرمان‌های انقلابی حمایت نماید. دانشجو با استادی که نسبت به فقر و تنگدستی مردم و بی‌عدالتی‌ها بی‌تفاوت بوده و از خود هیچ‌گونه واکنشی نشان نمی‌دهد از عوامل مؤثر در غیرسیاسی و غیراسلامی کردن دانشگاه است.

نمایندگان انجمن‌های اسلامی، اصل آزادی را از پایه‌ای‌ترین اصول انقلاب و نظام دانسته و اعلام نمودند، احترام به آزادی و اجرای قانون اساسی ملاک اسلامیت جامعه و دانشگاه است. در همین رابطه نمایندگان انجمن‌های اسلامی، دستگیری چند تن از اعضای انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه امیرکبیر و ادامه توقیف غیرقانونی هفته‌نامه پیام دانشجو را ناقض آزادی دانسته و گفتند تا زمانی که این‌گونه اقدامات غیرقانون و وجود دارد، امیدی برای اسلامی شدن دانشگاه نیست.

نمایندگان انجمن‌های اسلامی اصل حریت و تفکر و تعقل و تقوی را از مبانی دانشگاه اسلامی دانسته و بیان داشتند: دانشگاه اسلامی دانشگاهی است که همواره بر محور تفکر حرکت کرده و به هیچ وجه نمی‌تواند دنباله‌رو و مطیع باشد. بر همین اساس اصالت دادن به تعبد در تفکرات سیاسی - اجتماعی را یک روند غیراسلامی دانسته و حقوق ویژه‌ای را که عده‌ای برای خود قائل شده‌اند از مظاهر استبداد دینی و سیاسی دانستند.

نمایندگان انجمن‌های اسلامی با تأکید بر رهنمودهای مقام معظم رهبری مبنی بر اسلامی کردن دانشگاه‌ها، وزیر فعلی و ترکیب شورای عالی انقلاب فرهنگی را برای اسلامی کردن دانشگاه مناسب ندانسته و سیاست‌های موجود و وزارتخانه‌ها را از زمینه‌های اصلی غیرسیاسی کردن دانشگاه دانستند.

نمایندگان انجمن‌ها همچنین نارضایتی خود را از سلطه یک جناح بر مقدرات کشور ابراز کرده و تحمیل برخی افراد از سوی آنان به عنوان نماینده مجلس و رئیس جمهوری و رئیس مجلس آینده را مخالف اصل

آزادی و مشارکت سیاسی تحلیل کردند.

انجمن‌های اسلامی همچنین تکیه بر هویت اسلامی و ملی را از عوامل مؤثر در تقویت بنیان‌های فرهنگی جامعه و دانشگاه دانسته و در همین رابطه به پیشینه و تاریخ ملت ایران اشاره داشته که این کشور در هیچ دوره‌ای مستقیماً مستعمره هیچ کشوری نبوده و استقلال خود را به عنوان یک کشور بزرگ حفظ کرده است. اما این حکام داخلی بوده‌اند که به دلیل ضعف درونی و دوری از مردم به استبداد داخلی دامن زده و در نهایت زمینه‌های وابستگی به خارج را فراهم ساخته‌اند.

شرکت‌کنندگان در این اردو، همچنین با بررسی ویژگی‌های یک جامعه اسلامی از دیدگاه قرآن کریم، وجود انواع ناهنجاری‌های فعلی را از دلایل دوری برخی مسئولان و دست‌اندرکاران از ارزش‌های قرآنی و توجه آنان به دنیا و قدرت و مادیت دانستند. نمایندگان شرکت‌کننده همچنین، خودسازی دینی و انقلابی را از رسالت‌های اصلی انجمن‌ها دانسته و تأکید کردند، با تداوم خودسازی دینی و انقلابی و عدم دنباله‌روی از افراد و جناح‌ها، انجمن‌ها می‌توانند زمینه اصلاح اسلامی جامعه و دانشگاه را فراهم سازند. روابط عمومی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویی و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی.

نظر انجمن اسلامی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد اسلامی کردن دانشگاه‌ها

انجمن اسلامی دانشجویان و دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی خواستار تلاش و مراقبت پی‌گیر همه ارگان‌ها و افراد در تحقق هدف اسلامی کردن دانشگاه‌ها شدند.

رئیس هیئت امنای این انجمن در مجمع عمومی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در این باره گفت: حرکات نابجا به بهانه اسلامی کردن دانشگاه‌ها نوعی ساده‌انگاری و در موارد معدودی نیز فرصت‌طلبانه است.

وی افزود: این روش نه تنها اجرای رهنمودهای رهبر معظم انقلاب را تسریع نمی‌کند، بلکه وقت بعد از نمی‌کند هم باشد. فکر و انرژی قابل توجهی که می‌تواند صرف تحول بنیادین و سازنده شود را هدر می‌دهد. رئیس هیئت امنای انجمن از جوسازی، قانون شکنی، گرایش به راه‌حل‌های شتابزده، قضاوت‌های نادرست، تشبث به شرع برای فرار از قانون و نهی از منکر با توسل به منکرات دیگر به عنوان آفاتی نام برده است که کار سیاسی را از مسیر صحیح و سازنده منحرف و به بازی سیاسی که مذبوم و برخلاف مصلحت است بدل می‌نماید.

در این مجمع ضمن بیان دیدگاه انجمن در مورد اخراج یک استاد مسلمان از دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، برنامه‌ریزی دقیق جهت جلسات پرسش و پاسخ در رابطه با انتخابات ریاست جمهوری و آموزش و تبلیغ در زمینه‌های عقیدتی و فرهنگی برای پیشگیری از نفوذ افکار انحرافی و غیردینی دانشگاه مورد تصویب قرار گرفت.

همچنین در این جلسه بر اجرای سهل و سریع قانون بیمه همگانی، بازنگری مجدد در مصوبه مجلس شورای اسلامی جهت کاهش ظرفیت پذیرش دانشجو در رشته پزشکی، تعلیق اجرای طرح خودگردانی بیمارستان‌ها برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر تأکید شد.

اسلامی و سیاسی شدن دانشگاه‌ها لازم و ملزوم یکدیگرند

اسلامی و سیاسی شدن دانشگاه‌ها به عنوان دو اصل لازم و ملزوم یکدیگرند فرایندی پیچیده است که برای تحقق آن تمامی ارگان‌های دولتی و مردمی دانشگاهی می‌باید تلاش، کنند.

اعضای شورهای مرکزی انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور (دفتر تحکیم وحدت) روز گذشته با انتشار بیانیه‌ای با اعلام مطلب فوق اعلام کرد:

آفت عوام‌فریبی و شعارزدگی و استفاده گروهی و بانندی از بحث اسلامی شدن دانشگاه‌ها به عنوان حربه‌ای برای مقابله و ضربه زدن به رقبای سیاسی از جمله آفاتی است که می‌تواند اصل تلاش‌های انجام شده را ناکام بگذارد.

در بخش دیگری از بیانیه آمده است: امروز در هنگامی که رهبر معظم انقلاب لزوم اسلامی و سیاسی شدن دانشگاه‌ها را به عنوان یکی از نیازهای مبرم انقلاب و جامعه انقلابی مابری می‌شمرند، اعمال برخورد‌های قهرآمیز و اطلاعاتی با فرزندان انقلاب در دانشگاه‌ها، آیا نتیجه‌ای جز غیرسیاسی‌تر شدن دانشگاه‌ها و ناکار آمدن جریانات تلاش‌گر در راه اسلامی شدن آموزش عالی کشور را به دنبال خواهد داشت؟

این بیانیه می‌افزاید: انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌ها به عنوان یکی از اقشار سیاسی فعال و پویای کشور همانند دوره‌های گذشته، مسائل انتخابات آینده ریاست جمهوری را، با دقت نظر خاصی دنبال می‌نمایند و تلاش دارند تا در صورت موفقیت در فراهم آوردن زمینه‌های لازم، حضوری یکپارچه و قوی را به نمایش بگذارند و بدین وسیله جریان تمامت خواه را که خود را برای فتح این سنگر کلیدی نیز مهیا می‌نماید ناکام گذارند، لذا در این راستا انجمن‌های اسلامی دانشجویان خواست و کاندیدا توری نخست‌وزیر امین امام راحل (س) جناب آقای مهندس میرحسین موسوی می‌باشند و در راه تحقق این امر تمامی مساعی خود را به کار خواهند بست.

دفتر تحکیم وحدت: برخورد قهرآمیز با جریانات دانشجویی اشتباه است

اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور با انتشار بیانیه‌ای نسبت به برخورد قهرآمیز با جریانات دانشجویی اعتراض کرد.

این بیانیه را اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور (دفتر تحکیم وحدت) در پایان اردو و شورای عمومی فوق‌العاده اعضای مرکزی این انجمن در دانشگاه‌های سراسر کشور که مرداد ماه در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد صادر کرد.

در بخشی از این بیانیه دستگیری چند تن از اعضای انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی امیرکبیر، «آب در آسیاب دشمن ریختن» توصیف شده است.

در این بیانیه با تأکید بر ضرورت برخورد فرهنگی مبتنی بر منطق و استدلال آمده است: به نیروهای تلاشگر امنیتی و اطلاعاتی کشور توصیه می‌نماییم در مواجهه با نیروهای انقلاب حتی اگر به شائبه و ظنی نیز برخورد نمودید بر مبنای احساس اعتماد متقابل حرکت نموده و میان نیروهای مدافع و فدایی انقلاب با

معاندان و اشرار تفاوت گذارده شود.

در بخش دیگری از بیانیه با اشاره به فرمایشات رهبر معظم انقلاب درباره اسلامی شدن دانشگاه‌ها آمده است: اسلامی و سیاسی شدن دانشگاه‌ها به عنوان دو اصل لازم و ملزوم یکدیگر، فرایندی است پیچیده که برای تحقق آن تمامی ارگان‌های دولتی و مردمی دانشگاهی باید دست به دست یکدیگر داده و در فضایی آرام و غیر ملتهب تلاشی هماهنگ را آغاز نمایند.

دفتر تحکیم وحدت در این بیانیه، مسئله جدایی میان این دفتر و زیر مجموعه‌های اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور را مردود دانسته و عنوان کرد نقطه نظرات انجمن‌های اسلامی دانشجویان همچنان مورد تأیید دفتر تحکیم وحدت است.

دفتر تحکیم وحدت با تأکید بر حضور فعال در انتخابات ریاست جمهوری «میرحسین موسوی» را به عنوان امین امام راحل (س) شایسته مقام ریاست جمهوری اسلامی ایران دانسته است.

در این بیانیه همچنین عنوان شده که جهت‌گیری‌های کلان اقتصادی می‌باید در جهت حمایت و رفاه اقشار مستضعف باشد و تحقق این امر نیازمند سیاست‌گذارانی است که از «بن‌دندان» به مقوله عدالت اجتماعی معتقد باشند، در غیر این صورت این مهم یا در لابلای دیدگاه‌های توسعه خواهانه محض فراموش خواهد شد و یا در میدان تزویر و ریاکاری حامیان سرمایه‌داری سنتی و منحط بازار ذبح شرعی خواهد شد. حفظ تمامیت و استقلال نظام اسلامی همپای آزادی‌های مصرح قانونی آحاد و اقشار مختلف جامعه و ابراز خرسندی از برخی اقدامات زیربنایی اقتصادی که طی سال‌های گذشته انجام شده از دیگر بخش‌های این بیانیه است.

جامعه اسلامی دانشگاهیان دانشگاه صنعتی شریف بر ضرورت اسلامی شدن دانشگاه‌ها تأکید کرد

جامعه اسلامی دانشگاهیان دانشگاه صنعتی شریف روز چهارشنبه با صدور بیانیه‌ای بر ضرورت اسلامی شدن دانشگاه‌ها تأکید کرد.

این بیانیه با اشاره به فرمایشات رهبر معظم انقلاب درباره اسلامی شدن دانشگاه‌ها تحقق این مهم را در گرو فعالیت مجموعه افراد مؤمن و متعهد و سرمایه‌گذاری مادی و معنوی دانسته است. جامعه اسلامی دانشگاهیان دانشگاه صنعتی شریف در این بیانیه مقوله اسلامی شدن دانشگاه‌ها را بخشی از تحول بنیادی، عمیق، کلان و همه‌جانبه توصیف کرده که باید با ظرافت و تدبیر و برنامه‌ریزی بلندمدت همراه باشد.

در بخشی از این بیانیه با اظهار تأسف از این‌که تاکنون حرکتی شایسته در جهت اسلامی شدن دانشگاه‌ها آغاز نشده، اعتبارات و ابزارهای فعلی آموزش عالی را فاقد کارایی لازم برای تحقق چنین رسالتی دانست. جامعه اسلامی دانشگاهیان دانشگاه صنعتی شریف نسبت به دانش و توانمندی‌های مدیریتی برخی از مدیران نظام آموزش عالی ابراز تردید کرده و خواستار مشخص شدن خلاءهای مدیریتی و تقویت توانمندی‌های مدیریت در این نظام شد.

در این بیانیه همچنین بر ضرورت تسویه افرادی که با اساس اعتقادات و مبانی نظام جمهوری اسلامی

آشکارا عناد می‌ورزند تأکید شده.

در بخش پایانی این بیانیه آمده است: در شرایط حاضر نیازی به معاندین نداریم و لازم است از طریق مجاری صحیح عذرشان خواسته شود و برای انجام چنین امری باید مبانی و معیارهای دقیق و روشن همراه با روش‌های صحیح و عادلانه و مراجع مشخص با صلاحیت‌های لازم تعیین شود، زیرا تجربه نشان داده که اعمال سلیقه تسویه حساب‌های شخصی و جناحی و افراط و تفریط نادرست ممکن است اصل مسئله را خدشه‌دار نماید.